

עֲזָרִי מִעם הַשֵּׁם עֹזֶה שְׁמִים וְאֶרֶץ

סִפְר
תּוֹרַת הַזָּהָר
הַזָּהָר הַמְּתֻרָּאָם בְּלַשׂוֹן הַקָּדֵש
הַמְּנֻקָּד
עַל חַמְשָׁה חַמְשִׁי תּוֹרָה
מִהַתְנָא הַאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָנָן זְיעָנָא
פָּרָשָׁת שְׁמוֹת

תַּرְגּוּם קָل וְנַחַם לְמַעַן יְרוּץ הַלּוּמָד בָּו

יוֹצֵא לְאוֹזֵר עַל יְדֵי "מִפְעָל הַזָּהָר הַעֲזָלָמִי"
בָּעִיה"ק בֵּית שְׁמַיָּשׁ תּוֹכֵב"א
אַלְלוֹל תְּשׁ"ע לְפָ"ק

הוצאת:

شع"י "חברה מזכי הרבנים העולמי"

מפעל עולמי להוצאה הדת

מיסודה של הגה"ץ רבינו שלום יהודה גראס
כ"ק מrown אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI

CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצווה גדולה לזכות את הרבנים

ולפרנסם ספרי הזוהר היומי

בבתי נסיאות, בבתי מדרשאות, בשטחים,
לכל החברים ויזידים, ולכל אחד ואחד מישראל,
לקרוב הגואלה שלימה בב"א
וכל המזוכה את הרבנים זוכה לבנים צדים

לעליו נשמה

מרת הינדרע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרבר צבי יצחק, נתן מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחירים מסובסדים:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראוון ה"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִשְׁתַּ שְׁמוֹת

(זהר חלק ב' – דף ב ע"א)

וְאֶלָּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִים אֲתָּה יַעֲקֹב אֲיַשׁ וַיִּתְּרוּ בָּאוּ (שמות א) וְהַמְשֻׁבְלִים יִזְהָרוּ בְּזַהֲרָה תְּרָקִיעַ וּמְצָדִיקִי תְּרָבִים פְּכֹכְבִים לְעוֹלָם וְעַד (דניאל יב). וְהַמְשֻׁבְלִים - אֱלֹהִים הַם שְׁמַסְתָּבְלִים בְּסָוד הַחַכְמָה [ג"א יִזְהָרוּ, שְׁנוֹצָצִים בְּסָוד הַחַכְמָה]. יִזְהָרוּ - מְאִירִים וּנוֹצָצִים בְּזַיוֹן הַחַכְמָה הַעֲלִיוֹנָה. בְּזַהֲרָה - אֹור וְהַתְּנוֹצָצּוֹת שְׁמַאיָר שִׁיוֹצָא מַעַדָן. וְזֹה סָוד נִסְתָּר שְׁגַךְרָא תְּרָקִיעַ, בּוֹ עֲוֹמְדִים כּוֹכְבִים וּמְאֹלוֹת, שְׁמַשׁ וּלְבָנָה, וּבָל אָוֹתָם מְאוֹרוֹת שֶׁל אֹור.

וְהָר תְּרָקִיעַ הַזֶּה מְאִיר בְּאֹור עַל הַגּוֹן. וְעַזּ הַחַיִים עֲוֹמֵד בְּאֶמֶץ הַגּוֹן, שְׁעַגְפִּיו מְכָפִים (עליה) (על) כָּל אָוֹתָם רִיוְקָנָאֹות וּעֲצִים וּבְשָׁמִים שְׁבָגָן בְּכָלִים בְּשִׁירִים. וּמְסִתּוֹפְפִים תְּחִתָּיו כָּל חַיּוֹת הַשְּׁדָה, וּבָל צְפִירִי הַשָּׁמִים דָּרִים תְּחַת אָוֹתָם הַעֲגָפִים.

זהר פָּרִי הַאֵלֹן נוֹתֶן חַיִם לְפָלָל, קִיּוּמוֹ לְעוֹלָם
וְלְעוֹלָמִי עֲזָלָמִים. הַצָּדָר הַאַחֲרָיו אִינוֹ שְׁרוּיִ בּוֹ,
אֶלָּא רַק צָד הַקְּרָשָׁה. אֲשֶׁרִי חַלְקָם שֶׁל אֱלֹה
שְׁפָטֹעָמִים מִמְּנָגָה, הֵם עֲזָמָדִים לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמִי
עֲזָלָמִים. אֱלֹה גְּכָרָאִים מִשְׁכְּבִילִים וְצָדִיקִים וּזֹכִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְחַיִם לְעוֹלָם הַבָּא.

זהר הַעַז הַזֶּה זָקוֹף לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה. חַמְשׁ מֵאוֹת
פָּרָסָאות הַלּוּבוֹן, הוּא שְׁשָׁבִים רַבּוֹא
בְּהַתְּפַשְּׁטוֹתָו. בְּעַז הַזֶּה קִים זהר אֶחָד שֶׁבֶל
הַגּוֹנִים קִימִים בּוֹ הֵם גָּנוֹנִים שְׁעַזְוָלִים וַיּוֹרְדִים, לֹא
מִתִּשְׁבִּים בָּמָקוֹם אַחֲרָיו פָּרָט לְאַזְתּוֹ הַאֵלֹן.

בְּשִׁזְוֹצָאִים מִמְּנָגָה לְהַרְאֹות בְּתֻודָה זהר שֶׁלֹּא
מִאִיר, מִתִּשְׁבִּים וְלֹא מִתִּשְׁבִּים,
עֲזָמָדִים וְלֹא עֲזָמָדִים, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא מִתִּשְׁבִּים
בָּמָקוֹם אַחֲרָיו. מַעַז זה יֹצְאִים שְׁנִים עַשֶּׂר שְׁבָטִים
שְׁמַתְּחִמִּים בּוֹ, וְהֵם יֹרְדִים בְּזֹהֶר הַזֶּה שֶׁלֹּא מִאִיר
לְתֻודָה גָּלוּת מִצְרָיִם בְּכֹמֶה מְחֻנוֹת עַלְיוֹנִים. זהו
שְׁבָתוֹב וְאֶלָּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

רַבְיָ שְׁמֻעוֹן פָּתָח, (יחזקאל א) **הִיה הִיה דָּבָר הֵ.** **הִיה**
הִיה פְּעָמִים לִשְׁם (דף ב ע"ב) **מָה?** **וְעַד יִשְׁ**
לִשְׁאָל, **אֲםִרְתָּךְ הַנְּבִיא נָאָמֵן הִיה,** **לְמַה גָּלָה**
כֵּל מַה שְׁرָאָה? **מַי שְׁהַפְּלֵךְ מַבְנִים אֶתְּנוֹ לְהִיכְלֹל,**
יִשְׁ לֹזֶן גָּלוּת סְדוּרוֹת שְׁרָאָה? **אֲלָא וְדָא שִׁיחְזִקָּאָל**
הִיה נְבִיא נָאָמֵן, **וּכְלָמַה שְׁרָאָה הִיא רָאָה**
בְּאֶמְוֹנָה, **וּבְרִשְׁוֹתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִיא גָּלָה**
כֵּל מַה שְׁגָלָה, **וְהַכְּלָל הַצְּרָה.**

אָמַר רַבְיָ שְׁמֻעוֹן, **מַי שְׁרָגִיל לְסֶבֶל צַעַר,** **אֲפָעָל**
גַּב שְׁבָא לְפִי שְׁעָה צַעַר, **סֶבֶל מִשְׁאוֹז וְלֹא**
חַוְּשִׁישׁ. **אֲבָל מַי שְׁלָא רְגִיל בְּצַעַר,** **וּבְלִימִיו הִיה**
בְּתִפְנוּקִים וְעֲדֹונִים, **וּבָא לֹזֶן צַעַר - זֶה צַעַר שְׁלִים,**
וְעַל זֶה צְרִיךְ לְבִבּוֹת.

כֵּה יִשְׂרָאֵל, **בְּשִׁירָיו לְמִצְרִים הִיוּ רְגִילִים בְּצַעַר,**
שְׁהִרְיָה בְּלִימִי אֶתְּנוֹ אֲבֵיכֶם הַצְדִיק הִyo בְּצַעַר,
וְלֹכֶן סֶבֶל אֶת הָגָלוֹת בְּרָאֵי. **אֲבָל גָּלוּת בְּכָל**
הַהִיא הִתְהַגֵּדְתָּה צַעַר שְׁלִים, **אֶתְּנוֹ הַצְעָר שְׁעָלִיּוֹנִים**
וְתִחְתּוֹנִים בְּכָבוֹעָלִיו.

עַלְיוֹנִים, שֶׁבֶתּוֹב (ישעה לו) הֵן אֲרָאָלִם צָעָקוּ חִצָּה וְגַ�ו'. פְּחַתּוֹנִים, שֶׁבֶתּוֹב (תחלים קלוי) עַל נְהָרוֹת בְּכָל שֵׁם יִשְׁבְּנוּ וְגַ�ו', וְכָלָם בְּכָו עַל גְּלוֹת בְּכָל. מָה הַטְּעֵם? בַּי הִיוּ בַּתְּפִנוֹקִי מְלָכִים, שֶׁבֶתּוֹב (איכה ד) בְּנֵי צִיּוֹן תִּקְרִים וְגַ�ו'.

(שְׁנִינָה, אָמֵר רַبִּי יִצְחָק, מָהוּ שֶׁבֶתּוֹב (ירמיה ט) עַל הַהְרִים אֲשָׁא בְּכִי וְנִהְיָה? אֶלָּא אֶלָּה הַמִּרְאִים רְמִים שֶׁל הַעוֹלָמִים. וּמֵהֶם אָזְתָּם הַרִּים רְמִים? אֵלּוּ בְּנֵי צִיּוֹן תִּקְרִים הַמְסֻלָּאים בְּפֹז.) וְעַכְשָׂו הִיוּ יוֹרְדִים לְגָלוֹת עַם רְחִים עַל צְנוּאָרָם, וַיַּדְיֵיכֶם מִהְדָּקּוֹת לְאַחֲרֵךְ. וּבְאַשְׁר (גְּבָנָנו) לְגָלוֹת בְּכָל, חִשְׁבָּו שָׁאיָן לְהֶם קִיּוֹם לְעוֹלָמִים, שְׁתִּרְיִ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עֹז אָזְתָּם, וְלֹא יִשְׁגַּח בְּהֶם לְעוֹלָמִים.

(שְׁנִינָה, אָמֵר רַבִּי שְׁמֻעוֹן, בָּאוֹתָה שְׁעָה כְּרָא, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְכָל הַפְּמִילִיא שְׁלֹו, וְכָל הַמְּרֻבּוֹת הַקָּדוֹשָׁות, וְכָל חִילּוֹתָיו וּמְחֻנוֹתָיו וְגַדּוֹלָיו וְכָל חִיל הַשְּׁמִים, וּאָמֵר לְהָם: מָה אַתֶּם

עֲזֹשִׁים בָּאָז? וַמֵּה בְּנֵי אֲהוֹבִי בְּגִלוֹת בְּבָל, וְאַתֶּם
בָּאָז? קַוְמוּ רְדוּ בְּלָכֶם לְבָבָל, וְאַנִּי עַמְּכֶם. זֶה
שְׁכָתּוֹב (ישעה מג) בְּהָ אָמַר ה' לְמַעֲנָכֶם שְׁלִחָתִי
בְּבָבָל וְגַזּוֹ'. לְמַעֲנָכֶם שְׁלִחָתִי בְּבָבָל - זֶה תְּקִדּוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא. וְהוֹרְדָתִי בְּרִיחִים בָּלָם - אֱלֹה בָּל
הַמְּרַכְּבּוֹת וְהַמְּחֻנּוֹת הַעֲלִיוֹנִים.

כִּשְׂיִרְדוּ לְבָבָל, נִפְתַּחוּ הַשָּׁמַיִם, וַיָּשִׂרְתָּה נְבוֹאָה
קְדוֹשָׁה עַל יְחִזְקָאֵל, וַיַּרְאָה בָּל מַה
שָׁרָאָה, וַיֹּאמֶר לְהָם לִיְשָׁרְאָל: תְּרִי אֲדוֹנָכֶם בָּאָז,
וּבָל חִילּוֹת הַשָּׁמַיִם וִמְرַכְּבּוֹתָיו שָׁבָאוּ לְדַוִּיר
בַּיְמֵיכֶם. לֹא חָאָמִינוּ לֵנוּ, עַד שְׁחִצְטֵרָה לְגִלוֹת בָּל
מַה שָׁרָאָה, וַיָּרָא בָּה, וַיָּרָא בָּה. וְאַם גָּלָה יוֹתָר -
בָּל מַה שָׁגַּלָּה הַצְּרָה. בֵּין שָׁרָאוּ בָּה יִשְׁרָאֵל,
שְׁמָחוֹ. וּבְשִׁשְׁמָעוֹ דְּבָרִים מִפִּי יְחִזְקָאֵל, לֹא חָשָׁשׁוּ
עַל גִּלוֹתָם בָּלָל, שְׁחִרִי יְדֻעָה שְׁתְּקִדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
לֹא עֲזֹב אֹתָם, וּבָל מַה שָׁגַּלָּה - גָּלָה בְּרִשׁוֹת.

וְשָׁגִינָה, בָּל מִקּוֹם שָׁגָלָיו יִשְׁרָאֵל, שֵׁם הַשְּׁבִינָה
גָּלָתָה עַמְּכֶם. וּבָאָז בְּגִלוֹת מִצְרִים מַה

בְּתֹבוֹ? וַיָּאֶלְחֶד שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ. כִּיּוֹן שְׁבַתּוֹב
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מָה זֶה אַת יַעֲקֹב? הַבָּאִים אֲתָּוּ
הָצְטִיךְ לֹזֶר! אֶלָּא, אֶלָּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הֵם
אוֹתָם מִרְכָּבָות וּמִחְנּוֹת עַלְיוֹנִים שִׁירְדוּ עִם יַעֲקֹב
עִם הַשְּׁבִינָה לְגָלוֹת מִצְרָיִם.

וַיָּאֶלְחֶד שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה אֲת
יַעֲקֹב אֲיַשׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. רַبִּי חִיא פָּתָח, (שיר
ה) אֲתָּי מִלְּבָנוֹן בְּלָה אֲתָּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאֵי תְּשֻׁוָּרִי
מִרְאֵשׁ אָמֵנָה מִרְאֵשׁ שְׁנֵיר וְחַרְמוֹן מִמְּעָנוֹת אֶרְיוֹת
מִתְּרִיר גְּמָרִים. פָּסּוֹק זֶה נִאמֵּר עַל בְּגָסָת יִשְׂרָאֵל.
בְּשַׁעַה שִׁיצָּאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם וְקָרְבוּ לְהַר סִינִּי
לְקַבֵּל תּוֹרָה, אָמֵר לָה תְּקִדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֲתָּי
מִלְּבָנוֹן - מֵאוֹתוֹ עַדּוֹן הָעַלְיוֹן בָּאָה. בְּלָה - שְׁלִמָּה,
בָּמוֹ הַלְּבָנָה בְּשִׁמְשְׁתַלְמָת מִהְשִׁמְשָׁה בְּכָל אָזְר
וְהַתְּנוּצָצּוֹת. (דף ג ע"א) אֲתָּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאֵי - בְּרִי
שְׁיַקְבְּלוּ בְּנֵיךְ תּוֹרָה.

תְּשֻׁוָּרִי מִרְאֵשׁ אָמֵנָה. תְּשֻׁוָּרִי - בָּמוֹ שְׁנָאָמֵר
(שמעאל-א ט) וְתְּשֻׁוָּרָה אֵין לְהַבִּיא. תְּקַבְּלִי

תקרבת על בָנְיהָ. מֵרֹאשׁ אַמְנָה - מִהָרָאָשִׁית, בְשֶׁגֶבֶןָסּוּ לְאַמְוֹנָה הַעֲלִיּוֹנָה וְאָמְרוּ (שמות כד) כל אֲשֶׁר דָבַר ה' נָעִשָּׂה וְנָשָׁמָע, וְהִיו בְמַשְׁקָל אֶחָד בְמַלְאָכִים עַלְיוֹנִים, שְׁפָד בְתֻוב בְּהַם, (תהלים ק) בְּרָכוּ ה' מַלְאָכָיו גָבְרִי כְּחַעַשְׁי דָבָרוּ לְשָׁמָע בְּקוֹל דָבָרוּ. אוֹ קָבְלָה בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תְשִׁירָה.

מֵרֹאשׁ שְׁנִיר וְחַרְמוֹן - זה הַר סִינִי, שְׁקָרְבוּ אֶלְיוֹן וְהַתִּיצְבּוּ תְחִתָּיו, שְׁבָתֻוב (שמות יט) וְיִתִּיצְבּוּ בְתְחִתָּת הַהָר. מִמְעֻנוֹת אֶרְזּוֹת - אַלְוּ בְּנֵי שְׁעִיר שְׁחוֹמִינִם הַקְדוֹשׁ בָרוֹךְ הוּא לְקַבֵּל תֹורָה וְלֹא רָצָו לְקַבְּלָה. מְהִרְיִי גִמְרִים - אַלְוּ בְּנֵי יִשְׁמָעָאל, שְׁבָתֻוב (דברים לו) ה' מִפְנֵי בָא וּזְרָח מִשְׁעִיר לְמוֹ הַוּפִיעַ מְהַר פָאָרֶן וְאַתָּה מְרַבְבָת קְדַשׁ.

מָה זה וְאַתָּה מְרַבָּת קְדַשׁ? שְׁשָׁנִינוּ, בְשֶׁרֶץ הַקְדוֹשׁ בָרוֹךְ הוּא לְתַתְתָ הַזְרָח לִיְשָׂרָאֵל, בָאו מְחֻנוֹת שֶׁל מַלְאָכִים עַלְיוֹנִים. פָתָחו וְאָמְרוּ, (תהלים ח) ה' אָלַגְנוּ מָה אָדִיר שְׁמֶך בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְהַזֵּה הַזְדָך עַל הַשָּׁמְמִים, וְרָצְיו שְׁתֹורָה תִּגְתְּהֵן לְהַם.

אָמַר לְהָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְכִי יִשׁ בְּכֶם מִנּוֹת?

שְׁבָתוֹב (במדבר יט) אָדָם כִּי יָמוֹת בַּאֲחָל. (דברים כא) וְכִי יִהְיֶה בָּאִישׁ חָטָא מִשְׁפֵּט מִנּוֹת וְהוֹמָת. יִשׁ בְּינֵיכֶם חָטָא? וְכִי אַתֶּם אֶרְיִכִים דִינִים? יִשׁ בְּינֵיכֶם גָּוֹל אוֹ גִּנְבָּה? שְׁבָתוֹב (שמות כ) לֹא תִגְנַב. יִשׁ בְּינֵיכֶם גְּשִׁים? שְׁבָתוֹב לֹא תִגְנַף. יִשׁ בְּינֵיכֶם שְׁקָר? שְׁבָתוֹב לֹא תִעֲנֶה בְּרַעַד עד שְׁקָר. יִשׁ בְּינֵיכֶם חִמְדָה? שְׁבָתוֹב לֹא תִחְמַד. אוֹ לִשְׁם מָה אַתֶּם רֹצִים תֹּרֶה? מִיד פְּתַחְוּ וְאִמְרוּ, (תהלים ח) ה' אַדְגַּנוּ מֵה אָדִיר שְׁמֵךְ בְּכָל הָאָרֶץ. וְאָלוּ אֲשֶׁר תִּנְהַזֵּךְ עַל הַשְׁמִים לֹא בְּתוֹב. וְעַל כֵּךְ וְאָתָה מְרֻבֶּת קָדֵשׁ, אוֹ מִימִינוֹ אַשׁ דָת לִמּוֹ.

רַبִּי יוֹסֵי בַּאֲרָם פָּסוֹק זֶה בְּשִׁירָה שְׁכִינָה לְגָלוֹת מִצְרַיִם, וַרְבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, פָּסוֹק זֶה עַל סָוד יְהֹוד הָאֱמֹנוֹת נְאָמֵר. אָתִי מִלְבָנוֹן בְּלָה, הַקּוֹל אָמַר לְדִבּוֹר אָתִי, מְשׁוּם שְׁתִירִי קוֹל בָּא לְדִבּוֹר, וּמְנַחֵינוּ עַמּוֹ לְהִיוֹת בְּאַחֲרֵי בְּלִי פְּרוֹד בְּלָל, מְשׁוּם שְׁקֹול הַוָּא בְּלָל, דִבּוֹר הַוָּא פְּרַט, וְלַבְּנָן בְּלָל הַצְּטִירָה לְפָרַט, וּפָרַט הַצְּטִירָה לְבְלָל, שְׁתִירִי אֵין קוֹל בְּלִי

דברו, ואין דבר בלי קול. ועל זה אני מלכונן. בלה וגוי, שער שגיהם באים מלכונן.

תשורי מראש אמנה - זהו גרז שמשם יוציאת רוח להשלים לבל, (בל) מפוד הלבנון הנסתר והגנו. מראש שניר וחרמון - זהה לשון ראש ואמצע, שהותבת את הדבור. מענות אריות - אלה הם שנינים. מהררי נמרים - אלה הם שפטים, השלמות שביהם נשלם הדבור.

ואלה שמות בני ישראל. רבינו חייא פתח, (משל כב) אל תלחות את לחים רע עין ואל תתחזק למתעמתיו. אל תלחות את לחים רע עין - משום שלחם או הנאה מאותו איש שהוא רע עין, אינו כראוי לאכל ולחנות מפגו. שלאלו בשירדו ישראל למצרים לא טעם לחים של המצריים, לא היו בשארים בגלות, ולא היו מציקים להם המצריים. אמר לו רבינו יצחק, ותני גוזה גוזה? אמר לו, הכל הוא בראי, שתרי לא גוזר דוקא במצרים, שתרי לא כתוב כי גור יהיה ורעד באرض

מִצְרִים, אֶלָּא (בראשית טו) **בַּאֲرִץ לֹא** לְהֵם, וְאֶפְלוּ
בַּאֲרִץ אַחֲרָתָה.

אמֶר רַبִּי יִצְחָק, מַיְשֵׁהוּא בֶּעֱלָן נִפְנֵשׁ, (לֹא יָכַל עַם
אָדָם) שֶׁמְאָכַלְוּ יוֹתֵר מַאֲשֶׁר שֶׁאָרֶב בְּנֵי אָדָם,
אוֹ מַיְשֵׁהוּלֶךָ אַחֲרֵי מַעְיוֹן, אֲםִרְתָּךְ בְּאַוְתָו רֹעֵעַ עַזְיָן,
יִשְׁחַט עַצְמוֹ וְלֹא יָכַל מַלְחָמוֹ, שָׁאיָן לְחַם רֹעֵ
בְּעוֹלָם חַווֹּן מֵאוֹתָו לְחַם שֶׁל בֶּעֱלָן עַזְיָן הַרְעָה. מַה
כְּתוּב? כִּי לֹא יוּכְלֹו הַמִּצְרִים לְאָכְלָה אֶת הָעֲבָרִים
לְחַם בַּי תֹּעֲבָה הִיא לְמִצְרִים. הַרְיִי לְךָ לְחַם שֶׁל
רֹעֵעַ עַזְיָן.

שְׁלֹשָׁה הֵם שְׁדוֹהִים שְׁבִינָה מִן הַעוֹלָם וּנוֹרְמִים
שְׁדִיּוֹרֹה שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא יְהִי
בְּעוֹלָם וּבְנֵי אָדָם צְוֹחִים וְלֹא גַּשְׁמָעַ קְוָלָם, וְאֶלָּה
הֵם: מַיְ (דף ג ע"ב) שְׁשֻׂוִבָּב עִם גְּדָה, מְשֻׂוִם שָׁאיָן טְמָאָה
חַזְקָה בְּעוֹלָם חַווֹּן מְטָמָאת הַגְּדָה, וּמְטָמָאת הַגְּדָה
קְשָׁה מִבְּלָטָמָאָה בְּעוֹלָם. הוּא גְּטָמָא, וִבל
הַמְּתִקְרָבִים אֶלָּיו גְּטָמָאים עָמוֹ. בְּכָל מִקּוּם
שְׁחוֹלְבִים, גְּדָחִית שְׁבִינָה מֶלֶבְנִיחָם.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁגֹורִים צְרוֹת רַעֲזָת עַל עַצְמוֹ וְעַל
אוֹתָו זָרָע שְׂיּוּלִיד. שְׁבִיוֹן שִׁקְרָב אָדָם לְגַדָּה,
אוֹתָה טְמֵאָה קֹפְצָת עַלְיוֹ וְנִשְׁאָרָת בְּכָל אִיבָּרִים,
אוֹתָו זָרָע שְׂיּוּלִיד בְּאוֹתָה שְׁעָת, (טְמָאים) מָזְשָׁבִים
עַלְיוֹ רֹיחַ טְמֵאָה, וּכְלֵי יִמְיוֹ יְהִיה בְּטְמֵאָה, שְׁתָרִי
הַבְּגִינִין וְהַיְסָדָר שֶׁלֽוּ הַזָּא בְּטְמֵאָה רְבָה וְתִקְיָפָה מִכֶּל
טְמֵאָה שְׁבָעוֹלִם, שְׁמִיד שִׁקְרָב אָדָם לְגַדָּה, אוֹתָה
טְמֵאָה קֹפְצָת עַלְיוֹ, שְׁבָתוֹב (וַיָּקֹרְא ט) וְתָהִי גַּדְתָּה
עַלְיוֹ.

מי שְׁזֹובֵב עִם בַּת אֵל נֶבֶר, שְׁמָבִנים בְּרִית קָדֵשׁ
וְאֹתָה הַבְּרִית לְרַשׁוֹת אַחֲרָת, שְׁבָתוֹב וּבָעֵל בַּת
אֵל נֶבֶר, וְשָׁגִינוּ שְׁאַיִן קְנָאָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הַיּוֹם מִקְנָאָה שֶׁל בְּרִית קָדֵשׁ, שְׁהִיא בְּרִית שֶׁל
הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ וּסְזָדָה הָאֱמֹנוֹת. מַה בְּתֻובָה? (נְמֶדֶר כָּה)
וַיִּחְלֶל הָעָם לִזְנוֹת אֵל בְּנוֹת מֹאָב. מִיד - וַיִּתְהַרְאֶף
ה' בִּישְׁרָאֵל.

רְאֵשִׁי הָעָם שְׂיּוּדָעִים וְלֹא מֹחִים בִּידֵיכֶם, גַּעֲנָשִׁים
בְּתִחְלָה, שְׁבָתוֹב קָח אֶת כָּל רְאֵשִׁי הָעָם

וְחֹקָע אֶזְתָּם לְה' נֶגֶד הַשְּׁמֶשׁ. רַبִּי אֲבָא אָמַר, מַה
זֶה נֶגֶד הַשְּׁמֶשׁ? נֶגֶד הַבְּرִית שְׁגִירָת שְׁמֶשׁ, וְעַלְיָה
נִאָמֵר (תְּהִלִּים פ) כִּי שְׁמֶשׁ וּמְגַנֵּן ה' אֱלֹהִים. שְׁמֶשׁ וּמְגַנֵּן
- זו בְּרִית קָדְשׁוֹ. מַה שְׁמֶשׁ זֹרֶת וּמַאיְרָת לְעוֹלָם, אֲפָ-
כֵּד בְּרִית קָדְשׁוֹ זֹרֶת וּמַאיְרָת גּוֹת הָאָדָם. מְגַנֵּן -
מַה מְגַנֵּן הוּא כִּי לְהַגֵּן עַל הָאָדָם, אֲפָכֵד בְּרִית
קָדְשׁוֹ מְגַנֵּה עַל הָאָדָם, וּמֵי שְׁשֹׂמֶר אֶזְתָּה, אֵין נִזְקָק
בְּעוֹלָם שְׁיִבל לְקָרְבָּן אֵלֵינוּ, וְזֹהוּ נֶגֶד הַשְּׁמֶשׁ.

רְאֵשֵׁי הָעָם יַתְּפִסּוּ בְּכָל דַּזָּר וְדַזָּר בְּחַטָּאת זוֹ, אֲםִ-
יוֹדָעִים וְלֹא מִקְנָאים לוֹ, מִשּׁוּם שְׁחוּבָה זוֹ
עַלְיָהָם לְקַנְאָה לְקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּבְרִית הַזָּאת, מַיִ-
שְׁמַכְנִים קָדְשָׁה זוֹ לְרִשׁוֹת אַחֲרָת, עַלְיוֹ בְּתוֹב (שְׁמוֹת
כ) לֹא יְהִי לְךָ אֱלֹהִים אֶחָרִים עַל פִּנִּי. לֹא
תַּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וְלֹא תַּעֲבִידֵם כִּי אָנֹכִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֶל
קָנָא. וְהַכְלֵל קְנָאָה אַחֲתָה. וְלֹכְן גְּדִיחַת שְׁבִינָה
מַלְפִּנֵּי. מַי שְׁמַשְׁקָר בְּבְרִית קָדְשׁוֹ שְׁחַתּוֹמָה בְּבָשָׂר
הָאָדָם, בְּאֶלְוֹ מַשְׁקָר בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מַי
שְׁמַשְׁקָר בְּחֻזְתָּם הַמְּלָה, מַשְׁקָר בְּמְלָה, וְאֵין לוֹ

חָלֵק בְּאֱלֹהִי יִשְׂרָאֵל אָם לֹא בְכַח תְּשׁוֹבָה מִתְמֻדָּת
(יתרה).

רַبִּי יוֹסֵי פָתַח וָאמֶר, (שמואלא יב) וַיַּשְׁבַּחוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְנוּ . וַיַּעֲזֹבּוּ אֶת ה'. מַה זֶה וַיַּשְׁבַּחוּ וַיַּעֲזֹבּוּ ? שְׁדָחוּ מֵהֶם בְּרִית קָדְשָׁן, שְׁפָלוּ וְלֹא פָרָעָן, עַד שְׁבָאתָה דְבָוָרָה וְגַדְבָּה בָּזָה אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל, בָּמוֹ שְׁכָתּוֹב (שופטים ח) בְּפָרָעָן פְּרָעוֹת בִּיְשָׂרָאֵל בְּהַתְנִידָב עִם בְּרָבוֹ ה' .

מֵי שְׁהֹרֶג בֶּןּוֹ, אֹתוֹ עַבְרָן שְׁאַשְׁתָוֹ הַתְעַבְּרָה, וְגֹרֶם לְהַרְגֹּן בְּמַעַיָּה, שְׁסֹוֹתָר בְּנִינְיוֹ שֶׁל הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא וְאַמְנוֹת שֶׁלּוֹ. יְשֵׁם מֵי שְׁהֹרֶג אָדָם, וַיְזַהֵּר הֹרֶג בֶּןּוֹ.

שְׁלַשׁ רְעוֹת עֹשֶׂה שְׁבָל הָעוֹלָם לֹא יִכְלֶל לְסֶבֶל, וְעַל זֶה הָעוֹלָם מִתְמֻוגָה לְאַט לְאַט, וְלֹא יִדְיע לְמַה, וַיהֲקָדוֹש בָּרוּךְ הוּא מְסֻתָּלָק מְהָעוֹלָם, וְצִרְבָּה וְרָעָב וְמוֹת בְּאַיִם עַל הָעוֹלָם, וְאֱלֹהָה הָם : הֹרֶג בֶּןּוֹ, סֹוֹתָר בְּנִין הַפְּלָה. וְדוֹחָה אֶת הַשְּׁבִינָה, שְׁהֹלָבָת וְמִשְׁזֹמְטָת בְּעֹולָם וְלֹא מִזְאָת מִנוֹחָה,

וְעַל (יה) **אֲלֹו רִוִּית** (רווחות) **הַקָּדֵש** (עוֹשֶׁה) **בָּזְבָּה**, **וְהַעֲוָלָם** **נְדוֹן בְּכָל תְּדִינִים הַלְּלוּג**. אֹוי לְאַוְתּוֹ הָאִישׁ, אֹוי לֹא!

טוֹב לֹא שְׁלָלָא נְבָרָא בְּעַזְלָם!

אֲשֶׁר יִהְיֶה **יִשְׂרָאֵל**, **שְׁאָף עַל גַּב שְׁחִיו בְּגָלוֹת** **מִצְרַיִם**, **נִשְׁמַרְוּ מִכָּל שְׁלֹשָׁת אֱלֹהִים** - **מִגְּדָה**, **מִבְּתַּח אֶל גָּבָר**, **וּמִחְּרָג שֶׁל זָרָעָם**, **וְהַשְׁתְּדָלוּ בְּפֶרְחָסִיא בְּפֶרְחִיה וּרְבִיה**. **שְׁאָף עַל גַּב שְׁגָנָזָה הַגּוֹרָה בְּלַת הַבָּן הַיּוֹד הַיָּאָרָה תְּשִׁלְיְכָהוּ**, **לֹא גַּמְצָא בֵּיןֵיכֶם מַי שְׁהַזְרֵג עֲבָר בְּמַעַי אַשְׁהָ**, **בְּלַת שְׁבֵן אַחֲרֶכָה**. **וּבְזָכוֹת זוֹ יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִהָּגָלוֹת**.

מִגְּדָה - **שְׁשָׁנָה רַבִּי חִיאָה, מַה** (דף ד ע"א) **שְׁבָתוֹב** (שמות לה) **וַיַּעֲשֵׂה** **אֶת הַכְּיוֹר נְחַשָּׁת וְאֶת בְּנוֹ נְחַשָּׁת** **בְּמִראֹת הַצְּבָאת**. **מִפְנֵי מַה זֶּבוּ נְשִׁים לֹזָה?** **מִשּׁוּם שְׁשָׁמְרוּ עַצְמָנִין בְּגָלוֹת מִצְרַיִם**, **שְׁלָאַחֲר שְׁגַטְתָּהָרוּ הֵיו בָּאוֹת מִקְשָׁטוֹת**, **וּמִסְתְּבָלוֹת בְּמִראֹת בְּבָעֵילִיהָן**, **וּמִעוֹרְרוֹת אֹתָם לְפֶרֶחָה וּרְבִיה**.

מִבְּתַּח אֶל גָּבָר - **שְׁבָתוֹב יֵצְאוּ בְּלַת צְבָאות ה' וְנו'**, **וּבְתוֹב** (תהלים קכט) **שְׁבָטִי יְהָעָדִות לִיְשָׂרָאֵל**.

עֲדֹת לִישְׂרָאֵל וְנָדָאי. וַיֹּאמֶר יְהוָה שְׁמֹות בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
שְׁבָטֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דִּבֶּר אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

אם תאמר, ותיר בתוב והוא בן איש מצָרִי? תרי
נדאי אחד היה, ופרנסמו הכְּתֻוב, שבְּתֻוב
(ויקרא כד) והוא בן איש מצָרִי וגוי, ושם אמרו שלימות
בת דברי למשטה זו. פרִיחָה ורִבְיכָה - שבְּתֻוב ובנֵי
יִשְׂרָאֵל פרוֹ ויִשְׂרָצֹו ויִרְבֹּו וגוי. ומכל אלה נשמרו
יִשְׂרָאֵל. בנֵי יִשְׂרָאֵל נבְּנָם - בנֵי יִשְׂרָאֵל יצאו. זהו
שבְּתֻוב ואלה שמֹות בנֵי יִשְׂרָאֵל וגוי.

ואלה שמֹות בנֵי יִשְׂרָאֵל. רבי אלעזר ורבי יוסף
היי הזָלְכִים בדָרֶךְ. עד שהָיָה הזָלְכִים, אמר
רבי אלעזר לרבי יוסף, פתָחַ פיךְ ויִאִירְךָ רבְּרִיךָ.
אמר לו, נוח לפני מר שאַשְׁאָל דבר אחד שקָשָׁה
לי? תרי שמְעַתִּי מהמנורה הקדושה שהִיא אומר,
ואלה שמֹות בנֵי יִשְׂרָאֵל - יִשְׂרָאֵל סבָּא, כל אותן
חילּוֹת ומְחֻנוֹת שהִיא יורדים לגָלוֹת עם יעקב,
שבְּתֻוב את יעקב. מה זה שבְּתֻוב איש ובֵיתוֹ
באוֹ? אמר לו, ונדי זה בה, אלא תרי שגִינָגָן, כל

המקבל מאחר, הוא בית לאותו שגנתו, ועל זה איש וביתו באו.

פתח רבי אלעזר ואמר, (מלכים-א ט) ויהי בבלות שלמה לבנות את בית ה' ואת בית המלך וגנו. וכי כיון שאמר את בית ה', מה זה ואת בית המלך? אם בשכיל שלמה זה נאמר - לא בך! אלא בית ה' זה בית המקדש, ואת בית המלך זה קדש הקודשים.

בית ה' שהוא בית המקדש, כמו עורות ולשכות בית האולם והדבר, זה בית המקדש, ודי נקרא בית ה'. בית המלך - זה קדש הקודשים, שהוא הפנימי של הפל, המלך סתם. מלך זה, אף על גב שהוא מלך עליון, הוא נקבה אל נקודה העליונה, נסתרת הפל. ואף על גב שהוא נקבה, הוא זכר למלך של מטה, ולכון הפל כמו זה ועל זה, תחתונים, בסוד זה בתוב בהם איש וביתו באו.

וְאֱלֹהֶשֶׁמוֹת. רַבִּי [אלעוז] יוֹסֵי פָּתָח וָאָמַר (שיר ה) גַּן
גַּעֲוֵל אָחָתִי בְּלָה גַּל גַּעֲוֵל מַעֲיוֹן חַתּוֹם. גַּן
גַּעֲוֵל - זוֹ בְּגַנְסָת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא גַּן גַּעֲוֵל. שֶׁאָמַר
רַבִּי אָלְעֹזֶר, מַה הַגּוֹן הַזֶּה צְרִיךְ לְשִׁמָּר, לְעֹדר
וְלְהַשְׁקֹות וְלִזְמֹר - בְּכֵד בְּגַנְסָת יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לְעֹדר
וְלְשִׁמָּר וְלְהַשְׁקֹות וְלִזְמֹר, וְגִנְקָרָאת גַּן, וְגִנְקָרָאת
כְּרֶם. מַה הַכְּרֶם הַזֶּה צְרִיךְ לְעֹדר וְלְהַשְׁקֹות וְלִזְמֹר
וְלְחַפֵּר - בְּכֵד יִשְׂרָאֵל. זה שְׁבַתּוֹב (ישעיה ח) בַּי כְּרֶם
ה' צְבָאות בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבְתוֹב וַיְעֻזְקָהוּ וַיִּסְקַלְהוּ
וְגַן.

תּוֹסֶפֶתָא

מִשְׁנָה. אָמַר רַבִּי שְׁמֹעוֹן, אָנוּ פּוֹקְחִים עַיִינֵינוּ
רוֹאִים, גַּלְגָּלִי מִרְכָּבָה תְּקִדּוֹשָׁה נוֹסָעים
בְּמִסְעֹתֵיהֶם, וּקוֹל שִׁירָה מִבְשָׁמָת לְאַזְנֵים, יְפֵה
לְלִבּ, עֹזֶלה וַיּוֹרֶךְתָ, הַזְּלֵכָת וְלֹא נוֹסָעתָ, מִזְדְּעֹזָעים
אֲלֹף אֲלֹפִים וַרְבּוֹא רַבְבוֹת, וַפּוֹתָחִים בְּשִׁירָה
מִלְמְטָה לִמְעָלה.

לְקוֹל הַגְּעִימֹת הָוֶה עֹמְדִים מֵי שְׁעוֹמְדִים,
וּמִתְּבָנִים בְּהַתְּבָנִסּוֹת לִצְדַּקְתִּים, אַרְבָּע
מֵאוֹת וְחַמְשִׁים אֶלָּפֶת בָּעֵלי עַיִנִים. רֹאיסִים וְלֹא
רֹזָאים. עֹמְדִים בְּקִיּוֹם. שְׁנִי אֲצָדִים אַחֲרִים
מִתְּלִבְנִים (מִתְּחִפְכִים) בְּשֻׁבְילִים, וּלְצָד שְׁמָאל מִאתִים
וְחַמְשִׁים אֶלָּפֶת.

אָוֹתָם בָּעֵלי יְבָה מִיבְבִים וּמִילְלִים מִפְקוּם בֵּית
מוֹשָׁבָם, פּוֹתָחִים בְּדִין וּמִסְבִּים בְּדִין.
מִיבְבִים שְׁנִית, וְדִין יוֹשֵׁב, וּסְפָרִים נִפְתָּחִים. בְּאָוֹתָה
שְׁעָה עֹלָה בָּעֵל הַדִּין שְׁעוֹמֵד עַלְיָהֶם, וַיֹּשֶׁב עַל
בְּסָא דִין, וַיַּשְׁרֵה שׂוֹכֶבת עד שְׁלָא יִסְתִּים הַדִּין.
סּוֹבְבִים בָּעֵלי הַעֲיִנִים שְׁלָצָד יִמְין, וּעַמּוֹם (דף ד ע"ב)
שְׁמוֹנָה עָשָׂר אֶלָּפֶת תּוֹקָעים, וְלֹא מִיבְבִים וְלֹא
מִילְלִים (ס"א לא מִילְלִין ולא מִיבְבִין) וּפּוֹתָחִים בְּשִׁירָה.
מִזְדְּעִזְעִים מִאתִים וְחַמְשִׁים אֶלָּפֶת בָּעֵלי יְבָה.

**תּוֹקָע שְׁנִית וְלֹא מִיבְבִים (ולא מִיבְבִים ולא מִילְלִים). נוֹסֶע
הַפְּטָרוֹן מֵאוֹתוֹ בְּסָא וַיֹּשֶׁב בְּכָסָא**

הוּתְרָנוֹת. בָּאוֹתָו זֶמַן חִיה (היא) מִזְבֵּיר שֵׁם קָדוֹשׁ עַלְיוֹן וְגָדוֹל, שֶׁבָּאוֹתָו שֵׁם יִשְׁחִים לְכָל.

פֶתַח וְאָמֵר פָעֵם אֲחַת יוֹ"ד הַ"א וְיַ"ו הַ"א (יו"ד הַ"א וְיַ"ו הַ"א), כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לד) וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה'. פֽוֹתְחִים כְּבָתְחָלָה בְּעַלְיִ גָּלְגָּלִים קָדוֹשִׁים, וְאֶלְף אֶלְפִים וּרְבּוֹא רְבָבּוֹת, וְאוֹמְרִים שִׁירָה, מִשְׁבְּחִים וְאוֹמְרִים, בָּרוּךְ בְּבָוד ה' מִמְקוֹם בֵּית שְׁכִינָתוֹ.

בָּא אוֹתָו הַגּוֹן, שְׁהִתְהַה (שְׁהִיא) שְׁמַנְהָ בְּמָאתִים וְחַמְשִׁים עַזְלָמוֹת, הִיא שְׁכִינָה נְכָבְדָה בְּזַיִוָּה, שְׁיַוְצָאת מִיוֹ לְזַיו, וְזַיִוָּה שׁוֹפֵעַ מִמְּנָה לְאַרְבָּעָה אֶחָדִים רְאַשִׁים לְרַאשׁוֹנִים (לִקְיִים). מִאוֹתָו זַיו יוֹצֵא (נִמְשָׁה) לְכָל אֹתָם לְמַטָּה, וְהִיא נְקֻרָתָה גַּן עַדָּן.

פֶתַח שְׁנִית אוֹתָו זְכוּר, הַפְּטָרוֹן שֶׁל הַכָּל, וּמִזְבֵּיר שֶׁמוֹ יוֹ"ד הַ"א וְיַ"ו הַ"א, וְכָלָם פֽוֹתְחִים בְּשַׁלֵּשׁ עִשְׂרָה מִדּוֹת תְּרַחְמִים. מֵי רָאָה כָּל הַתְּקִיפִים הַלְּלוּי, רְמִים שֶׁל רְמִים, תְּקִיפִים שֶׁל תְּקִיפִים, מִרְכְּבּוֹת קָדוֹשִׁים, וְשָׁמִים וְכָל חִילִיָּהֶם, מִזְדְּעָזִיעִים וּמִתְחַלְּחָלִים בְּאִימָה רְבָה, מִשְׁבְּחִים אֶת

הַשָּׁם הַקָּדוֹשׁ וְאֹמְרִים שִׁירָה. אֲשֶׁר יְהִי נְשָׁמוֹת הַצְדִיקִים שֵׁם בָּאוֹתוֹ הַעֲדֹון וַיֹּדְعִים אֶת זֹה, עַל זֹה נִאָמֵר (ירמיה י) מֵלֵא יִרְאָה מֶלֶךְ הָגּוֹים כִּי לְךָ יִאָתָה וְגו'.

אָמֵר רַبִּי שְׁמַעוֹן, בְּשִׁירָה שְׁבִינָה לְמִצְרִים, יִרְדָה חִיה אַחַת שְׁשָׁמָה יִשְׂרָאֵל בְּדִיוֹקָן אַזְהָר, וְאֶרְבָעִים וְשָׁנִים שְׁמָשִׁים קָדוֹשִׁים עָמוֹ, וְכָל אַחֲרֵי אַחֲר אֶת קָדוֹשָׁה עָמוֹ מִהָּשָׁם הַקָּדוֹשׁ, וְכָל יִרְדֵוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרִים. זֶה שְׁבָתּוֹב וְאֶלְהָ שָׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאים מִצְרִים אֶת יַעֲקֹב. אָמֵר רַבִּי יִצְחָק, מִמְשָׁמָע שָׁאָמֵר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַחֲרֵי בָּה אֶת יַעֲקֹב, וְלֹא נִאָמֵר אֶת.

שָׁאֵל רַבִּי יְהוֹדָה אֶת רַבִּי אַלְעֹזֶר בָּנוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, [אָמֵר לוֹ] בֵּין שְׁשָׁמָעַת מְאֻבֵּיד אֶת פָּרִישָׁת וְאֶלְהָ שָׁמוֹת בְּסָוד עַלְיוֹן, מַה זֶה שָׁאָמֵר אִישׁ וּבִתּוֹ בָּאוּ? אָמֵר לוֹ, אַזְתָּה מֶלֶךְ שְׁתִיָּה אֹמֵר אָבָא, אַלְוָהֶם מֶלֶאכִים עַלְיוֹנִים, שֵׁם מֵעַל הַתְּחִתּוֹנִים מֵהֶם. זֶה שְׁבָתּוֹב אִישׁ וּבִתּוֹ בָּאוּ. וּבָה אָמֵר אָבָא, כָּל

אוֹתָם מְלֹאכִים שֶׁבְּדָرְגָה עַלְיוֹנָה, נְקָרָאים גְּבָרִים זְבָרִים, וְאוֹתָם שֶׁבְּדָרְגָה תְּחִתּוֹנָה מֵהֶם, נְקָרָאים (נקבות) בֵּית, שְׁאָשָׁה נְקָבָה שְׁמַקְבָּלָת מִן הַזָּכָר.

רַבִּי יְצָחָק הָיָה עוֹמֵד לִפְנֵי רַבִּי אֶלְעֹזֶר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ, שְׁבִינָה יָרְדָה עִם יַעֲקֹב לְמִצְרִים? אָמַר לוֹ, וְלֹא? וְתַרְיִ בְּתֻוב (בראשית מו) אָנָכִי אִירְד עַמָּה. אָמַר לוֹ, בָּא תְּרָאָת, שְׁבִינָה יָרְדָה לְמִצְרִים אֶת יַעֲקֹב, וַיַּשֵּׁש מֵאוֹת אֶלָף מִרְבּוֹת קָדוֹשׁות [אתה] עַמָּה, וְהִנֵּנוּ מֵה שֶׁבְּתֻוב בְּשֵׁש מֵאוֹת אֶלָף רְגָלִי. שְׁנִינוּ, שֵׁש מֵאוֹת אֶלָף מִרְבּוֹת קָדוֹשׁות יָרְדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרִים, וְכָלָם עַלְוֹ מִשְׁם בְּשִׁיצָאוֹ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרִים. זה שֶׁבְּתֻוב (שמות יב) וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִרְעָמִים סְכָתָה בְּשֵׁש מֵאוֹת אֶלָף רְגָלִי וְגוֹ'. שֵׁש מֵאוֹת לֹא נָאָמָר, אֶלָּא בְּשֵׁש מֵאוֹת. כְּמוֹ שִׁיצָאוֹ אֶלָּה, כְּךָ יִצָּאוֹ אֶלָּה.

וּבָא רִאָה סָוד הַדָּבָר, בָּזָמָן שִׁיצָאוֹ הַמִּרְבּוֹת הָקָדוֹשׁות הַלְּלוֹי וְהַמְּחֹנוֹת הָקָדוֹשִׁים, רָאוּ יִשְׂרָאֵל וַיַּדְעּוּ שֶׁהֵם מִתְעַכְּבִים בְּשִׁבְילָם, וְכֹל

החפוץ שעשן יישראאל היה בגולם, והינו שבטות ולא יכולו להתמהמת, היה לו לומר ולא רצוי להתמהמת, אבל לא בתוב אלא ולא יכולו. ונודעו (או נודע) ממש, שבל בני ישראאל היו בני ישראאל של תרקייע, והינו מה שבטות בני ישראאל הבאים מצרים את יעקב, ועל זה לא נאמר ואלה שמות בני ישראאל הבאים מצרים אותו, אלא ואלה שמות בני ישראאל הבאים מצרים את יעקב. הבאים מצרים בראשונה, עם מי? את יעקב.

אמר רבי יהודה, [נ"א רבי יצחק] [נ"א רבי יוסף] כל זה מר, ומה בשגצל יעקב מלון בתוב (בראשית לב) יעקב חלך לדרכו ויפגע בו מלאכי אלhim - פשיד לגולות וקדוש ברוך הוא אמר אני ארעד עפיך מצרים, (דף הע"א) אין דין שהואיל וחתרין יורדים, פשידתו גם שמשיו עמו? הינו שבטות הבאים מצרים את יעקב. רבי יעקב מבקר חנן אמר משמו של רבי אבא, מי הם בני ישראאל של כאן? אתם שגראוי בני ישראאל ממש.

רַבְיִ אָבָא פָתָח וֹאמֶר, (תהלים מו) **לְבּוֹ חֹזֶה מִפְעָלוֹת**
יְיִ אָשֵׁר שְׁם שָׁמוֹת בָּאָרֶץ, **אֶל תִּקְרֵי שָׁמוֹת**
אֶלָּא שָׁמוֹת. **וְהוֹלֵד ذָה בָּזָה,** **צָאָמֶר רַבְיִ חַיָּא,** **בָּמוֹ**
בָּרְקִיעַ עֲשָׂה תְּקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּאָרֶץ. **בָּרְקִיעַ יִשְׁשָׂמֹת קָדוֹשִׁים,** **וּבָאָרֶץ יִשְׁשָׂמֹת קָדוֹשִׁים.**

אָמֶר רַבְיִ יְהוּדָה [נ"א רבי יוט], **בָּאוֹתוֹ יוֹם שִׁירְד יַעֲקֹב**
לְמִצְרַיִם, **יָרַדוּ עָמֹו שָׁשִׁים רְבוֹא מְלָאכִים**
עַלְיוֹנִים. **רַבְיִ יְהוּדָה פָתָח,** **הַגָּה מִטְתָּו שְׁלֵשֶׁלֶマָה**
שָׁשִׁים גְּבוֹרִים סְבִיב וְגוּ, **שְׁלַטּוֹנִים שְׁחַקּוֹקִים**
בִּמְפַתָּה, **סּוֹבְבִים בָּמִקּוֹמוֹ הַשְּׁלַטּוֹנִים בִּשְׁבִיעִי,**
וְחַקּוֹקִים בְּשָׁשִׁי. **זֶהוּ שְׁבָתוֹב שָׁשִׁים גְּבוֹרִים סְבִיב**
לָה.

הַגָּה מִטְתָּו - **זֶהוּ שְׁבִינָה.** **שְׁלֵשֶׁלֶמָה -** **הַמְּלָךְ**
שְׁהַשְׁלָום שָׁלוֹ. **שָׁשִׁים גְּבוֹרִים סְבִיב לָה -**
אֶלָּו הֵם שָׁשִׁים רְבוֹא מְלָאכִים עַלְיוֹנִים, **שְׁהֵם מִתְּחִיל**
הַשְּׁבִינָה שִׁירְדָה עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם. **מְגֻבּוֹרִי יִשְׂרָאֵל**
- יִשְׂרָאֵל שְׁלַמְעָלָה. **זֶהוּ שְׁבָתוֹב וְאֶלָּה שָׁמוֹת בְּנֵי**
יִשְׂרָאֵל וְגוּ, **אִישׁ וּבִתּוֹ בָּאוּ -** **הֵם וּמְנַהֲגֵיהֶם.**

רַבִּי חִיאָה תִּיהְ הַזָּקָן מֵאוֹשָׁא לְלוֹד, וְתִיהְ רֹזֶב עַל
 חֲמוֹר, וְתִיהְ רַבִּי יוֹסֵי עַמּוֹ. יָרַד רַבִּי חִיאָה
 וְתִפְסֵם יָדֵי רַבִּי יוֹסֵי. אָמָר לוֹ, אֵם בְּנֵי הָעוֹלָם הִי
 יוֹדָעִים בְּבוֹדוֹ הַרְבָּה שֶׁל יַעֲקֹב בְּשַׁעַת שֶׁאָמָר לוֹ
 הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָנֹכִי אֶרְד עַמְּד מִצְרִימָה, הִי
 מְלֻחָּבִים אֶת הַעֲפָר שֶׁלְשׁ פְּרִסְמָוֹת קָרוֹב לְקָבָרֹת,
 שֶׁבֶד מִפְּרִשִּׁים מִזְרִינוּ גְּדוֹלִי עַזְלָם בְּעַלִי הַמְּשִׁנָּה,
 בְּתוּב (שמות ח) וַיַּצֵּא מֹשֶׁה לְקָרְאת חָתָנוֹ, אַהֲרֹן רָא
 שְׁמֹשָׁה יוֹצֵא, וַיַּצֵּא עַמּוֹ, וְאַלְעֹזֶר וְנִשְׁיָאים וְזִקְנִים
 יָצָאוּ עַמּוֹ, רָאשֵׁי אֲבוֹת וּקְרוֹאֵי הַעֲדָה, וּבֶל יִשְׂרָאֵל
 יָצָאוּ עַמּוֹ. נִמְצָא שֶׁבֶל יִשְׂרָאֵל בְּלָם יָצָאוּ לְקָרְאת
 יְתָרוֹ. מַיְּ רָאָה אֶת מֹשֶׁה יוֹצֵא וְלֹא יָצָא? אֶת אַהֲרֹן
 וְהַגְּדוֹלִים שִׁיוֹצְאִים וְהַוָּא לֹא יָצָא? נִמְצָא שֶׁבֶל
 מֹשֶׁה יָצָאוּ בְּלָם. וּמָה אֵם בְּשִׁבְיל מֹשֶׁה בְּהָד -
 בְּשִׁבְיל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּשַׁאֲמָר אָנֹכִי אֶרְד עַמְּד
 מִצְרִימָה עַל אֶחָת בְּמָה וּבְמָה.

עַד שָׁהֵיו הַזָּקָן, פָּגַש בָּהֶם רַבִּי אָבָא. אָמָר רַבִּי
 יוֹסֵי, תָּרִי שְׁבִינָה בָּאָז, שֶׁאָחָד מִבְּעַלִי הַמְּשִׁנָּה
 עָמָנוֹ. אָמָר רַבִּי אָבָא, בְּמָה עַסְקָתָם? אָמָר רַבִּי

יְוִסֵּי, בְּפֶסֶוק הַזֶּה שְׁבָתוֹב אֲנָכִי אֶרְד עַמְךָ מִצְרִימָה וְגוּ'. בְּשִׁירַד יַעֲקֹב לְמִצְרִים, שְׁבָתוֹב וְאֶלְה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה, אַתָּה לִמְד שְׁבָלָם יַרְדוּ עַם יַעֲקֹב לְמִצְרִים.

אָמַר לוּ רַבִּי אָבָא, וַיְהִי תִּיה לְחַזְדָּךְ? פָּתָח וְאָמַר, (יחזקאל א) הַיְה תִּיה דָּבָר ה' אֶל יְחִזְקָאֵל בֶּן בָּנֵי הַפְּתַח בָּאָרֶץ בְּשָׁדִים עַל נָהָר בָּכָר. שֶׁלַשׁ קָשִׁיות בָּאָז, אֶחָד - שְׁשַׁנְיָנוּ שְׁאַיִן שְׁבִינָה שְׂרוֹה בְּחוֹזֵק לְאָרֶץ, וְאַחֲת - שֶׁלָּא תִּיה נָאָמֵן בְּמַשָּׁה, שְׁבָתוֹב בּוּ (כמברר יב) בְּכָל בִּיתֵּי נָאָמֵן הוּא, וְהוּא גָּלָה וּפְרִיסָם אֶת כָּל גָּנוּי הַמְּלָה, וְאַחֲת - שְׁגָרָאָה בְּמַי שֶׁלָּא שְׁלָם בְּדַעַתּוּ.

אֶלְאָ בְּדַעַתּוּ הַסְּקָנו בְּמִשְׁנְתָנוּ, חַם וְחַלִּילָה, שְׁהָרִי יְחִזְקָאֵל תִּיה נָבִיא שְׁלָם, וּבְרִישָׁתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גָּלָה בְּלַמְה שְׁגָלָה, וְהַבָּל הוּא הַצְּטִירָה לְגָלוֹת וּלְפָרִיסָם, עַל בְּל אֶחָד פִּי שְׁנִים מִמְה שְׁגָלָה. שְׁבָד שְׁנִינוּ, מַי שְׁרָגִיל לְסֶבֶל צַעַר וּבוּ, וְהַבָּל הַצְּטִירָה, וּמַעֲזָלָמִים לֹא עֹזֶב הַקָּדוֹשׁ

ברוך הוא אתה יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת, עד שַׁחְיָה בָּא לְדוֹר
בַּמֶּדוֹרֹעַ עַמֹּהֶם, כֹּל שֶׁבַן בַּיִצְקָב שַׁחְיָה יוֹרֵד לְגָלוֹת,
וְהַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא יַשְׁכִּינָהוּ וְקָדוֹשִׁים עַלְיוֹנִים
[ותחתונים] וּמִרְכָּבָות, שֶׁבַלְמַיְרְכָּב אֶת יִצְקָב. זהו
שְׁכָתוֹב הַבָּאִים מִצְרִים מִצְרִים אֶת יִצְקָב.

דבר אחר, רבי אבא פתח ואמר, (שיר ד) אני
מלבנון כליה אני מלבנון תבואה. בא וראת,
אוֹי לְהַם לְבָנִי אָדָם שֶׁלֹּא יוֹדָעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים
בְּכֻבוד אֲדוֹנָם, שֶׁלְמָדָנוּ, אמר רבי יצחק, בכל יום
וַיּוֹם יוֹצָאת בַת קֹול מַהְרָה חֹזֶר וְאוֹמֶרֶת: אוֹי לְהַם
לְבָרִיות מַעֲבָדָת רְבוּנָם! אוֹי לְהַם לְבָרִיות
מַעֲלָבָדָה (דף ה ע"ב) של תורה! שאמר רבי יהודת, כל
מי שמשתדל בתורה בעולם הזה ומסיג מעשים
טובים, יורש עולם שלם. וכל מי שלא משתדל
בתורה בעולם הזה ולא עושה מעשים טובים, לא
ירש לא זה ולא זה. ותני שנינו, יש מי שירש
עולם בפי מקומו ובפי מה שראו לו. אמר רבי
 יצחק, לא שנינו אלא למי שאין לו מעשים טובים
כלל.

אמָר רַבִּי יְהוֹדָה, אֲלֵמְלָא הִיוּ יוֹדְעִים בְּנֵי אָדָם
אֶת הָאַחֲבָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶחָב אֶת
יִשְׂרָאֵל, הִיוּ שׂוֹאֲגִים בָּמוֹ כְּפִיר לְרִדְתְּ אֶחָדָיו.
שְׁשָׁנִינוּ, בְּשָׁעָה שִׁירֵד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, קָרָא הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא לְפָמְלִיה שֶׁלֹּו וַיֹּאמֶר לָהֶם: בְּלִכְמָן רְדוּ
לְמִצְרַיִם, וְאַנְּיִ אַרְד עַמְּכֶם. אָמָרָה שְׁבִינָה: רְבוּז
הָעוֹלָם, יִשׁ צְבָאות בְּלִי מְלָךְ? אָמֶר לְהָ: אָתִי
מַלְבָּנוֹן בְּלָה. מַלְבָּנוֹן - מִמְּקוֹם הָעָדָן, שְׁמַלְבָּנוֹן בְּכָל
מַעֲשָׂיו. בְּלָה - זו שְׁבִינָה, שֶׁהִיא בָּמוֹ בְּלָה בְּחִפָּה.
וְהַזְּלָךְ זֶה בָּמוֹ זֶה, שְׁשָׁנִינוּ, אָמֶר רַבִּי יְהוֹדָה, מָה
זֶה שְׁבָתוֹב (במדבר ז) וַיְהִי בַּיּוֹם בְּלָת מְשָׁה? בְּתוֹב
בְּלָת, בַּיּוֹם שְׁגָבָנָה בְּלָה לְחִפָּה, וְשְׁבִינָה זו הַכְּלָת.

אָתִי מַלְבָּנוֹן בְּלָה - מִמְּקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
שְׁלִמְעָלָה. תְּשׂוּרִי מַרְאֵשׁ אַמְּנָה - מַרְאֵשׁ
שֶׁל מַי? מַרְאֵשׁ יְהִים שֶׁל בְּנֵי הָאָמֹנָה, וַיְמִי הַם?
יַעֲקֹב וּבָנָיו. מַרְאֵשׁ שְׁגִיר וְחַרְמֹן - שְׁהָם עֲתִידִים
לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה שֶׁלְיִמְהָר חַרְמֹן, וְלַהֲגֹן עֲלֵיכֶם
בְּגַלוּתְם. מִמְּעֻנּוֹת אֲרִיוֹת - אֲלֹו הַם עֲמִים עֲזָבִי

עֹזְבֵּי בָּזְבִּים וּמַזְלֹות, [נ"א בני אדם של אמונה] **שְׁדוֹמִים לְאֲרוֹת וּגְמָרִים,** **שְׁמַעֲנִים אֶזְתָּם בְּכָל עֲבוֹדָה קָשָׁה.**

רַبִּי אָבָּא אָמַר, **אָתִי מִלְּבָנוֹן בְּלָה וְגוּ'**, **וּכְיַיְמִינָה מִלְּבָנוֹן בָּאָה,** **וְהַלֵּא לִלְבָנוֹן עֹזְלה?** **אֲלָא,** **אָמַר רַבִּי אָבָּא,** **בְּשָׁעָה שִׁירְדָּה שְׁבִינָה לְמִצְרִים,** **יָרְדוּ עַמָּה שְׁשִׁים רַבּוֹא שֶׁל מְלָאכִי הַשְּׁרָת,** **וְתְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא שׂוֹנֶה.** **זהו שְׁבָתוֹב וְנִעְבֵּר מִלְּבָם לְפִנֵּיהם וְה' בְּרָא שֶׁם.**

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, **אָתִי מִלְּבָנוֹן בְּלָה - זֹהֵי שְׁבִינָה.** **אָתִי מִלְּבָנוֹן תְּבוֹאִי - מִמְּקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁלָמָעָלה.** **תְּשִׁוִּירִי מִרְאֵשׁ אָמֵנה - מִמְּקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁלָמָעָלה וּמִמְּקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁלָמָטה.** **שְׁאָמַר רַבִּי יְהוָדָה, מַעֲוָלָם לֹא זוּה שְׁבִינָה מִבְּתַל הַמִּעָרְבִּי שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׁבָתוֹב (שיר ב) הַגָּה זֶה עֹזֵמד אֶחָת בְּתַלְנוֹ, וְהָוָא רָאשׁ אָמֵנה לְבַל הַעוֹלָם.** **מִרְאֵשׁ שְׁגִיר וְחַרְמוֹן - מִמְּקוֹם שְׁתִתּוֹרָה יִצְאָה לְעוֹלָם, וְלִמְהָ? לְהַגֵּן עַל יִשְׂרָאֵל. מִמְּעֻנוֹת אֲרוֹת - אַלּו עַמִּים עֹזְבֵּי עֲבוֹדָת בָּזְבִּים וּמַזְלֹות.** **רַבִּי**

יְהִזְׁ אָמֵר, מִמְעֻנוֹת אֲרִיוֹת - אֶלָּו תַּלְמִידִי חֲכָמִים
שְׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה בְּמִעֻנוֹת הַמִּדְרָשׁוֹת וּבְבָתִי
כִּנְסִיּוֹת, שְׁהָם אֲרִיוֹת וְגִמְרִים בְּתוֹרָה.

רַبִּי חִיא הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמֵר לוֹ,
מָה רֹאָתָה הַתּוֹרָה לְמִנּוֹת אֶת בְּנֵי יַעֲקֹב,
שְׁהָם שְׁנִים עָשָׂר בְּתִחְלָה, וַאֲחַר כֵּד שְׁבָעִים,
שְׁבָתּוֹב כֹּל הַגְּפַשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרִים
שְׁבָעִים. וּמָה הַטּוּם שְׁבָעִים וְלֹא יוֹתֶר? אָמֵר לוֹ,
בְּנֶגֶד שְׁבָעִים אֲמֹת שְׁהָם בְּעוֹלָם, וְהָם הִי אֲמֹת
יְחִידָה בְּנֶגֶד בְּלָם.

וְעַזְׁ אָמֵר לוֹ, בְּאָרְתָּה, מִפְתָּחוֹת שְׁמָאִירִים (שָׁרוּם)
עֲנֵפִים יוֹשְׁבִים בְּמִסְעֵיהם (בְּאַלְמָם), מִמְנִים עַל
שְׁבָעִים עַמִּים, יוֹצְאִים מִתְּרִיסְרָה תְּקִיקוֹת וִקְשִׁוֹרִים
שְׁמִסְטוּבִים בְּמִסְעֹתֵיהֶם בְּמַשְׁקָל לְאַרְבָּע רֹוחֹות
הַעוֹלָם. זהו שְׁבָתּוֹב (ונרוי לו) יַצֵּב גְּבָלָת עַמִּים
לְמִסְפֵּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהִנֵּוּ שְׁבָתּוֹב (ונרוי ב) בְּיִ
בְּאַרְבָּע רֹוחֹות תְּשִׁמְמִים פְּרִישָׁתִי אֶתֶּכֶם, לְהַרְאֹת
שְׁהָם עוֹמְדים בְּשִׁבְיל יִשְׂרָאֵל. בְּאַרְבָּע לֹא נָאָמֵר,

אֲלֹא בְּאַרְבָּעַ. בָּמוֹ שֶׁאָי אִפְּשָׁר לְעוֹלָם בְּלִי אַרְבָּעַ רְזִיחֻת, כֵּה אֵי אִפְּשָׁר לְעוֹלָם בְּלִי יִשְׂרָאֵל.

וַיְקִם מֶלֶךְ חֶדֶשׁ. רַبִּי אַבָּא פָּתָח, (ישעה לב) אֲשֶׁר יִכְּבֶם זְרַעַי עַל כָּל מִים מִשְׁלֵיחַ רָגֵל הַשּׁוֹר וַחַמּוֹר. אֲשֶׁר יִכְּבֶם יִשְׂרָאֵל שְׁחַקְדוֹשׁ בְּרוֹךְ הוּא הַתְּרִצָּה בָּהֶם מִכֶּל שֶׁאָר הַעֲמִים וְקָרְבָּא אֹתָם אֲלִיוֹן, שְׁבָתוֹב (דנרים יד) וְבָד בְּחֵר ה' לְהִזְהַר לֹא לְעַם סְגִילָה וְנוּן, וְבְתּוֹב כִּי חָלֵק ה' עַמּוֹ יַעֲקֹב חָבֵל נְחַלְתָוּ. יִשְׂרָאֵל גְּדָבְקִים בְּקָדוֹשׁ- בְּרוֹךְ- הוּא, שְׁבָתוֹב וְאַתָּם תְּדַבְּקִים בָּה' אֶלְהִיכֶם חַיִם בְּלִכְמָה (דף ו ע"א). הַיּוֹם.

וְלֹכֶן זְכָאים הֵם לִפְנֵינוּ, מְשׁוּום שְׁהָם זְרַעִים עַל כָּל מִים. מָה זוּה עַל כָּל מִים? שְׁזְרַעִים לְצְדָקָה, וּמֵי שְׁזְרַע לְצְדָקָה, בְּתוֹב בּוֹ (תהלים נז) [זהו] שְׁבָתוֹב כִּי גָּדֵל עַד שְׁמִים. עַל כָּל מִים, זה שְׁבָתוֹב] ((שם קח) כִּי גָּדוֹל מַעַל שְׁמִים חָסְדָה. מַעַל שְׁמִים, עַל כָּל מִים הוּא חַיָּה, וּמֵי הוּא מַעַל שְׁמִים? זה עוֹלָם הַבָּא, וַיִּשְׂרָאֵל זְרַעִים עַל כָּל מִים.

בְּסֶפֶרְךָ **שֶׁל** **רַב** **יִבָּא** **סֶבָּא** **כֵּה** **אָמֵר**, **בְּתֻובָה** (**הניאל**) **בְּגֹורָת** **מְלָאכִים** **דָּבָר**, **וּמְאָמֵר** **קָדוֹשִׁים** **שְׁאֵלָה**.

כֵּל דִּינִי הַעוֹלָם תֹּזה וּכֵל הַגּוֹרוֹת וּכֵל הַבְּקָשׁוֹת, כֵּלֶם עֲזָמָדים בְּהִיכָּל אֶחָד שְׁשָׁם שְׁבָעִים וּשְׁנִים סְנַחְרִין מַעֲגִינִים בְּדִינִי הַעוֹלָם, וְאַזְטָו הִיכָּל גְּקָרָא הִיכָּל הַזּוֹכָות, מְשֻׂום שְׁבָשְׁדָנִים דִין, מְהֻפְכִים בְּזִכְוֹת הָאָדָם בְּרָאשׁוֹנָה.

מַה שְׁאֵין כֵּן בְּדֶרֶגֶת אַזְטָו הַצָּד הַאָחָר, שְׁשָׁם הוּא מֶקוּם שְׁגָקָרָא חֹבֶבָה, מְשֻׂום שְׁבָל מַעֲשֵׂי אַזְטָו הַמֶּקוּם שֶׁל נְחַשׁ אַשְׁת זְנוּנִים אִינוֹ אֶלָּא לְהַפְּךָ בְּחַטָּאוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְלְהַלְשִׁין עַבְדָּל אֶדוֹנוֹ.

אַזְתָּם שֶׁל הִיכָּל הַזּוֹכָות גְּקָרָאים מִים מַתוּקִים, מִים צְלָולִים. אַזְתָּם שֶׁל הִיכָּל הַחֹזֶבֶת גְּקָרָאים מִים מְרִירִים, (נְמֶנֶר ה) מֵי הַמְּרִירִים הַמְּאָרְדִים. בְּאַזְטָו הִיכָּל הַזּוֹכָות לֹא עֲזָמָדים שְׁלִשָּׁת יְאָחָה: בְּנִים, חַיִם וּמְזוֹנוֹת. וְלֹא בְּאַזְטָו מֶקוּם שֶׁל

חובֶה, וְלֹא בַמִּים מִתּוֹקִים וְצָלוֹלִים, וְלֹא בַמִּים מִרְדִּים מַאֲרָדִים.

וְעַל זֶה יִשְׂרָאֵל זֶרַעַיִם עַל כָּל מִים, זֶרַע קָדוֹשׁ שְׁחוֹלִידּוֹ עַל כָּל מִים הוּא, שְׁחִרִי לֹא נְכֹזֶן זֶרַע שְׁלָחָם אֶלְאָ לְמַעַלָּה. וְלֹבֶן פְּרִשּׁוֹת בְּעָלִי הַמְּשֻׁנָּה, בְּגִימָה תְּיִם וּמְזֻנוֹת אֵין תְּדַבֵּר תְּלִי בְּזִכּוֹת, אֶלְאָ תְּדַבֵּר תְּלִי בְּפִזְלָה תָּקוֹשׁ, וּמְקוּם זֶה הוּא עַל כָּל מִים.

מִשְׁלִיחִי רָגֵל הַשׂוֹר וַחַמּוֹר, שְׁאֵין לָהֶם בָּאוֹתוֹ צַד הַרְעִעָם, וְשׂוֹלְחִים מֵהֶם כָּל הַחֲלִקִים הַרְעִים, וְנְדָבָקִים בָּאוֹתוֹ הַצָּד הַטוֹב שֶׁל כָּל הַקְרִישׁוֹת הַעֲלִיּוֹת. שׂוֹר וַחַמּוֹר בְּאַשְׁר הֵם מִזְדִּיגִים בָּאַחֲרָה, הֵם שְׁנִי פְגָעִים רְעִים לְעוֹלָם. שׂוֹר הוּא צַד הַדִּין הַקְרִשָּׁה, וְהֵוֹ נְדָבָק בְּצַד הַקְרִשָּׁה. וַחַמּוֹר, בְּשַׁמְזִידִיג עַמּוֹ, שְׁהֵוֹ מִצָּד הַאֲחֵר, הֵם שְׁנִי פְגָעִים רְעִים לְעוֹלָם.

וְעַל זֶה שְׁמַעַזְן הִיה תְּקִף הַדִּין הַקְרִשָּׁה, וּבְשַׁמְזִידִיג עַם לְיוֹ בָּאַחֲרָה, לֹא יִכְזֹל הַעֲזָלָם לְסֶבֶל,

וּמְשׁוֹם בֶּה (דברים כב) לֹא תִּחְרַשׁ בָּשָׂור וּבְחַמֵּר יְחִדּוֹ.
וְעַל זֶה שְׁלָחָה יַעֲקֹב לְעַשְׂיו דָּבָר זֶה, שְׁבָתּוֹב (בראשית
לו) וַיְהִי לֵי שֹׂר וְחַמֹּר. וְאֵם יַעֲקֹב לֹא הָנִימֵך
עָצָמוֹ, פְּתַחַד רַב הִיה נוֹפֵל עַל עַשְׂיו.

וַיַּקְרֵם מֶלֶךְ חֶדֶשׁ עַל מִצְרָיִם. בְּסֶפֶרְיוֹ שֶׁל רַב
הַמְּנוּנָא סְבָא בֶּה נִאָמֵר, מַהוּ שְׁבָתּוֹב וַיַּקְרֵם
מֶלֶךְ חֶדֶשׁ עַל מִצְרָיִם? בָּא וְרַאֲתָה, בֶּל עַמִּי הָעוֹלָם
וּבֶל מֶלֶכִי הָעוֹלָם לֹא הַתְּחִזְקוּ בְּשִׁלְטוֹנָם אֶלָּא
בְּשִׁבְיל יִשְׂרָאֵל. מִצְרָיִם לֹא הִי שׂוֹלְטִים עַל הָעוֹלָם
עד שָׁבָאוּ יִשְׂרָאֵל וְגַנְגָּסוּ שֵׁם לְגַלּוֹת, אֶזְהָר הַתְּחִזְקוּ
עַל שְׁאַר עַמִּי הָעוֹלָם. בֶּל לֹא הַתְּחִזְקוּ עַל בֶּל עַמִּי
הָעוֹלָם אֶלָּא בְּשִׁבְיל שִׁיַּשְׂרָאֵל יִהְיֶה בְּגַלּוֹת שְׁלַחְםָם.
אֶרְדּוֹם לֹא הַתְּחִזְקוּ עַל בֶּל עַמִּי הָעוֹלָם אֶלָּא מְשׁוֹם
שִׁיַּשְׂרָאֵל יִהְיֶה בְּגַלּוֹת שְׁלַחְםָם. שְׁהִרְיִ עַמִּים אֵלּוּ הִי
בְּשִׁפְלוֹת בְּשֶׁאָר הָעָמִים, וְגַמּוֹנִים הִי מְכֻלָּם,
וּבְגַלְלָל יִשְׂרָאֵל הַתְּחִזְקוּ.

מִצְרָיִם - שְׁבָתּוֹב (שמות כ) מִבֵּית עֲבָדִים. עֲבָדִים
מִמֶּשׁ נְקָרָאָג, שְׁהִרְיִ מִצְרָיִם הִי בְּשִׁפְלוֹת

פֶּלְלָא שָׁאַר הָעֲמִים. בְּכֹל - שְׁבָתּוֹב (ישעה כ) הֵן אֶאָרִץ
בְּשָׁדִים זֶה הָעָם לֹא הִיה. אֶדוֹם - שְׁבָתּוֹב (עוכדיה א)
הִגְהָה קָטָן נְתַתִּינְךֿ בְּגֹזִים בְּזֹוי אַתָּה מֵאָד.

וּכְלָם לֹא גַּמְלֵי תְּקִףָּא אֶלְאָ בְּגָלָל יִשְׂרָאֵל.
שְׁבָשִׁיְשָׁרָאֵל בְּגָלוֹת שְׁלָחָם, מִיד
מִתְחִזְקִים עַל בָּל שָׁאַר הָעֲמִים שְׁבָעוֹלָם, מִה
הַטּוּם? מִשּׁוּם שִׁיְשָׁרָאֵל הֵם לְבָדָם בְּנֶגֶד בָּל עַמִּי
הָעוֹלָם. בְּשֶׁגֶבְנָסּוּ יִשְׂרָאֵל לְגָלוֹת מִצְרִים, מִיד
הִיהְתָּה קִימָה לְמִצְרִים, וְהִתְחִזְקָה שְׁלָטוֹנָם מַעַל בָּל
שָׁאַר הָעֲמִים, שְׁבָתּוֹב וַיָּקָם מֶלֶךְ חֶדְשׁ עַל מִצְרִים.
וַיָּקָם - קִימָה הִיהְתָּה לָהֶם, שְׁחִתְחִזְקָה וְקָם אַזְתָּו
מִמְּגָה הַשְּׁלָטוֹן שֶׁל מִצְרִים, וְגַתְנוּ לוֹ תְּקִףָּה וְשְׁלָטוֹן
עַל בָּל מִמְּגִיא שָׁאַר הָעֲמִים, שְׁהִרְיִי בְּרָאשׁוֹנָה יִשְׁ
שְׁלָטוֹן לְאַזְתָּו הַמִּמְּגָה שֶׁל מִעָלָה, וְאַחֲרֵךְ לְעַם
שֶׁלְוָן (דף ו ע"ב) שֶׁל מִטָּה.

וּמְשֻׁום בְּךֿ וַיָּקָם מֶלֶךְ חֶדְשׁ עַל מִצְרִים. זֶה
הַמִּמְּגָה שְׁלָחָם, חֶדְשׁ הִיה, שְׁעַד הַיּוֹם
הַזֶּה לֹא הִיה לוֹ שְׁלָטוֹן עַל שָׁאַר הָעֲמִים, וְעַבְשָׁוּ

הוּקם לְשִׁלְטָת עַל בָּל שֹׁאֵר עַמִּי הַעוֹלֶם, וְאֹז הַתְּקִים
(משלו לו) תְּחִתָּת שְׁלֹשָׁה רְגֹזָה אֲרִיז, תְּחִתָּת עָבֵד כִּי
יִמְלֹזֶה.

רַבִּי חַיִּיא אָמַר, שְׁלֹשִׁים יוֹם עַד שְׁלָא יָבָא תְּכִיה
לְעַם בָּאָרִיז, אוֹ עַד שְׁלָא יָבָא שְׁבָר לְעַם
בָּאָרִיז, מִכְרִיזִים בָּעֹלֶם עַל אֹתוֹ הַדָּבָר, וְלִפְעָמִים
שְׁנָמָסֶר הַדָּבָר בְּפִי הַתִּינּוֹקוֹת, וְלִפְעָמִים לְאֹתָם
בְּנֵי אָדָם חָסְרִי רְעַת, וְלִפְעָמִים גָּמָסֶר אֹתוֹ הַדָּבָר
בְּפִי הַעֲופּוֹת, וּמִכְרִיזִים בָּעֹלֶם, וְאֵין מַי שְׁוִישָׁגִיח
בָּהֶם. בְּשַׁהֲעָם הֵם צְדִיקִים, גָּמָסֶר אֹתוֹ דָבָר
לְאֹתָם רְאֵשִׁים צְדִיקִים שֶׁל הַעוֹלֶם כִּי שְׁיוֹדֵיעו
לָהֶם וַיַּשְׁׂוּבּוּ לְרָבוֹנָם, וּבְשַׁאֲנָם צְדִיקִים, זה בְּפִי
שְׁאָמְרָנו.

רַבִּי אַלְעֹזֶר הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד עַל שַׁעַר לֹוד,
וְהִיא יוֹשֵׁב עַמּוֹ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוֹדָה וְרַבִּי
יּוֹסֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אָמַר לְכֶם מַה שְׁרָאִיתִי הַיּוֹם
הַזֶּה בְּבָקָר קָמָתִי בָּאָור, רְאִיתִי עֹוף אֶחָד שְׁהִיא
טָם וְעֹזֶלה לְמַעַלָּה שְׁלֹשׁ פָּעָמִים, וּמִנְמִיד פָּעָם

אתה, והיה אומר: עליונים עליונים, ביום זה פורחים [דקיקים] הרקיעים [לימין] שלשה מנגנים וקורפים מושלים על הארץ, אחד יושב שלא יושב, העבירו אותו באש דולכת, מעבירים את קיומו, מעבירים את שלטונו. שלשה תומכים שליטים עליונים עמדים על העולם.

ונתקתי לאוֹתוֹ עוֹת רָגֶב עַפֶּר, ואמרתי לו: עוֹת עוֹת, אמר לי שלשה שעומדים מנגנים ואחד שהעבירו שלטונו מי הם. ורך לי שלשה חצים מבנה ימינו, וזה אחד משמאלו (ומבנה שמאל אחד), ולא ידעתי למה הוא רומי.

לקח אתם רבינו אלעזר, הוריד אותם לנחיריו, ויצא דם מנחיריו. אמר, ונדי שלשה שליטי עמים עמדים ברומי בארץ ועתדים לעשות גירות רעות לישראל מצד הרומים. לכה אותו חץ מבנה שמאלו, תריית, ויצאה אש שחורה מפנו. אמר, שלטן המצרים העבירו, ועתיד עבר מלך אחד של הרומים בכל הארץ (מצרים), ולמנות

במִצְרַיִם שָׁרֵי מֶלֶחֶת גְּדוֹלִים, וִסְוִתֵּר בְּנֵין וּבָזָנָה אֶת הַסְּתָוִרִים. (וְעַתֵּד מַלְךָ אֶחָד מֵאֲוֹתָם חִשְׁלָשָׁה שָׁאָמְרוּנוּ לְשָׁלַט בָּה, וִסְוִתֵּר בְּנֵינִים וּבָזָנָה בָּה בְּנֵינִים) זָרָק אֶזְתָּם רַبִּי אֶלְעָזֶר לְאָרֶץ. נִפְלָוּ שִׁלְשָׁת אֱלֹהִים עַל הָאָחָד שְׁמַצֵּד שְׁמָאֵל.

עד שָׁהִיוּ יוֹשְׁבִים, עָבָר תִּינּוֹק אֶחָד וְתִיהְיָה קֹרֵא, (ישעה יט) מִשְׁאָמְצָרִים חִגָּה ה' רַכְבָּן עַל עַב כָּל וּבָא מִצְרִים. עָבָר חַבְרוֹ הַשְׁנִי וְאָמָר, וְאָרֶץ מִצְרִים תִּיהְיָה שְׁמַמָּה. עָבָר חַבְרוֹ הַשְׁלִישִׁי וְאָמָר, וְאָבְדָה חִכְמָת מִצְרִים. רָאוּ שָׂאוֹתוֹ חַי שֶׁל בְּנֵת שְׁמָאֵל גִּשְׁרָת, וּשִׁלְשָׁת הָאָחָרים שָׁהִיוּ עַלְיוֹן לֹא גִּשְׁרָפוּ.

אָמָר רַבִּי אֶלְעָזֶר, מַה שָׁאָמָר הַעֲזָף וְהַתִּינּוֹקָה, הַכְּפָל דָּבָר אֶחָד, וַהֲכָל הַוָּא נְבוּאָה עַלְיוֹנָה, (וַהֲכָל הַוָּא בָּסּוּד תְּחִכָּה) וְרִצְחָה הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא לְהַרְאֹות לְנוּ גַּסְּתָרוֹת עַלְיוֹנוֹת שַׁהֲוָא עֹזֶשֶׁת. זֶהוּ שְׁבָתוֹב (עמוס ג) בַּי לֹא יַעֲשֵׂה ה' אֱלֹהִים דָּבָר בַּי אִם גָּלָה סֹדוֹן אֶל עַבְדָיו הַגְּבִיאִים.

וְעַדִּיףִים חִכְמָים מִגְּבִיאִים בְּכָל זָמָן, שְׁהָרִי עַל הַגְּבִיאִים לְפָעָמִים שׂוֹרָה רֹויָה הַקָּדוֹש

וְלֹפֶעָם לֹא, וּמַה חֲכָמִים לֹא זוֹה רֹיחַ הַקָּדֵשׁ אֲפִלוֹ
לְגַע אַחֲד [קָטָן], שְׂיוֹדָעִים מַה שְׁלַמְעָלָה וְלַמְתָה, וְלֹא
רְצֹו לְגַלְוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי [יהוָה], הַבָּל זוֹה חֲכָמָה,
וְחֲכָמָת רַבִּי אֶלְעָזֶר יִתְרֵחַ מִפְלָם. רַבִּי אָבָא אָמַר,
אֶלְמַלְיאָה לֹא הָיו חֲכָמִים, לֹא הָיו יוֹדָעִים בְּנֵי אָדָם
מַהִ תֹּרַה וּמַה הַמְצֻוֹת שֶׁל רְבּוֹן הָעוֹלָם, בְּלִי
הַבְּדִיל בֵּין רֹיחַ בְּנֵי אָדָם לֹרֹיחַ הַבָּהָמָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשִׁמְבֵיא הַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דִין
עַל הָעָם, בְּרָאשׁוֹנָה הוּא עֹשֶׂה דִין בָּאוֹתוֹ
הַמִּמְגָה עַלְיָהֶם לְמַעַלָּה, שְׁבָתּוֹב (ישעיה כד) יִפְקַד ה'
עַל צְבָא הַמְרוֹם בְּמָרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל
הָאָדָמָה.

בְּאֵיזָה דִין גָדוֹן אַוֹתוֹ הַמִּמְגָה שְׁלַמְעָלָה?
מַעֲבִירִים אַוֹתוֹ בָּאוֹתוֹ גַּהַר דִינָור
שְׁצַוְפָע וַיֹּצְאָ, וְאֹ מַעֲבִירִים אַת אַוֹתוֹ שְׁלִיטָן
שְׁלָוֹ, וּמִיד מַכְרִיזִים עַלְיוֹ בְּרַקְיעָ: שְׁלִיטָנוֹ שֶׁל
הַמִּמְגָה פָלוֹנִי הַעֲבָר מִמְנָgo. (דף ז ע"א) עד שְׁמַגִּיעַ אַוֹתוֹ
קוֹל לְכָל אַוֹתֶם הַרְקִיעִים, עד שְׁמַגִּיעַ לְאַוֹתֶם

שְׁפָשֹׁלְטִים בַּעֲזָלִם הָזֶה, וַיֹּצֵא קֹול וּמְבָרֵץ בְּכָל הָעוֹלָם, עד שְׁמָגִיעַ לְעֻופּוֹת וּלְתִינּוֹקּוֹת וּלְאוֹתָם הַטְּפָשִׁים שֶׁל בְּנֵי אָדָם שֶׁאֵין בָּהֶם דָּעַת.

וַיַּקְרֵם מֶלֶךְ חֶדְשָׁה. רַبִּי חַיָּא אָמַר, מֶלֶךְ חֶדְשָׁה - חֶדְשָׁה מִמְּשָׁחָה הָיָה. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, שְׁחִיה מַחְדָּשׁ גִּוְרֹות שֶׁלֹּא חֶדְשָׁה מֶלֶךְ אַחֲרֵי מִקְדָּם לְבָנָן. אֲשֶׁר לֹא יְדַע אֶת יוֹסֵף - כָּל אֶזְהָר טוֹב שְׁעִשָּׂה יוֹסֵף בָּאָרֶץ מִצְרִים, שְׁבָתּוֹב (בראשית מ) וַיַּבְאֵא יוֹסֵף אֶת הַבָּסָף בַּיְתָה פְּרֻעָה, וְקִים אֶזְהָר בְּשָׁנִי הַרְעָב, כָּל זה לֹא זָכָר, וְעַשָּׂה עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יָדַע אֶזְהָר.

רַבִּי יוֹסֵי וּרַבִּי יְהוֹדָה הָיוּ יוֹשְׁבִים וּעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, מָה זה שְׁבָתּוֹב וַיַּקְרֵם מֶלֶךְ חֶדְשָׁה עַל מִצְרִים, וְשָׁגִינוּ שְׁהָזָאת קָם מַעַצְמוֹ, מָה שְׁחִיה שְׁפֵל - קָם, וְלֹא רָאוּי הָיָה לְמֶלֶךְ, וּבְעַשָּׂר הוּא קָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַבָּל כִּי הָזָאת, בָּמוֹ אֲחַשְׁיוֹרֹזֶשׁ שֶׁלֹּא הָיָה רָאוּי לְמֶלֶךְ, וְקָם מַעַצְמוֹ, וְקָם בְּעַשָּׂר, וְרָצָח לְהַאֲבִיד אֶת יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם, אֲפִכְאָן זה לֹא רָאוּי לְמֶלֶזֶת, וְעַמְּדָה

מעצמו, ורצתה לה אבד את ישראל מז העולם, שבר טוב ויאמר אל עמו וננו, הבה גת חכמה לו וננו. ובשחיה עוזם מלך למלכה - עוזם מלך למלך. רבבי אלעזר ורבבי בא ורבו יוסף היו הולכים מטבחייה לCAF'RI. עד שחיו הולכים פגע בהם יהודי אחד. פתח ואמר, (ישעה יט) משא מצרים הינה ה' ربב על עב קל ובא מצרים ונעו אלילי מצרים מפניהם. בא ראה, כל מלכי העולם ובכל עמי העולם לא נחשבים לכלום לפניו הקדוש ברוך הוא, שבר טוב (הניאל ד) ובכל דיריו הארץ בלבד השובים, וברצוננו עוזחה ביהיל השמים. ובאן במצרים, אף על גב שבל אותן הנגורות וזרע רמה גלה הקדוש ברוך הוא במצרים, מה בתוב? הינה ה' ربב על עב קל ובא מצרים. מה שונגה בכל עמי העולם שלא היה כן, שחרי הקדוש ברוך הוא גור גורה ונעשתה, ובאן הוא בא, שבר טוב ובא מצרים, בתוב (שמות יב) ועברתי בארי מצרים וננו אני ה'?

אֲלֹא מְשׁוּם שַׁהְמָלֵךְ הִיה בָּא לְהֹצִיא אֶת הָגִבִּירָה שְׁחִיתָה שֶׁם, וּבְשִׁבְיל בְּבֹודֶת הָגִבִּירָה הִיה בָּא. וְעַל כֵּד הִיה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רֹצֶחֶת בְּכֻבוֹדָה, וּבָא אֲלֹהָה לְהַקִּימָה וְלִתְתַּת לָהּ יָד וְלִזְקַפְתָּ אֹתָהּ, בָּמוֹ שְׁעַתִּיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְעַשׂוֹת בְּסֹוף גָּלוּת אָדָם.

אמֶר רַبִּי יְוָסָא, אִם כֵּד שְׁבִשְׁבֵיל הָגִבִּירָה זה הִיה, תַּרְיִ בְּגָלוּת בְּכָל הִתְהַנְּתָה שֶׁם הָגִבִּירָה, וְלֹמַה לֹא הִיה בְּדִיקָה? אָמֶר לוֹ, תַּרְיִ שְׁנִינוּ שְׁהַחֲטָא גָּרָם, שְׁנִשְׁאוּ נְשִׁים נְכָרִיות וְהַכְּנִיסָוּ אֶת בְּרִית קָדְשָׁ לְרֹשֶׁת אַחֲרָתָה, וְלֹכְנוּ נְאָבָדוּ מִמֶּם הַגְּשִׁים וְהָאוֹתָות שְׁרָאוּיִם הִיוּ לְהַעֲשׂוֹת לָהֶם, מַה שְׁלָא הִיה בְּדִיקָה בְּגָלוּת מִצְרָיִם, שְׁבָלָם הִיוּ שְׁבַטִּי יְהָה, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְכָנסָו, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִצְאָו.

בְּגָלוּת אָדָם רֹצֶחֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַתְּכִיבֶד בְּעוֹלָם וְלֹבָא הוּא לְהַקִּים אֶת הָגִבִּירָה וְלִנְעַר אֹתָהּ מִהָּעָפָר. אוֹי לְמַי שִׁימְצָא שֶׁם לִפְנֵינוּ בְּשָׁעָה שְׁיָאָמֵר (ישועה נב) הַתְּנַעֲרֵי מִעָּפָר קוֹמֵי שְׁבֵי

ירושלם הַתְּפִתְחֵי מָסְרֵי צֹאָרֶה. מי הוּא הַמֶּלֶךְ
וְהָעָם שִׁיעַם לְפָנָיו?

ונָעוֹ אֲלִילִי מִצְרִים מִפְנֵיו. אֲלִילִי מִצְרִים, לֹא עַל
עַצִּים וְאֶבֶןִים נִאָמֶר, אֲלֹא עַל בַּל אָוֹתָם
דָּرְגוֹת מִמְּנוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת, וְעַל אָוֹתָם הַעֲבוֹדוֹת
הַתְּחִתּוֹנוֹת שְׁלָחָם. וּבָכֶל מִקּוֹם שְׁגָלוֹ יִשְׂרָאֵל,
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְבַקֵּשׁ עֲלֵיכֶם, וּמְתַרְעֵם וּמְפַרֵּעַ
מְאָוֹתָם עַמִּים.

בָּא וַיַּרְאָה מַה בְּטוּב, כִּי אָמַר ה' אֱלֹהִים מִצְרִים
יָרַד עַמִּי בְּרָאשֶׁנָּה לְגֹור שֶׁם וַיַּאַשְׁוֵר בְּאַפָּם
עַשְׂקֹו. תְּרַעַמְתָּ שְׁהַתְּרַעַם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל
אַשְׁוֹר, וַיֹּאמֶר, רָאוּ מָה עָשָׂה לִי אַשְׁוֹר, שְׁהָרִי
בְּמִצְרִים שְׁאָנִי עָשִׂיתִי בָּהֶם כָּל אָוֹתָם הַדִּינִים,
וְעַמִּי [הֵם] יָרַדוּ לְשֶׁם לְדוֹר בִּינֵיכֶם, וּקְבָּלוּם
הַמִּצְרִים בִּינֵיכֶם, וְנִתְנוּ לָהֶם הַיְפִי שֶׁל הָאָרֶץ, אֶרְץ
גְּשֻׁן. וְאֶפְעַל גַּב שְׁהַצִּיקּוֹ לָהֶם בְּגָלוֹת, לֹא לְקָחוּ
מֵהֶם אֶת הָאָרֶץ, שְׁבָתוֹב (שמות ט) רק בָּאָרֶץ גְּשֻׁן
אֲשֶׁר שֶׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגַוְ'. וּמִימְבָּאָרֶץ מִצְרִים

הִיְתָה, שֶׁבֶתּוֹב (בראשית ט) בְּמִיטַב הָאָרֶץ בְּאָרֶץ רֵעֵמִים. וְעוֹד, שֶׁלֶא הַעֲבִירּו מִשְׁלָחָם בְּלֹום, שֶׁבֶתּוֹב (שמות ט) וּמִמְקִנָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגַו', וְעַם בָּל זֶה נְדוֹנו בְּכֹפה דִינִים.

אֲבָל אֲשֹׁור בְּאֶפֶם עַשְׁקֹו, הַטִּיל (דָבָר ע'ב) אֹתָם בְּאָרֶץ שֶׁבֶסּוֹף הָעוֹלָם, וְנִטְלָ אֶת אֶרְצָם מִמֶּה. וּמָה הַמִּצְרִים שָׁעַשׂ בָּל הַטּוּבּוֹת הַלְלוֹו לִיְשָׂרָאֵל נְדוֹנו בְּכָל אֹתָם דִינִים - אֲשֹׁור וְאֶדוֹם וְשֶׁאָר הַעֲמִים שְׁמַצִּיקִים לָהֶם, וְחוֹרְגִים אֹתָם, וְנוֹטְלִים אֶת מִמּוֹנָם, עַל אַחֲת בְּמָה וּבְמָה שְׁהַקְדוֹש בָּרוּךְ הוּא רֹצֶח לְבִידָה אֶת שְׁמוֹ עַלְיהֶם, שֶׁבֶתּוֹב (יחוקאל לה) וְהַתְּפִדְלָתִי וְהַתְּקִדְשָׁתִי וְנוֹדָעָתִי. שֶׁם בְּמִצְרִים בְּמֶלֶך אֶחָד, וּבָאו בְּכָל מַלְכֵי הָעוֹלָם.

רַבִי שְׁמֻעֹן חֶרְמִים יָדָיו, וּבָבָה וְאָמֶר, אוֹי לְמַי שְׁיַזְדָמָן בָּאָתוֹ זָמָן, וְאַשְׁרִי חַלְקוֹ שֶׁל מַי שְׁיַזְדָמָן בָּאָתוֹ זָמָן. אוֹי לְמַי שְׁיַזְדָמָן בָּאָתוֹ זָמָן - מְשֻׁוּם שֶׁבְשִׁיבָא הַקְדוֹש בָּרוּךְ הוּא לְפִקְד אֶת הָאֵלָה, יִסְתַּבֵּל מֵהֶם אֹתָם שְׁעָמְדו עִמָּה, בְּכָל

אוֹתָם שְׁגַמְצָאִים עַמָּה, בְּכָל מְעֵשֵׂי כָּל אֶחָד וְאֶחָד,
וְלֹא יִמְצָא צְדִיק, שְׁבָתּוֹב (ישעה ס) וְאֲבִיט וְאֵין עֹזֶר.
וּבְפִיה צְרוֹת עַל צְרוֹת לִישְׂרָאֵל.

אֲשֶׁר מי שִׁזְׁדָּמוֹ וַיִּמְצָא בָּאָתוֹ הַזָּמָן - מִשּׁוּם
שָׁאָתוֹ שִׁיעַם בָּאָתוֹ זָמָן בְּאַמְנָגָה, יוֹצֵה
לְאָתוֹ אָזְר שֶׁל שְׁמַחַת הַמֶּלֶךְ, וְעַל אָתוֹ זָמָן בְּתֻובָה
(ובירה יג) וְאַרְפָּתִים בְּאַרְפָּתִים הַבְּסָף וּבְחִנְתִּים בְּחִנְתִּים
אֶת הַזָּהָב וְגו'.

לְאֶחָד שָׁאָתוֹן צְרוֹת יִתְעֹזֵרוּ עַל יִשְׂרָאֵל, וּבָל
הַעֲמִים וּמְלָכֵיהם יִתְיעַצּוּ בְּאֶחָד עַלְיָהֶם,
וּמְעוֹרְרִים בְּמַה גִּזְרֹות רְעֹזֶת, וּבְלָם עֹזְלִים בְּעַצָּה
אֶחָת עַלְיָהֶם, וַיָּבֹאוּ צְרָה עַל צְרָה, אֶחָרְנוֹת
מְשִׁבְחוֹת אֶת הַרְאָשָׁוֹנָת, אוֹ יִתְרֹאָה עַמּוֹד אַשְׁ
אֶחָד עֹזֶר מְלָמָעָלה לְמֶתֶה אַרְבָּעִים יוֹם, וּבָל עַמִּי
הָאָרֶץ רֹאִים אָתוֹ.

בָּאָתוֹ זָמָן יִתְעֹזֵר מֶלֶךְ הַמֶּשִׁיחַ לְצַאת מִתּוֹךְ גַּן
עַדָּן מִאָתוֹ מֶקְומָם שְׁגַנְקָרָא ק"ז צְפּוּ"ר,
יִתְעֹזֵר בָּאָרֶץ הַגְּלִיל. וְאָתוֹ יוֹם שְׁיִצְאָה לְשָׁם,

יְתַرְגּוּ כֹּל הָעוֹלָם, וְכֹל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְחַכְּבָאִים בְּתוֹךְ מַעֲרוֹת וּסְלָעִים שֶׁלֹּא יְחִשְׁבּוּ לְהַגְּזֵל, וְעַל אֹתוֹ זִמְןָ בְּתוֹב (ישעה כ) וּבָאוּ בְמַעֲרוֹת צָרִים וּבְמַחְלוֹת עַפְרָ מִפְנֵי פְּחַד ה' וּמִתְּהִדר גָּאוֹנוּ בְקַוְמוֹ לְעַרְצֵי הָאָרֶץ. מִפְנֵי פְּחַד ה' - זהו אֹתוֹ רָגֶז שֶׁל כֹּל הָעוֹלָם. מִתְּהִדר גָּאוֹנוּ - זה מֶשְׁיחָה. בְקַוְמוֹ לְעַרְצֵי הָאָרֶץ - בְשִׁיקּוּם וַיְתַגֵּלה בָּאָרֶץ תְּגִלִּיל, מִשּׁוּם שַׁחַר אָמָּן מִקְוָם רָאשֵׁז שְׁגִיחָרְבָ בָּאָרֶץ תְּקִדוֹשָׁה, וְלֹכִן יְתַגֵּלה שֵׁם רָאשֵׁז לְכָל מִקְוָם, וּמִשּׁם יַעֲזִיר קָרְבּוֹת לְכָל הָעוֹלָם.

אַחֲרֵי אַרְבָּעִים יוֹם שְׁעִמּוֹד יַעֲמֹד מְאָרֶץ לְשָׁמִים לְעִינֵי כֹּל הָעוֹלָם וַיְתַגֵּלה הֶמְשִׁיחָה, יְקוּם מִצְדָּר מִזְרָח כּוֹכֵב אֶחָד לְזִיהְט בְּכָל הָגּוֹנִים, וַיַּשְׁבַּעַת כּוֹכְבִים אַחֲרִים שְׁפֹוּכִים אֹתוֹ הַפּוֹכֵב, וַיַּעֲרֹב בּוֹ קָרְבָ בְּכָל הָאָרְדִים שְׁלַש פְּעָמִים בַּיּוֹם, עד שְׁבָעִים יוֹם, וְכֹל בְּנֵי הָעוֹלָם רֹואִים.

וְאֹתוֹ כּוֹכֵב יַעֲרֹד בְּהָם קָרְבָ בְּלִפְנֵי אֵשׁ לְזָהָטִים וְנוֹצָצִים לְכָל עַכְרָה, וּמִפָּה בְּהָם עַד שְׁבָוּלָעַ

אוֹתָם בְּכָל עַרְבָּה וְעַרְבָּה, וּבַיּוֹם מַזְכִּיא אֶזְתָּם. וַיַּעֲרֹכוּ קָרְבָּן לְעֵינֵי כָּל הָעוֹלָם, וּבֵין בְּכָל יּוֹם עַד שְׁבָעִים יוֹם. לְאַחֲר שְׁבָעִים יוֹם יָגִינוּ אֶזְתָּם בְּזָבָב, וַיָּגִינוּ הַמְּשִׁיחַ עַד שְׁנִים עַשֶּׂר חֶדְשִׁים, וַיַּחֲזֹר אֶזְתָּם עַמּוֹד אַשְׁר בַּמּוֹתָם, וּבוֹ יָגִינוּ הַמְּשִׁיחַ, וְאֶזְתָּם עַמּוֹד לֹא יִתְּרַאָה.

לְאַחֲר שְׁנִים עַשֶּׂר חֶדְשׁ יָעַלוּ אֶת הַמְּשִׁיחַ בְּאֶזְתָּמוֹ הַעֲמֹוד לְתֹזֵךְ הַרְקִיעַ, וַיָּשֶׂם יְקִבְּלָה חִזְקָה וַעֲטָרָת מַלְכּוֹת. וּבְשִׁירָה, יִתְּرַאָה אֶזְתָּם עַמּוֹד אַשְׁר בַּמּוֹתָם לְעֵינֵי כָּל הָעוֹלָם, וְאַחֲר פָּה יִתְגַּלֵּה הַמְּשִׁיחַ, וַיִּתְבְּגֹשׁוּ אֲלֵיו עַמִּים רַבִּים, וַיַּעֲזֹר קָרְבּוֹת בְּכָל הָעוֹלָם. וּבְאֶזְתָּמוֹ יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת גְּבוּרָתוֹ לְכָל עַמִּי הָעוֹלָם, וּמְלָךְ הַמְּשִׁיחַ יַרְדֵּעַ בְּכָל הָעוֹלָם, וּכָל מַלְכֵי הָעוֹלָם יַתְּעֹזְרוּ לְהַתְּחִיפָּר לְעָרֵךְ בּוֹ קָרְבָּן.

וּבָמָה [עַמִּים] מִפְּרִיצֵי הַיְהוּדִים יִתְהַפְּכוּ לְחַזְרָה אֲלֵיכֶם, וַיָּבֹאוּ עַמֹּיהֶם לְעָרֵךְ קָרְבָּן עַל מַלְךְ הַמְּשִׁיחַ, וְאֹזֶן יִחְשֹׁךְ כָּל הָעוֹלָם חַמְשָׁה עַשֶּׂר יוֹם,

וּרְבִים מֵעַם יִשְׂרָאֵל יִמּוֹתּוּ בְּאֹתָהּ חֶשֶׁךְ. וְעַל זה
בְּתֻובָה (ישעה ס) כִּי הָגָה הַחֶשֶׁךְ יִכְסַת אֶרְץ וְעַרְפָל
לְאָמִים.

פתחה ואמר, (דברים כב) כי (דף ח ע"א) יִקְרָא כֵן צְפֹר
לְפָנֶיךָ בַּדָּרֶךְ בְּכָל עַזְיָה אוֹ עַל הָאָרֶץ
אֲפָרְחִים אוֹ בִּיצִים וְהָאָמָר רַבְצָת וְגוּ', שְׁלָחْתָשׁ לְשָׁלָחָה
אֶת הָאָמָר וְגוּ'. פָּסוֹק זה בְּאֶרְנוֹ אֹתוֹ, וְהָאָמָר אֶחָד
מִמְצֹות הַתּוֹרָה הַגְּנוּזָת, וְלֹא יְשִׁיבָה בּוֹ מִזְרָחָת הַזָּרָה
גְּנוּזִים, שְׁבִילִים וְדֶרֶכִים יִדּוּזָת לְחֶבְדִים בְּאֹתָם
שְׁלָשִׁים וְשִׁנִּים נִתְיֻבָּת הַתּוֹרָה.

אמָר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֱלֹעֵזֶר בֶּןָו, אֱלֹעֵזֶר, בְּזִמְן
שִׁיטָעָזֶר מֶלֶךְ הַמִּשְׁיחָה, בַּמְהַוְתָה אֹתוֹת וְנִסִּים
אַחֲרִים יַתְעֹזְרוּ בְּעַזְלָם. נָא רַאֲתָה, בֶּןָו עַדְזָן
שְׁלַמְטָה יְשִׁיבָה אֶחָד גְּנוּזָה וְשִׁמְוֹר שְׁלָא נִזְרָע,
וְהָא מְרַקְם בְּבַמְהַוְתָה גְּנוּזִים, וּבּוֹ גְּנוּזִים אֶלְף הַיְבָלוֹת
שְׁלָל בְּסָופִים, וְאֵין מַי שִׁיבְנָם בְּהַם פָּרָט לְמִשְׁיחָה,
שְׁהָוָא עֹמֶד תָּמִיד בֶּןָו עַדְזָן.

וְכֹל הָג֔ן מִקְפֵּה בַּמְּרֻכֶּבֶת רְפּוֹת שֶׁל צְדִיקִים,
וּמְשִׁיחַ עֹזֶם עַלְיָהֶם וְעַל בָּמָה תִּלּוֹת
וּמְחֻנוֹת שֶׁל נִשְׁמֹות צְדִיקִים שֶׁם, וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁים
וּתְגִים וּשְׁבָתּוֹת נִבְנָס מְשִׁיחַ לְאוֹתוֹ מֶקוּם
לְהַשְׁתְּעִישׁ בְּכָל אָוֹתָם הַיְבָלוֹת.

לְפִנֵּי וּלְפָנִים מִכֶּל אָוֹתָם הַיְבָלוֹת יִשְׁמַח מֶקוּם אַחֲרֵי
טָמֵיר וְגַנוּז שֶׁלָּא נוֹדֵעַ בָּלָל, וּנְקָרָא עַדָּן,
וְאֵין מֵי שְׁכִיבָּל לְדַעַת אָוֹתוֹ, וּמְשִׁיחַ גַּנוּז בְּחוּזֵי
סְבִיב אָוֹתוֹ מֶקוּם, עד שְׁגַתְגַּלֵּה לוֹ מֶקוּם אַחֲרֵי
שְׁנָקָרָא כֵּן צְפּוֹר, וְהַוָּא מֶקוּם שְׁמַבְרִיזָה עַלְיוֹ
אָוֹתָה צְפּוֹר שְׁמַתְעֹזֶרֶת בְּנָנוּ עַדָּן בְּכָל יוֹם.

וּבָאָתוֹ מֶקוּם רְקּוּמִים דִּיוֹקְנָאות שֶׁל כָּל שְׁאָר
הַעֲמִים שְׁהַתְּבִנָּסוּ עַל יִשְׂרָאֵל לְהַרְעֵ
לֵהֶם. נִבְנָס לְאוֹתוֹ מֶקוּם, מְרִים עִינֵּיו וּרוֹאָה אֶת
הָאָבוֹת שְׁנַבְנָסִים לְחַרְבֵּן בֵּית הָאֱלֹהִים, עד שְׁרוֹאָה
אֶת רְחֵל שְׁדֵמָעוֹתֶיהָ בְּפִנִּיהָ, וְהַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
מְנַחֵּם אָוֹתָה, וְלֹא מְסִבֵּימה לְקַבֵּל תְּנַחּוּמִים, בָּמוֹ
שְׁנָאָמֵר (ירמיה לא) מִאֵנָה לְהַנְחֵם עַל בִּנִּיהָ. אֵז מְשִׁיחַ

מִרְימָם קֹלֶוּ וּבֹכֶה, וּמַזְדַעֲזָעַ כָל גַן הַעֲדָז, וּכְלָא
אוֹתָם צְדִיקִים שְׁשָׁם גֹועִים וּבֹכִים עָמוֹ.

גֹועָה וּבֹכֶה פְעָם שְׁנִית, וּמַזְדַעֲזָעַ אַזְתָו רְקִיעַ
שְׁעַל גַבֵי הַגּוֹן, אַלְפָה וְחַמְשָׁה מֵאוֹת רְבוֹא
מְחֻנּוֹת עַלְיוֹנוֹם, עַד שְׁמִינִיעַ לְתוֹךְ הַכְפֵא הַעֲלִיוֹן,
וְאַזְתָו הַקָדוֹש בָרוּךְ הוּא רֹצֶמו לְאוֹתָה צְפֹור, וּגְבָנָת
לְאוֹתָו כֵן שְׁלָה וּוֹשֶׁבֶת אַצְלַת הַמְשִׁיחַ, וּקְוִירָה מַה
שְׁקוֹרָא, וּמַתְעֹזֵר מַה שְׁמַתְעֹזֵר.

עַד שְׁמַתֹּךְ הַכְפֵא הַקָדוֹש נִקְרָא שְׁלַש פְעָמִים
אוֹתָו כֵן צְפֹור, וְהַמְשִׁיחַ, וּבְלָם עֲזָלִים
לְמַעַלָה, וּמְשִׁבֵעַ אַזְתָם הַקָדוֹש בָרוּךְ הוּא לְהַעֲבִיר
מְלֹכִיהָת הַרְשָׁעָה מִן הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַמְשִׁיחַ וּלְגַם
אֶת נִקְמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּכְלָא אַזְתָן טוֹבּוֹת שְׁעָתִיד
הַקָדוֹש בָרוּךְ הוּא לְעַשׂוֹת לְעַמוֹ. וּשְׁבָ אַזְתָו כֵן
צְפֹור וְהַמְשִׁיחַ לְמִקְומו, וּשְׁבָ הַמְשִׁיחַ וּגְגַנוֹ לְתוֹךְ
אוֹתָו מֶקוּם בֶּמוֹ מִקְדָם.

וּבָזְמָן שִׁיחָעֹזֵר הַקָדוֹש בָרוּךְ הוּא לְתַקֵן אֶת
הַעֲזָלָמוֹת וּמְאִירוֹת אַזְתִיוֹת שְׁמוֹ

בשְׁלָמוֹת, יוֹד בַּהֲ"א [לטקה] וְאַו בַּהֲ"א, לְהִזְהֶר הַפְלָב
בשְׁלָמוֹת אַחַת, אֹז יְתַעֲזֵר בּוֹכֶב אַחֲרָם מִפְחִיד
בְּאַמְצָע הַרְקִיעַ בְּגֹזֶן אַרְגָּמָן, לְזָהָט וּנוֹצֵץ בַּיּוֹם
לְעֵינֵי כָּל הַעוֹלָם.

וּתְקֻומָ שְׁלָהֶבֶת אַש אַחַת מִצְדָ צָפֹן, תֹזֶה
הַרְקִיעַ, וּתְקֻומָ זָה בְּגַנְגָד וְה אַרְבָּעִים יוֹם,
וַיַּבְחָלוּ כָל בְּנֵי הַעוֹלָם. לְסֹוף אַרְבָּעִים יוֹם יַעֲרָכוּ
קָרְבָ הַפּוֹכֶב וְה שְׁלָהֶבֶת לְעֵינֵי הַפָּלָב, וּתְהַפְּשִׂטָ
אוֹתָה שְׁלָהֶבֶת בְּשִׁרְפָת אַש מִצְדָ חָצֹפָן, תֹזֶה
הַרְקִיעַ, וַיַּחַשֵּב לְבָלָע אֹתוֹ כּוֹכֶב, וּבָמָה שְׁלִיטִים
וּמְלָכִים וְאַמּוֹת וְעַמִּים יַתְבַחֲלוּ מִזֶּה.

אֹז יִסְתַּלְקֵך אֹתוֹ כּוֹכֶב לְצָד דָרוֹם וַיַּשְׁלַט עַל
אוֹתָה שְׁלָהֶבֶת, וְאוֹתָה שְׁלָהֶבֶת תָּבָלֵע מַעַט
מַעַט בְּרִקִיעַ מִלְפָנֵי אֹתוֹ כּוֹכֶב, עַד שֶׁלֹא תִּרְאָה
כָּלָל. אֹז אֹתוֹ כּוֹכֶב יַעֲשֵה דָרְכִים בְּרִקִיעַ בְּשִׁנְיִים
עַשְׂרֵת תְּחוּמִים, וְעוֹמְדִים אֹזְרֹת בְּרִקִיעַ שִׁנְיִים
עַשְׂרֵת יָמִים נוֹסְפִים.

אַחֲרָנִים עָשָׂר יְמִים נוֹסְפִים יְזַעֲזָעָן כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם וַיַּחֲשֹׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ בְּחִצּוֹת הַיּוֹם בָּמוֹ שְׁגַחֲשָׁד בַּיּוֹם שְׁחַרְבָּבָיִת הַמִּקְדָּשׁ עַד שֶׁלֹּא יָרָא שְׁמִים וְאֶרֶץ וַיַּתְעוֹרֶר קֹול אֶחָד בְּרָעָם וּבְרָקִים וַתִּתְהַלֵּחַ הָאָרֶץ מִאוֹתָו קֹול וּבְמַה תִּלּוֹת וּמִחְנוֹת יָמֹתוֹ מִפְּנָיו.

וְאַזְתּוֹ יוֹם תִּתְעוֹרֶר בָּעֵיר רֹומי רַבְתִּי שְׁלַחְבָּת אַשְׁר אַחֲת, בְּאַזְתּוֹ קֹול שִׁיטֻעָר בְּכָל (דף ח ע"ב) הָעוֹלָם וַיַּשְׁרַף בְּמַה מְגַדְּלִים וּבְמַה הַיְבָלוֹת וּבְמַה מְגַדְּלִים יַפְלוּ וּבְמַה גְדוֹלִים וּשְׁרִים יַפְלוּ בְּאַזְתּוֹ יוֹם וּבְלָם יַתְבִּגְטוּ עַלְיהָ לְרֹעַ וּבָל בְּנֵי הָעוֹלָם לֹא יַכְלִוּ (וַיַּחֲנוּ) לְהַגְּזָל.

מִאַזְתּוֹ יוֹם וְעַד שְׁנִים עָשָׂר חֲדָשִׁים יַתִּיעַצּוּ כָּל הַמִּלְכִים וַיַּגְרוּ בְמַה גִּזְוֹת וּבְמַה שְׁמֹדוֹת עַל יִשְׂרָאֵל וַיַּצְלִיחוּ בָּהֶם בָּמוֹ שְׁגַתְבָּאָר אֲשֶׁר מֵי שְׁחִיה שֵׁם וְאֲשֶׁר מֵי שֶׁלֹּא יְהִי שֵׁם וּבָל הָעוֹלָם יְהִי בְּעַרְבּוֹבִיהָ גְדוֹלה.

לְמֹתֶת נְשָׁנִים עַשֶּׂר חֲדָשִׁים יְקֻם שְׁבֵט מִישְׁרָאֵל, זֶה
מֶלֶךְ הַמֶּשִׁיחַ שִׁיחַת עֹזֵיר תֹּזֶד גַּן הַעֲדָן, וּכְלִי
אֲוֹתָם הַצְדִיקִים יַעֲטְרוּ אֹתוֹ שֵׁם, וַיַּחֲגְרוּ לוּ כֶּלֶי
זַיִן בָּאוֹתִיות רְשּׁוּמֹת שֶׁל בְּלִים שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ.
וּכְאֹל יַתְפֹּצֵץ בְּעַנְפֵי עַצְיָה פָּגָן, קֹוְרָא בְּחִיל וְאֹמֶר:
הַתְעֹזֵירוּ קְדוֹשִׁים עַלְיוֹנִים, קְוִימִי מֶלֶפֶנִי
הַמֶּשִׁיחַ, תְּרִי זְמָנוֹ שַׁתְתַחַבֵּר אַשְׁה בְּבָעָלה, וּבָעָלה
רוֹצֶחֶת לְגַלְמָם לְהַגְמָמוֹת בְּעוֹלָם וְלַהֲקִימָה, וּלְגַעַר
אֲוֹתָה מִן הַעֲפָר.

אָז יְקֻמוּ בָּלָם וַיַּחֲגְרוּ אֹתוֹ בָּמוֹ מִקְדָּם בְּכֶלֶי זַיִן.
אַבְרָהָם מִימִינוֹ, יִצְחָק מִשְׁמָאָלוֹ, יַעֲקֹב לִפְנֵיו.
מֵשֶׁה רֹעֶה הַגְּאָמָן עַל כָּל אַלְוּ הַצְדִיקִים הַוְלָד
וּרְזֶקֶד בְּתֹזֶד גַּן הַעֲדָן.

בַּיּוֹן שְׁגַתְכוֹ מִשִׁיחַ עַל יְדֵי צְדִיקִי גַּן הַעֲדָן, יִבְנֶם
לְאֹתוֹ מֶקְומָם שְׁגַתְרוֹא קְזִין צְפּוֹר בָּמוֹ מִקְדָּם,
וּרְזֶחֶת שֵׁם אֹתוֹ דִיּוֹקָן שֶׁל חַרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
וּכְלִי הַצְדִיקִים שְׁפַחְרָנוּ בָוּ, וְאֹנוּ נוֹטֶל מִשְׁם (עִשְׂרָה)

לבּוֹשִׁים, וְהֵם (נִקְרָאים) עַשְׂרָה לבּוֹשִׁי קְנָאָת, וַיְגַנֵּז שָׁם
אֶרֶבְעִים יוֹם שְׁלָא יַתְגַּלֵּה בָּלְל.

לְסֹת אֶרֶבְעִים יוֹם קוֹל אֶחָד יַתְעוֹרֶר, וַיִּקְרָא
מִתּוֹךְ הַכְּפָא הַעֲלִיוֹן, אָזֶה כֵּן צְפּוּר
בַּפְּלַךְ הַמְּשִׁיחַ שְׁגַנְנוּ בָּו, וְאֹזֶן מְעֻלִים אָזֶה לְמַעַלָּה,
וְהַקְדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רֹאשׁ אֶת פְּלַךְ הַמְּשִׁיחַ מִתְלַבֵּשׁ
בְּלִבּוֹשׁ נְקָמָה וְחִגּוֹר בְּלִי קָרְבָּן, נוֹטֵל אָזֶה וַמְנַשֵּׁךְ
אָזֶה עַל רָאשׁוֹ.

אָז מִזְדַּעֲזִים שְׁלַשׁ מִאוֹת וְתִשְׁעִים רְקִיעִים, וְרוֹמָנוּ
הַקְדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְرִקְיעָה אֶחָד מִאוֹתָם שְׁחָיו
גָּנוֹזִים מִשְׁשָׁת יְמִינֵי בְּרָאֵשִׁית, וּמוֹצִיא מַהְיָכֶל אֶחָד
שְׁבָאָזֶה רִקְיעָה בְּתֵר חַקּוֹק אֶחָד, מַחְקָק בְּשִׁמּוֹת
הַקְדּוֹשִׁים. בְּאָזֶה עַטְרָה הַתְּעִטָּר הַקְדּוֹשׁ בָּרוּךְ
הֽוּא בְּשָׁעַרְיוֹ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיּוֹם, לְטַל נְקָמוֹת מִכֶּל
מִרְכְּבּוֹת פְּרֻעה וּפְרָשִׁיו, וּמַעַטָּר אֶת פְּלַךְ הַמְּשִׁיחַ
בָּה.

בִּין שְׁהַתְּעִטָּר וְהַתְּפִקּוֹן בְּכָל הַתְּקוֹנִים הַלְּלוּי,
נוֹטֵל אָזֶה הַקְדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וַמְנַשֵּׁךְ אָזֶה

בָּמוֹ מִקְדָּם. מֵי רָאָה מִרְכֶּבֶת קָדוֹשׁוֹת וּמִתְנָזֹתָא
עֲלֵיוֹנִים שְׁפֹזְבָּבִים אַזְתָּו וְנוֹתָנִים לוֹ מִתְנָזֹתָא
וּמִזְתָּרוֹת רַבּוֹת, וַיַּתְעַטֵּר מִבְּלָם.

בְּנָם לְשָׁם לְהִיבֶּל אֲחָה, וַיַּרְאָה בְּלָא אַזְתָּם
מְלָאכִים עֲלֵיוֹנִים שְׁגִינְךָרָאִים אֲבָלִי צִיוֹן,
אַזְתָּם שְׁבָבוֹ עַל חֶרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבָזִים תָּמִיד,
וְהֵם נֹתָנִים לוֹ לְבָוֵשׁ אָדָם אֲחָד לְעַשֹּׂת נִקְמֹת.
אוֹ הַקְדֹּשׁ בְּרוֹךְ הוּא גָּנוֹן אַזְתָּו בְּאַזְתָּו כֵּן צְפֹור,
וּמְתֻכָּה שֶׁם שְׁלָשִׁים יוֹם.

לְאַחֲר שְׁלָשִׁים יוֹם, בְּאַזְתָּו כֵּן צְפֹור, יָרֵד מִעַטָּר
בְּכָל אַזְתָּם תְּקוֹנִים מִמְעָלָה וּמִמְּטָה, בְּמַה
מִתְנָזֹת קָדוֹשִׁים סְבִיבוֹ, וַיַּרְאָו בְּלַהֲעוֹלָם אָזְר אֲחָד
תָּלִי מִתְּרָקִיעַ לְאָרֵץ, וַיַּעֲמֹד שְׁבָעָה יָמִים, וּבְלַבְנִי
הַעוֹלָם יִתְמֹהוּ וַיַּבְחָלוּ, וְלֹא יִדְעַו בְּלָל, פָּרֶט
לְאַזְתָּם חַבְמִים שְׁיוֹדָעִים בְּסֹודֹת הַלְּלוֹ, אֲשֶׁרִי
חַלְקָם.

וּבְלָא אַזְתָּם שְׁבָעָה יָמִים יִתְיַצֵּב (וַיַּתְעַטֵּר) בְּאָרֵץ בְּאַזְתָּו
כֵּן צְפֹור. בָּאֵיזָה מִקּוֹם? בְּדָרֶה, זו קְבוּרַת

רְחִילׁ שָׁעֹזֶמֶת בְּפִרְשַׁת דָּרְכִים. וַיְבָשֵׂר לְה וַיְנַחֵם אֹתָה, וְאֹזֶן תְּקִבָּל תְּגִחוּמִים, וַתְּקֻומָ וַתְּגִישָׁק אֹתָה.

אַחֲר בֶּה יְקַוֵם אֹתָה אָזֶר מִאֹתָה מֶקְוָם, וַיְשֹׁרֶה בַּיְרִיחֹו עִיר הָאִלְנָות. בְּכָל עַז - זה יְרִיחֹו. אוֹ עַל הָאָרֶץ - זו יְרִישָׁלַיִם. וַיְהִי גָנוֹז בָּאֹתָה אָזֶר שֶׁל ק"ז צְפּוּר שְׁנִים עַשֶּׂר חֶדְשׁ.

אַחֲר שְׁנִים עַשֶּׂר חֶדְשׁ יְזִקְנָת אֹתָה אָזֶר בֵּין שָׁמִים וָאָרֶץ, וַיְשֹׁרֶה בָּאָרֶץ הַגְּלִיל, שְׁשָׁם הִתְהַרְשֵׁית גָּלוֹת יִשְׂרָאֵל, וְשָׁם יִתְגַּלֵּה מִאֹתָה אָזֶר שֶׁל קָז צְפּוֹר, וַיְשַׁבֵּל מֶקְוָמוֹ. וְאֹתָה יוֹם תְּזִדְעֹז בָּל הָאָרֶץ בָּמָז מִקְדָּם מִפְזָוף הַשָּׁמִים עד (דף ט ע"א) סְוִף הַשָּׁמִים, וְאֹז יְרָאו [נִזְעָן] בָּל הָעוֹלָם שְׁתַרְיִ הַתְּגַלָּה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בָּאָרֶץ הַגְּלִיל.

וַיִּתְבְּגַסְוּ אַלְיוֹ בָּל אַלְיוֹ שָׁעֹזֶסֶקִים בַּתּוֹרָה, וְהַם מַעֲטִים בָּעוֹלָם. וּבָזָות תִּינּוֹקּוֹת שֶׁל בֵּית רְבָן יְתַחְיֵק פָּחוֹ לְהַתְגִּבר, וּסְמוֹד זה אַפְרָחִים. וְאֵם לֹא יִמְצָאוּ אַלְיוֹ, תְּרִי תִּינּוֹקּוֹת שְׁיוֹשָׁבִים בַּתְּכִפָּה אַפְּמָם וַיּוֹגְקִים, בָּמָז שְׁגָגָאָמָר (ישעה כה) גַּמּוֹלִי מַחְלָב

עתיקי מושדים. והינו או ביצים, ששביל אלה שורה שבינה עם ישראל בגלות.

שערי מעתים החכמים שימצאו באותו זמן, והינו (דברים כב) והאם רבצת על האפרחים או על הביצים, לא תקח האם על הבנים, [שעריו בו לא עומדת תקף וקדב להוציא מן גלות אלא במלך העליון]. שכיוון שהם ילדים ותינוקות, נוגנים תקף למלך המשיח. או האמא העליונה, שהיא רובצת עליהם, מתעוררתה לגבי בעלה] והוא עכבר (כח) עד שנים עשר חדש אחרים אחרים. אחר כך יבא בעלה ויקים אותה מהעפר, במו שגовар (עמום ט) אקים את ספת דויד הנפלת.

באותו יום מלך המשיח יתחיל לבנים גלות מסוף העולם ועד סוף העולם, במו שגואר (דברים ל) אם יהיה גדוח בקיצה המשמים וגוו'. מאותו יום כל האותות והנפשים והగבורות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, יעשה אותן לישראל, במו שגואר (Micah ז) ביום צאתך מארץ מצרים אראו נפלאות.

אמֵר רַבִּי שְׁמָעוֹן, אֶלְעֹזֶר בֶּנִי, כֹּל הַדְּבָרִים הָלְלוּ
 תִּמְצָא בְּסֹוד שֶׁל שְׁלַשִּׁים וָשְׁנִים שְׁבִילִים שֶׁל
 הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְעַד שְׁחִנְפִּים הָלְלוּ לֹא יִתְעֹזֶר
 בְּעֹלָם, לֹא יִשְׂתַּלֵּם סֹוד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ וְלֹא
 תִּתְعֹזֶר לְאַהֲבָה, בָּמוֹ שָׁגָגָאָמֵר (שיר ב) הַשְׁבָעָתִי
 אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלָם בְּצָבָאות. בְּצָבָאות - זה מֶלֶךְ
 (המשיח) שָׁגָגָא צָבָאות. או בְּאִילוֹת הַשְׁדָה - שָׁאָר
 הַחִילוֹת וְהַמְּחִילוֹת שֶׁל מֶטֶה. אם תִּعְירֵי וְאם
 תִּעְזְרֵי אֶת הַאַהֲבָה - זה יָמִין שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
 הוּא שָׁגָגָא אַהֲבָה. עד שְׁתַחַפֵּז - אָוֹתָה
 שְׁשׁוּבָבָת לְעַפְרָה, וַיְתִיכָה רְצֹן הַמֶּלֶךְ בָּה. אֲשֶׁרִי מֵי
 שְׁיוֹנָה לְאוֹתוֹ דָוֶר. אֲשֶׁרִי בְּעֹלָם הַזֶּה וְאֲשֶׁרִי
 בְּעֹלָם הַבָּא.

רַבִּי שְׁמָעוֹן הַרִּים יָדִיו בְּתִפְלָה לְקָדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הַזָּא
 וְהַתִּפְלָל תִּפְלָתוֹ. אַחֲרֵי שְׁחִתְפָּלֵל תִּפְלָתוֹ,
 בָּאוּ רַבִּי אֶלְעֹזֶר בֶּןּוּ וַרְבִּי אָבָא וַיִּשְׁבוּ לְפָנָיו. עד
 שְׁחִיוּ יוֹשְׁבִים לְפָנָיו, רָאוּ אָוֹר יוֹם אֶחָד שָׁגָגָה
 וְנִשְׁקָע צְנוּר (אֲרוֹן) אֶחָד שֶׁל שְׁלַחְבָּת אַש בְּתוֹךְ הַיּוֹם
 שֶׁל מִבְרִיתָה, וְהַזְּעֻזָּע בְּלֹא אָוֹתוֹ מֶקוּם.

אמֵר רבי שמעון, וְדֹאי עֲבָשׂוּ הוּא זָמַן שְׁהַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִזְכֵּר בְּבָנָיו וּמוֹרִיד שְׁטִי דְּמָעוֹת לִים הָגֶדֶל, וּבְאַשְׁר יוֹרְדוֹת, הַז פּוֹגֻעֹת בְּצַפּוֹר הַזָּה שֶׁל שְׁלָחֶבֶת אַשׁ, וַיַּשְׁתַּקְעַוּ זָה בְּזָה בְּיָם. בְּכָה רַבִּי שְׁמַעַן וּבְכָו הַחֲבָרִים.

אמֵר רבי שמעון, חֲרֵי הַתְעֹורָנוּ בְּסֹדוֹת הַאוֹתִיות שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ בְּסַתֵּר הַהֲתֻעֹורָות שֶׁל אֶל בָּנָיו, אָבֶל עֲבָשׂוּ יִשׂ לֵי לְגָלוֹת מָה שֶׁלֹּא נִתְנַהַּרְתָּה רְשׁוֹת לְשָׁוֹם אָדָם אַחֲרֵי לְגָלוֹת, אֶלָּא זִכּוֹת הַדָּוָר הַזָּה תְּעִמֵּד אֶת הַעֲזָלָם עַד שִׁיבָּא מֶלֶךְ הַמֶּשִׁיחַ. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו ולרבי אבא, עמדו בעמךם. קמו רבי אלעזר ורבי אבא. בכה רבי שמעון פעם אחרית ואמר, אוֹי מֵי יַעֲמֵד בָּמָה שְׁאַמְרָתִי (שראית) שְׁתַמְשֵׁה הָגָלוֹת, מֵי יִכְׁזַבּ לְסֶבֶל?

אָף הוּא קָם וַיֹּאמֶר, (עמום ט) ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעַלְנוּ אָדָנִים זַוְלָתָה לִבְדֵּךְ נִזְכֵּר שֶׁמֶה. הַפְּסִוק הַזָּה פְּרִשְׁזָהוּ, אָבֶל בְּפָסּוֹק זָה יִשׂ סָוד עַלְיוֹן בְּתוֹךְ

האמונה. ה' אלְהִינוּ - זה ראיית הפודות הצעליונים, מקום שמשם יוצאים כל האורות של כל הגרות כלם להדריך, ושם תלוי כל סוד האמונה, שם זה שולט על הכל.

בעלנו אדנים זולתך - שחריר על עם ישראל אין מי ששולט עליו פרט לשם העליון הזה, ועבשו בגולות שולט עליו הצד الآخر.

לבד ב"ה נזבר שמה - סוד השם הקדוש, כל עשרים ושטים אותן אותיות, ובנמת ישראל לא מתרכבה אלא מתוך שם זה שגURA בה, כמו שנאמר (שמות לב) אפשר נשבעת להם בה. (בראשית מה) בה יברך ישראל. כי בה ארוץ גדור. ובזמן שגמיאת שלמות, לא היה נפרד זה מזה, ואסור להפריד זה מזה, איש מהעליה, לא ברעיזות ולא באזורה, כדי לא להראות פרוד, ועבשו בגולות נמצאה פרוד, שמתוך צרה של כל זמן וזמן אלו עושים פרוד להזבר אותו שם, פרט לבעליה,

(דף ט ע"ב)

משום זה היא שוכבת לצעפר, ותינו בלבד בה נזכיר שמה.

פרק ל' בעלה, אנו זברים שם זה בפזוד משום שהוא רחוקים ממה ואחרים שולטים עליו, ושם הוא בפזוד מן השם שגקרה בה, וזה בימי הפלות.

משום שפלות ראשונה היתה מבית ראשון, ובית ראשון הוא סוד של ה' ראשונה, ובנוגד שבעים שנה של גלות של בית ראשון היתה שבעים שנה, ואתם שבעה שנה לא נמצאת האם רוצצת עליהם, והיה פזוד מן השם העליון, סוד של ה' העלונה. ואו י"ה, סוד עליון, התעללה למעלה למטה לאין סוף, והבית הראשון העליון הקדוש לא הנבע נביעת מים חיים, שתרי מקורה הסתלק.

והיא שבעים שנה בפלות, משום זה היא נקראת שבע שנים, כמו שגא אמר (מלכים-א) וייבנהו שבע שנים. ואם תאמר ששלטה מלכות בכל

לֹמְעָלָה בַּסּוֹד שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה - חַם וְחַלִּילָה. אֲלֹא
בַּזְמָן שְׁתִּיה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קָיִם, הָאוֹר וְגַבִּיעַת הָאָם
הַעֲלִיוֹנָה (בִּינָה) הָיָה מָאִיר וַיַּזַּרְדֵּל מִטָּה. כִּיּוֹן שְׁחַטָּאוֹ
יִשְׂרָאֵל וְגַחֲרֵב הַמִּקְדָּשׁ וַיַּשְׁלַטֵּה מִלְכֹות בְּבָל, הָיָה
מִבְּפָה וּמִחְשִׁיךְ אָתוֹ אֹר, וְתִּתְחַתּוֹנִים הַקְּדוֹשִׁים
לֹא הָיָה מָאִירִים.

כִּיּוֹן שְׁתִּתְחַתּוֹנִים לֹא הָיָה מָאִירִים, מִשּׁוּם (מִתּוֹךְ)
שְׁלַטּוֹן מִלְכֹות בְּבָל, הַסְּתָלָק אָתוֹ אֹר,
וְאָתוֹ מַעַן עַלְיוֹן שְׁתִּיה נוֹבֵעַ סּוֹד שֶׁל י' הַסְּתָלָק
לֹמְעָלָה לֹמְעָלָה לֹאֵין סֻוֹת, אוֹ אָוֹתָם שְׁבָעִים שָׁנָה
לֹא הָיָה מָאִירִים, מִשּׁוּם אָתוֹ אֹר שְׁגַמְגַע. וּזֹהִי
וְדָאי גְּלוֹת שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה.

כִּיּוֹן שְׁהָעַבְר שְׁלַטּוֹן בְּבָל, וְהַתְּחִילָה ה"א תִּתְחַתּוֹנָה
לְהָאִיר, לֹא בָּל יִשְׂרָאֵל חִזְרוֹ לְהַטְּהָר (לְשִׁלְטָה
לְהִיּוֹת סְגִלָּה שְׁלִמָה בְּמוֹמָקְדָם, אֲלֹא מַעַט מַעַט
(בְּעַרְבּוֹבִיהִ), וּכִיּוֹן שֶׁלֹּא גִמְצָאָה שְׁלִמָות, (וּשְׁרָתָה ה"א תִּתְחַתּוֹנָה
לְשִׁלְטָה) אָוֹ י', מַעַן עַלְיוֹן, לֹא יָרַד בָּל בָּקָד לְהָאִיר בְּמוֹמָקְדָם
שְׁתִּיה מִקְדָם, אֲלֹא לְאַט בְּעַרְבּוֹבִיהִ, שֶׁלֹּא הָיָה

טהורים במו קדם כמו שראוי, ועל כן מעין
העליזן לא נובע ולא מAIR, אלא שחזור להAIR
מעט מתוך דחק [של השמאלי] של השם (של גלות
ונדיין).

ולכן התרגרו בישראל קרבות רבים, עד שהחשה
יבפה ארץ, וזה התחזונה נחשכה ונפלחה
לארים, ומהען העליזן הסתלק במו מקדם, מושום
שפלכות אדום התחזקה, וישראל חזרו לסתורונם.

ועל הרשות בית שני נחרב, וכל אוותם תריסר
שכביםם שלה בחשבון מחנותיהם הם בגולות
של מלכות אדום, ומהען העליזן הסתלק מהות
מעין שעמד עליו, במו שנאמר (ישעה י) הצדיק
אבד. אבד אותו מעין של מקודר עליזן שחיה שופע
ומושך מלמעלה. (קרבנות גדולים ומלכות יוו שלטה עליו, ולאחר
שחוותו בתשובה, התחזקו עליהם והתקיפו אותו, ומושום שישראל חזרו לסתורונם,
מלכות אדום התחזקה ובית שני נחרב, וזה התחזונה נחשכה ונפלחה לארים, ומהען
העליזן נסתלק מהות מעין שעמד עליו, במו שנאמר הצדיק אבד. אבד אותו מעין

של המקור העלויו שתייה שופך ומושך אליו מלמעלה. מה הטעם? משום שהחדר יכפה הארץ).

ואז היה פרוד בה"א, בית שני, והיא בגולות אדום, בכל אותן תריסר שבטים (שלה) ומחנות שלהם, שנים עשר שבטים עולים לחשבון גדויל, ועל שפטוד (ועל זה סוד) של ה' היה בהם בכל אורתו (ועל זה סוד של ה' בכל אותה) חשבון, (חשי) גמישבה הגלות.

סוד הפטודות לחכמי הילב נמסר. עשרה שבטים אלף שנים, שניי שבטים מעתים שנה. התחילו הדמעות לפול, פתח ואמר, (איכה א) בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחייה. לסופ שנים עשר השבטים של הגלות, הלילה נחשך לישראל, עד שיתעורר ואו לזמן שישים ותשש שנה.

לאחר שנים עשר שבטים, מהם אלף ומעתים שנות גלות, ולאחר שישים ותשש שנה בחשך הלילה, אז (ויקרא כ) זכרתי את בריתך יעקב. זו התעוזרות האות י', שהיא נפש של בית יעקב.

וִסְוד זֶה - (בראשית טו) בָּל תַּגְפֵּשׁ הַבָּאָה לִיעַקְבּ
מִצְרַיִם וְגֹי שְׁנִים וְשִׁשִּׁים. וְהִוא וְיַעֲקֹב, נֶפֶשׁ שֶׁל בֵּית
שְׁנִי, סֶוד שֶׁל ה' תְּחִתָּתוֹנָה, זֶה וְיַעֲקֹב, סֶוד שֶׁל שְׁנִים
וְשִׁשִּׁים. שְׁנִים - לְהַתְעוֹרֹות יַעֲקֹב, וְשִׁשִּׁים -
לְהַתְעוֹרֹות יוֹסֵף. וְלֹבֶן הוּא וְיַעֲקֹב, שְׁנִים
בְּחֻבּוֹר אֶחָד וִסְוד אֶחָד.

מִשְׁם וְהַלְאָה יַתְעוֹרֶר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאֹתָם
נְסִים וְאֹתּוֹת (דָבָר י. ע"א) שָׁאָמְרָנוּ, וַיַּתְעוֹרֶר עַל
יִשְׂרָאֵל אָוֹתָן צְרוֹת שָׁאָמְרָנוּ, וְאוֹזֶר (וִסְוד זֶה) וְאֶת
בְּרִיתִי יִצְחָק. אַחֲרֵכֶם יַעֲרֹךְ מֶלֶךְ הַמֶּשִׁיחַ קָרְבּוֹת
בְּכָל הָעוֹלָם בַּימֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שָׁאָמַר
(שמות טו) יִמְינֶךָ ה' נְאָדָרִי בְּכָתָה. אָג, וְאֶת בְּרִיתִי
אֶבְרָהָם אֹזֶר, וְאַחֲרֵכֶם יַעֲרֹךְ וְהָאָרֶץ אֹזֶר, זוּ ה'
אַחֲרֹונָה. בָּאָזְטָו זְמַן בְּתִיבָּה, (וּבְרִיה יד) וְהִיא ה' לְמֶלֶךְ
עַל בָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהִיא ה' אֶחָד וְשֶׁמוֹ אֶחָד.
לִסְוֹת שְׁנִים וְשִׁשִּׁים שְׁנִים אַחֲרֹות, שְׁהָם מֵאָה
וְשָׁלְשִׁים וְשָׁתִים שְׁנִים, יְרָאו אֹתּוֹת בְּשָׁם
הַקָּדוֹשׁ חֲקוֹקִים בְּשֶׁלֶמֶת לְמַעַלָּה וְלִמְטָה בָּרָאֵי,

וְסֹד זוּה הַה עָלֵיָנָה וְתַחַתּוֹנָה, וְכֹל אֶזְרָן דָּרְכִים
שְׁחַם שְׁלָשִׁים וְשְׁתִים שְׁנִים חֶבְלוֹלֹת בְּסֹד שְׁלָשִׁים
אֶזְרָן וּ, הוּא (יְהָה) סֹד שְׁלָשִׁים מֵאָה וְשְׁלָשִׁים
וְשְׁתִים.

לְסֹוף מֵאָה וְשְׁלָשִׁים וְשְׁתִים שְׁנִים אַחֲרוֹת יִתְקִימָה,
לְאַחַז בְּכָנְפֹות הָאָרֶץ, וַיַּגְעַרְיו תְּרַשְׁעִים
מִפְנָה, וַתִּתְהַרְרֵה הָאָרֶץ הַקְדוֹשָׁה, וַתִּקְדוֹשׁ בְּרוֹךְ הוּא
יִעָזֶר אֶת הַמְתִים בָּאָרֶץ הַקְדוֹשָׁה, וַיַּקְוֹמוּ חִילּוֹת
חִילּוֹת בָּאָרֶץ הַגְּלִיל.

וְאַז יִתְעֹזֵר סִטְר הַמְעַזְן הַעֲלֵיָן אֶזְרָן יִ, וַיִּתְקִימָה
שְׁלָשִׁים וְשְׁנִים שְׁבִילִים בְּשְׁלָמֹת לְהַשְׁפֵיעַ
לִמְטָה, וְכֹל אֶזְרָן הַשְּׁמָם הַקְדוֹשׁ יִתְקִימָה בְּקִוּם
יְהָה, שֶׁעָד עַבְשׂו לֹא הִיו בְּשְׁלָמֹת. עד הַזָּמָן
שְׁיִשְׁפֵיעַ וַיִּמְשַׁךְ אֶזְרָן מְעַזְן עַלְיָן בְּחֻבּוֹר הָאֶזְרָן
לְתֹזֵה ה' (יְהָה) אַחֲרוֹנָה, וַיְהִי לְסֹוף תְּשִׁלּוּם מֵאָה
וְאֶרְבָעִים וְאֶרְבָעִים שְׁנִים אַחֲרוֹת שְׁיִשְׁתַלְמָה.
וַיִּתְעֹזֵר שָׁאָר מַתִּי יִשְׂרָאֵל שְׁבָשָׁאָר הָאָרֶצָה.

שִׁימְצָא כֹּל זוּה בְּחַשְׁבּוֹן ח"ת, שַׁהֲתִינְשֵׁב הַעֲזָלִם
וַיַּתְבִּשְׂמָם, וַיַּעֲבֵר הַצָּדָר הַאַחֲר (הַנֶּחֶש תְּרֵעָה מִן
הַעֲזָלִם). וַיְהִיא תְּחִתּוֹנָה תְּתִמְלָא מִתּוֹךְ הַמְּעִין
הַעֲלִיוֹן, וַתְּתַעֲטֵר וַתְּאַיר בְּשָׁלָמוֹת, וְאוֹבֵת בְּתוּב (ישעה
לו) וַתְּהִיא אֹור הַלְּבָנָה בָּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה וַתְּהִיא
שְׁבָעָתִים.

עד שַׁתְּהִיא שְׁבַת לְה' לְלִקְנָת נִפְשָׁות בַּתְּעִנוֹגִי
קָדְשָׁת, [וי' ה' אַחֲרֵיה] כֹּל אָזְתוֹ אֶלָּפֶת שְׁבִיעִי, וּזֹהִי
הַתְּעֹזְרוֹת שֶׁל רֹזְחוֹת קָדוֹשָׁות שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל,
לְהַתְלִיבֵשׁ אַחֲר שְׁבַת בְּגֻפּוֹת אֶחָרִים קָדוֹשִׁים,
לְהַקְרָא קָדוֹשִׁים, שְׁבַת בְּתוּב וַתְּהִיא הַגְּשָׁאָר בְּצִיּוֹן
וְהַגּוֹתָר בִּירְיוֹשָׁלָם קָדוֹש יֹאמֶר לוֹ. עד כֹּאן דְּבָרִי
סְודֹת נִסְתְּרִים.

וַיַּקְרִים מֶלֶךְ חֶדְשׁ. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, בְּכָל יוֹם עֹזֶשֶׁ
הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא מַלְאָכִים שְׁלוֹחִים עַל
הַעֲזָלִם, שְׁבַת בְּתוּב (תְּהִלִּים קד) עַשְׁתָּה מַלְאָכִיו רֹזְחוֹת.
עַשְׁתָּה לֹא בְּתוּב, אֶלָּא עֹזֶשֶׁת, מַשְׁוִים שֶׁבֶל יוֹם וַיּוֹם

עוֹשֶׁה. וּבָאוֹתָו זִמְנָה מִמֶּנּה אֶחָד עַל מִצְרִים,
וַיְזִהֵּן שְׁבָתָהָב וַיְקַם מֶלֶךְ חֶדֶשׁ, חֶדֶשׁ וְדָאי.

אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף, שְׁהִרְיִי מִמְקוּם שֶׁל פְּרִירָה
הָיוֹ, בֶּמוֹ שְׁנָאָמֵר (בראשית כ) וּמִשְׁם יִפְרָה.
וְהַרְאָשָׁזָן מִאָוֹתָו הַפְּרִירָה הוּא נֶהָר מִצְרִים, וְלֹכֶן
אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף, מִקְוָם שֶׁבֶל הַיְיחָד שֹׂרֶה
בּוֹ, שְׁגַךְ רָא צְדִיק.

רַבֵּי אֶלְעָזֶר וּרַבֵּי יוֹסֵף הָיוּ הַזְּלָכִים בְּהַרָּה, וְהַקְדִּימָיו
לְלַכְתָּה בְּאוֹר. רָאוּ כּוֹכֶב אֶחָד שְׁחִיה רַיִץ מִצְדָּה
זה, וּכּוֹכֶב אֶחָד מִצְדָּה זה. אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזֶר, עַכְשָׁיו
הַגִּיעַ זִמְנָה שֶׁל כּוֹכֶב הַבְּקָר לְשִׁבָּה אֶת אֲדוֹנָם, וְהַם
רְצִים מִפְתַּח וְאִימָת רְבָזָם לְשִׁבָּה וּלְזִמְרָה לוֹ. זֶה
שְׁבָתָהָב (איוב לה) בְּרוּן יְחִיד כּוֹכֶב בָּקָר וִירִיעָה בְּלִבְנֵי
אֱלֹהִים. מִשְׁוּם שֶׁבֶלֶם בִּיחָד אֶחָד מִשְׁבָּחִים אָוֹתָו.

פֶּתַח וְאָמֵר, (תהלים ככ) לְמִנְאָתָח עַל אִילָת הַשְּׁחָר
מִזְמוֹר לְדוֹד. אִילָת הַשְּׁחָר - שְׁבַשְׁמָאָרִים
פִּנֵּי הַמִּזְרָח וּנְפִרְדָּה חַשְׁךְ הַלְּילָה, יְשׁ מִמֶּנּה אֶחָד
לְצִדְמִזְרָח, וּמִזְשָׁךְ חֹזֶט אֶחָד שֶׁל חַשְׁךְ לְצִדְדָּה דָּרוֹם,

עד שָׁבָא וַיּוֹצֵא הַשְּׁמֶשׁ, וּבוֹקֵעַ בָּאָתֶם חֲלוֹנִי
תְּرִקְיעַ וּמְאִיר לְעוֹלָם, וְאֹתוֹ חַוִּט מִפְרִיד אֶת חָשֶׁךָ
הַלִּילָה.

או בָּאָה אַיִלָת הַשְׁחָר, וּבָא אֹור שָׁחָר בְּקָדְרוֹת
לְהַתְּחִיבָר בַּיּוֹם, וּמְאִיר הַיּוֹם. וּאֹור הַיּוֹם בְּלֹיל
וּשְׁאוֹב בְּתוֹכוֹ אֶת אֹתָה הַאַיִלָת. וְעַל הַאַיִלָת
הַזֹּאת, בְּשַׁגְפָּרֶד מִהְיוֹם אַחֲרֵי שְׁבָלֵל אֹתָה, אָמַר
דָוד שִׁירָה, שְׁכַתְּבֵךְ לְמַנְצָחָה עַל אַיִלָת הַשְׁחָר.

וּמָה אָמַר? (דף י ע"ב) אֵלֵי אֵלֵי לְמַה עֹבֶתְנִי. שְׁתָרִי
גְּפִרְדָה אַיִלָת הַשְׁחָר מִאֹור הַיּוֹם. עד שְׁחָיו
הַזְּלִבִים, הַאִיר הַיּוֹם וְהַגִּיעַ וּמִן תְּפִלָה. אָמַר רַבִי
אַלְעֹזֶר, גַּתְפָלֵל תְּפִלָה וְגַלְלָה. יִשְׁבּו וְהַתְּפָלִלו, אַחֲר
כֵּד קָמו וְהַלְבּו.

פֶתַח רַבִי אַלְעֹזֶר וּאָמַר, (קהלת ח) יִש הַכְּבָל אֲשֶׁר
נִعְשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִש צְדִיקִים אֲשֶׁר
מִגִּיעַ אֲלֵהֶם בְּמַעַשָּׂה הַרְשָׁעִים וְנו' אָמְרָתִי שְׁגָם זֶה
הַכְּבָל. פָסוֹק זֶה פָרְשָׂוּהוּ וְגַתְבָאָר, אַבְלָיִש הַכְּבָל,

שְׁלָמָה הַמְּלָךְ עֲשָׂה סִפְרָה זוּ וְהַקִּים אֹתוֹ עַל שְׁבָעָה
הַבְּלִים שְׁהַעוֹלָם עֹזֶר עַלְיָהֶם.

וְהָם שְׁבָעָה עַמּוֹדִים תְּזַמְּכִים שֶׁל הַעוֹלָם בְּנֶגֶד
שְׁבָעָה רְקִיעִים, וְאַלּוּ הָם: וַיְלֹזֹן. רְקִיעַ^{ע.}
שְׁחָקִים. זְבוּלָן. מְעוֹזָן. מְבוֹזָן. עַרְבּוֹתָן. וּבְנֶגֶדָם
אָמַר קְהֻלָּת הַבְּלִים הַכָּל הַבְּלִים.

בָּמוֹ שְׁאֹתָם שְׁבָעָה רְקִיעִים, וַיְשַׁׁיַּח אֶחָרִים
שְׁגָדְלָקִים בָּהָם וּמִתְפְּשָׁטִים וַיְזַצְּאִים
מֵהֶם, בְּדַיְמָם נִמְצָא אֶחָרִים שְׁמָרִים מִתְפְּשָׁטִים
וַיְזַצְּאִים מֵאַלְהָה, וְבָלָם אָמַר שְׁלָמָה.

וְכֹאן יָשַׁבְתָּו סָוד הַחַבְמָה. יָשַׁבְתָּו שְׁיוֹצָא מֵאֹתָם
הַבְּלִים עַלְיָונִים, שְׁהַעוֹלָם עֹזֶר עַלְיָהֶם, וְזֹה
נִעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְהַתְּקִים בְּקִיּוֹמוֹ וְהַתְּחִיק בְּתִקְפָּו
בְּמַעַשֵּׁי הָאָרֶץ וּבְעַלְיהָ שְׁעוֹלָה מִהָּאָרֶץ, וְזֹה
הַתְּמִגָּה עַל הָאָרֶץ, וּבָל תִּקְפָּה וּקִיּוֹם שָׁלוֹ בְּאוֹתָן
נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׁגָלְקָטוּ מִן הָאָרֶץ בְּשָׁהָם
צְדִיקִים, עַד שְׁלָא סְרָחוֹ, בְּעוֹד שְׁגַנּוֹתָנִים רִיחַ טֹב
בָּמוֹ חָנוֹה, שְׁבָתּוֹב בָּו וְאַיְגָנוֹ בַּי לְקָח אֹתוֹ אֱלֹהִים.

וְנִטֵּל אֹתָו בְּשַׁעֲדִין לֹא הָגִיעַ זָמָנוֹ וּמְשֻׁתָּעֵשׂ בּוֹ,
וּבָנָ שָׁאָר צְדִיקִי עוֹלָם.

פֶּשֶׁבְנִינוֹ, עַל שְׁנֵי דְּבָרִים צְדִיקִים מִסְתְּלִקִים מִן
הָעוֹלָם טָרֵם הָגִיעַ זָמָנוֹ, אֶחָד עַל חַטָּאת
הַדּוֹר, שֶׁבְשֶׁמֶתְרָבִים רְשָׁעִים בְּעוֹלָם, אֶחָתָם
צְדִיקִים שֶׁגְמַצְאִים בֵּינֵיהֶם נִתְפְּסִים בְּחַטָּאתֵיכֶם.
וְאֶחָד בְּשֶׁמֶתְגָּלָה לְפָנֵי תְּקִדוֹשָׁ בָּרוֹךְ הוּא שִׁיסְרָחוּ
אַחֲרֵךְ, הוּא מַסְלִיק אֶחָתָם מִהָּעוֹלָם טָרֵם הָגִיעַ
זָמָנוֹ. וְהוּא שְׁכָתוֹב אֲשֶׁר יִשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מָגִיעַ
אֱלֹהִים בְּמַעַשָּׂה הַרְשָׁעִים. מָגִיעַ עֲלֵיכֶם דֵין
שְׁלִמְעָלה בְּאֶלְוּ עָשָׂו חַטָּאים וּמַעֲשִׂים שֶׁל רְשָׁעִים.
שְׁתַרְיִ פָּעָם אַחַת שָׁאֵל רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יַעֲקֹב,
אִישׁ כְּפָר אָנוֹ, בָּזְמַן שְׁרַבְיִ עֲקִיבָּא וְחַבְרָיו
הִסְתְּלִקוּ מִן הָעוֹלָם וִמְתּוֹ בָּאָתוֹ אֶפְנוֹ, אֲתָּה רַבִּי
מִאִיר, אָמַר לוֹ, וּבֵן זֶה בְּתוֹב בְּכָל הַתּוֹרָה בְּלָה?
אָמַר לוֹ, וְלֹא? וְתַרְיִ אָמַר שְׁלָמָה אֲשֶׁר יִשׁ צְדִיקִים
אֲשֶׁר מָגִיעַ אֱלֹהִים בְּמַעַשָּׂה הַרְשָׁעִים, מָגִיעַ עֲלֵיכֶם
דֵין מִלְמָעָלה בְּאֶלְוּ עָשָׂו חַטָּאים וּמַעֲשִׂים שֶׁל

רְשָׁעִים. וַיֹּישֵׁת רְשָׁעִים נְשָׁמָגִיעַ אֶלָּהֶם בְּמַעֲשָׂה הַצָּדִיקִים, יוֹשְׁבִים בְּשָׁקֶט וְשָׁלוֹם בְּעוֹלָם הַזֶּה, דִין לֹא מְגִיעַ אֶלָּהֶם, בְּאֶלָו עָשָׂו מְעֻשִׂים שֶׁל צָדִיקִים. לְמִה? אָם מְשׁוּם שָׁגָלְיוּ לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שִׁיחָזְבוּ בְּתִשְׁוָבָה אוֹ שִׁיצָא מִמְּנָוֶה וְרָע אָמָת - אֶבֶרֶתָם. אָחוֹ שִׁיצָא מִמְּנָוֶה חִזְקִיהוּ, וַיָּאֶרְחֶל רְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם. וְלֹכֶן, בְּצִדְקוֹ וּבְצִדְקוֹ וְהַבָּל שָׁאַמְרָנוּ גַעַשָּׂה וְנִתְחַזֵּק עַל הָאָרֶץ, בָּמוֹ שָׁאַמְרָנוּ.

דָּבָר אַחֲרֵי שֶׁ הַבָּל אֲשֶׁר גַעַשָּׂה עַל הָאָרֶץ, כַּפֵּי שָׁאַמְרָנוּ שְׁהַתְחִזֵּק [וְתִתְחִזֵּק] עַל הָעוֹלָם. בַּמָּה? מְשׁוּם שִׁיאַשׁ צָדִיקִים אֲשֶׁר מְגִיעַ אֶלָּהֶם בְּמַעֲשָׂה הַרְשָׁעִים, מְגִיעַ לִידֵיהֶם בְּאוֹתָם מְעֻשֵּׂי הַרְשָׁעִים בָּמוֹ בַת עַזְבֵּרִי עַבּוֹדָה זָרָה, אוֹ אַחֲרֵי מְאוֹתָם מְעֻשִׂים שָׂהֶם מִמְּעֻשָּׂה הַרְשָׁעִים, וַיָּהֶם עוֹמְדִים בְּקִיּוּם מִפְתַּח רְבּוֹנָם, וְלֹא רֹצִים לְהַטְמָא בָּמוֹ, בַּמָּה צָדִיקִי אָמָת שָׁבָאוּ לִידֵיהֶם בְּמְעֻשִׂים הַלְּלוּי.

וְהָם גִּבּוֹרִי כְּחַ שְׁעֹזְשִׁים רְצֹזֶן אֲדוֹגֶם וְלֹא חַטָּאוֹן,
וְעַל זֶה חֶבֶל נְעִשָּׂה עַל הָאָרֶץ וּמְתַחְזֵק בְּתַקְפּוֹ.

וַיְיָשֶׁן רְשָׁעִים שְׁמִינִיעַ אֶלְהָם בְּמַעַשָּׂה הַצְדִיקִים,
בָּאָה לִיְדֵיכֶם מִצּוֹה אֶחָת שְׁהִיא מַעַשָּׂה שֶׁל
צְדִיקִים, וּזֹכִים בָּה וְעוֹזְשִׁים אֶזְתָּה, כְּמוֹ לְסֶטִים
מִקְפָּח שְׁהִיה נִמְצָא בְּחֶרְבִּים יְחִיד עַם לְסֶטִים עַזְבָּדִי
עַבּוֹדָה זָרָה, וּבְשְׁהִיה עֹזֶב שֵׁם יְהוָדִי, הִיה מַצִּיל
אֶזְתָּה וּשׁוֹמֵר אֶזְתָּה מֵהֶם, וְהִיה קֹורֵא עַלְיוֹ רַבִּי
עֲקִיבָּא: יִשְׁרָאֵל רְשָׁעִים אֲשֶׁר מִגְיָע אֶלְהָם בְּמַעַשָּׂה
הַצְדִיקִים.

וּבְמוֹ אֶזְתָּה רְשָׁעַ שְׁהִיה (דָקִיא ע"א) בְּסֶבֶיבָתוֹ שֶׁל רַבִּי חִיא,
שֶׁלְיָה אֶחָד פָּגֵשׂ אֶת אֶזְתָּה אֲשֶׁר שְׁהִיְתָה
הַוּלְכָת לְבִית בְּתָה, רְצָה לְתַקְפּ אֶזְתָּה. אִמְרָה לוֹ,
בְּבִקְשָׁה מִתְהָ, כִּפְרֵד אֶת רְבּוֹנֶךָ וְאֶל תְּחַטֵּא עַמִּי.
עֹזֶב אֶזְתָּה וְלֹא חַטָּא בָּה. הָיוּ אֹמֶר, וַיְיָשֶׁן רְשָׁעִים
אֲשֶׁר מִגְיָע אֶלְהָם בְּמַעַשָּׂה הַצְדִיקִים אִמְרָתִי שָׁגַם
זֶה חֶבֶל. בְּמוֹ שְׁהַתְּחִזֵּק אֶזְתָּה חֶבֶל עַם אֶזְתָּם
הַצְדִיקִים שֶׁבָּאוּ לִיְדֵיכֶם מַעֲשֵׂי רְשָׁעִים וְלֹא חַטָּאוֹן,

אַף כֵּד הַתְּזִק עַם אֹתָם רְשָׁעִים שְׁהַגִּיעוּ לִידֵיכֶם מַעֲשֵׂי אֹתָם הַצְדִיקִים וְעוֹשִׂים אֹתָם.

שְׁפִשְׁבָּנִינוּ, עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צְדִיקִים וְרְשָׁעִים בְּעוֹלָם, וּבָמוֹ שְׁהוּא מִתְּבָבֵד בְּעוֹלָם בְּמַעֲשֵׂי הַצְדִיקִים, כֵּד גַם הָוּא מִתְּבָבֵד בְּרְשָׁעִים בְּשְׁעֹזְשִׁים מַעֲשָׂה טוֹב בְּעוֹלָם, כָּמוֹ שֶׁגָּאָמֵר (קהלת ג) אֶת הַפְּלָל עִשָּׂה יִפְחָה בְּעַתָּה. אֹוי לְרַשְׁעַ בְּשְׁעֹזְשָׂה אֲתָּה עַצְמָו רֹעַ וּמִתְּחִזּוֹק בְּחַטֹּאוֹ, כָּמוֹ שֶׁגָּאָמֵר (ישעיה ג) אֹוי לְרַשְׁעַ רֹעַ וְנוּ.

עוֹד פָּתָח וְאָמֵר, (קהלת ז) אֶת הַפְּלָל רְאִיתִי בִּימֵי הַבְּלִי וְנוּ. פָּסוֹק זוּ אַף כֵּד בְּאַרוֹזָהוּ הַחֲבָרִים, אָבֶל בְּאַשְׁר נִתְּנָה חֲכָמָה לְשִׁלְמָה, רְאָה הַפְּלָל בָּזְמִין שְׁשֹׁוֹלְטָת הַלְּבָנָה. יִשׁ צְדִיק - זוּ עַמּוֹד הָעוֹלָם. אָבֵד - בָּמוֹ שֶׁגָּאָמֵר הַצְדִיק אָבֵד, בָּזְמִין הַגְּלוּת. בְּצִדְקוֹ - מִשְׁווּם שְׁהִיא שׂוֹכֶבת לְעַפְרָה. צִדְקָה זוּ, כֹּל זָמִן שִׁיחָרָאֵל בְּגָלוּת, הִיא עַמּוֹם בְּגָלוּת, וּמְשֻׁום כֵּה, צְדִיק אָבֵד בְּצִדְקוֹ, שְׁתַּרְיִ אֵין מְגִיעּוֹת אַלְיוֹ אֹתָן בְּרִכּוֹת עַלְיוֹנוֹת.

וַיֹּשֶׁב רְשֵׁעַ מִאָרִיךְ בְּרַעֲתֹו - זה סמיא"ל, שחהאריך
שְׁקָט וַיְשַׁלַּוח לְאָדוֹם, בַּמָּה? בְּרַעֲתֹו, בְּאוֹתָה
רַעֲתָה אֲשֶׁתָּו, (אשָׁה רַעֲתָה אֲשֶׁת וְנָגִינִים) נִחְשָׁת הַתְּקִיף, שחהרי
לֹא מִגְעַן עַלְיָהָם שְׁקָט וַיְשַׁלַּוח אֶלָּא רַק מִשּׁוּם
שְׁגַדְבָּק בְּאוֹתָה נִקְבָּתָה. בָּמוֹ זה לְשֹׁאָר הַמְּלֻכִּיות,
עַד שְׁהַקְדּוֹשׁ בְּרוֹךְ הוּא יְקִים מִן הַעֲפָר אֶת אֹתָה
סְפִתָּת דָּוָד הַפּוֹפְלָתָה, שְׁבָתוֹב (עִמּוֹ ט) אֲקִים אֶת סְפִתָּת
דָּוִיד הַנְּפָלָתָה.

וַיַּלְךְ אִישׁ מִבֵּית לְיוּ. רבבי יוסף פָתָח, (שיר ו) דזדי
יָרַד לִגְנוֹ לְעַרְנוֹת הַבְּשָׂמִים וְנוֹ. לִגְנוֹ - זוֹ
בְּגַסְתָּה יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם שְׁהִיא עַרְוִונָת הַבְּשָׂמִים, שְׁהִיא
בְּלוֹלָה מִכֶּל צְדִיקִי (מיי) בְּשָׁמִים וּרְיחוֹת שֶׁל הַעוֹלָם
הַבָּא. בְּשָׁעָה שְׁהַקְדּוֹשׁ בְּרוֹךְ הוּא יָרַד לִגְנוֹ תְּזִיה (שָׁל
 עדו), בָּל אַוְתָן נִשְׁמֹות הַצְדִיקִים מִתְעַטְרוֹת שָׁם,
בָּלֵן נוֹתָנָות רִית, בָּמוֹ שְׁגָאָמָר וּרְית שְׁמַנִּיךְ מִכֶּל
בְּשָׁמִים (וּרְית אַפְקָה בְּתִפְחוֹתִים) - אַלְוּ הַם נִשְׁמֹות הַצְדִיקִים,
שְׁאָמָר ربֵי יִצְחָק, בָּל אַוְתָן נִשְׁמֹות הַצְדִיקִים שְׁהִיוּ
בְּעוֹלָם תְּזִיה וּבָל אַוְתָן הַנִּשְׁמֹות שְׁעַתִּידּוֹת לְרַדְתָּה
לְעוֹלָם תְּזִיה, בָּלֵן (עוֹמְדוֹת בָּנוּ תְּזִיה). בָּגָן שְׁבָאָרֶץ בָּלָם

עֲוָמְדִים בְּרִיאָהוּ וַצִּיר ְשֶׁהָיוּ עֲוָמְדִים בְּעֹלָם הֵזֶה,
וְסַתֵּר וְסַוד זה נְמָסֵר לְחַכְמִים.

רוּחַ שִׁיּוּרְדָת לְבַנִי אָדָם, שֶׁהָוָא מִצְדָּה חַגְבָּה,
נְחַקְקָה תָּמִיד בְּחַקִּיקָה בְּחוֹתָם הֵזֶה. צִיר
הַגּוֹף שֶׁל אָדָם בְּעֹלָם הֵזֶה בּוֹלְט הַחוֹצֶה, וְרוּחַ
נְחַקְקָת פְּנִימָה. בְּשִׁמְתִּפְשְׂטוֹת הַרוּחַ מִן הַגּוֹף,
אוֹתָה רֹוח בּוֹלְטָת בְּגַן שֶׁל הָאָרֶץ בְּצִיר וּרְיאָהוּ שֶׁל
גּוֹפוֹ מִפְּנֵשׁ שֶׁבְּעֹלָם הֵזֶה, מִשּׁוּם שְׁהִיה תָּמִיד בְּמוֹ
חוֹתָם.

יעַל זה הִיא אָמָרָה (שיר ח) שִׁימְנֵי בְּחוֹתָם. מַה
חוֹתָם חַקּוֹק בְּחַקִּיקָה פְּנִימָה וּמְצֻטִּיר בְּצִיר
בּוֹלְט הַחוֹצֶה, אֲفִכְד הִיא הַרוּחַ שְׁהִיְתָה מִצְדָּה
שֶׁלָּה, כְּמוֹ זה מִפְּנֵשׁ בְּעֹלָם הֵזֶה חַקּוֹק בְּחַקִּיקָה
פְּנִימָה, וּבְשִׁמְתִּפְשְׂטוֹת מַהֲגּוֹף וּגְבָנָם לְגַן שֶׁבָּאָרֶץ,
הָאָוִיר שְׁשָׁם בּוֹלְט אָתוֹתָו חַקִּיקָה לְהַצְטִיר הַחוֹצֶה,
וּמְצֻטִּיר בְּצִיר בּוֹלְט הַחוֹצֶה, כְּמוֹ שְׁצִיר שֶׁל הַגּוֹף
בְּעֹלָם הֵזֶה [לְמַעַלָּה].

הַגְּשֵׁמָה שֶׁהִיא מַעַז חַיִים מִצְטִירָת שֶׁם לְמַעַלָּה בָּאוֹתוֹ צָרוֹר חַיִים לְהַתְעִינָה בְּנֵעַם ה' בְּמוֹ שֶׁגָּאָמָר (תְּהִלִּים כו) לְחוֹזֶת בְּנֵעַם ה' וּלְבָקָר בְּהִיכְלוֹ.

וַיַּלְךְ אִישׁ מִבֵּית לְיוּי - זה גָּבְרִיאָל, בְּמוֹ שֶׁגָּאָמָר (דָנִיאָל ט) וְהַאֲישׁ גָּבְרִיאָל אָשָׁר רָאִיתִי בְּחִזּוֹן לְנוּ. מִבֵּית לְיוּי - זו בְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁבָאָה מִצְדָּה הַשְּׂמָאל. וַיַּקְחֵה אֶת בְּתֵ לְיוּי - זו הַגְּשֵׁמָה.

שְׁפַנְגִּינוֹ, בְּשָׁעָה שְׁנוֹלֵד גֻּוְף שֶׁל צָדִיק בְּעֹזֶלֶם הַזֹּהָה, (דף יא ע"ב) הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קֹוְרָא לְגָבְרִיאָל וּנוּטֵל אֹתָה נְשֵׁמָה [שֶׁל צָדִיק] שְׁפַגָּן, וּמוֹרֵיד אֹתָה לְגֻוְף הַזֹּהָה שֶׁל הַצָּדִיק שְׁנוֹלֵד בְּעֹזֶלֶם הַזֹּהָה, וּהַוָּא גַּפְקָד עַלְיהָ וּשׁוֹמֵר אֹתָה.

וְאִם תֹּאמֶר, אָתוֹ מַלְאָךְ שְׁהַתִּמְגָה עַל רֹוחֹות הַצָּדִיקִים שֶׁמוֹ לִילָּה, וְאַתָּה אֹמֶר שֶׁשֶּׁמוֹ גָּבְרִיאָל? בְּךָ הוּא וְדֹאי, מְשׁוּם שְׁבָא מִצְדָּה הַשְּׂמָאל, וּכְלָ מִ שְׁבָא מִצְדָּה הַשְּׂמָאל בְּךָ נִקְרָא.

וַיִּלְךְ אִישׁ - זֶה עָמָרָם. וַיִּקַּח אֶת בָּת לֵוִי - זֶה יַוְבֶּבֶר. וּבַת קֹול יִרְדָּה וְאֶמְרָה לוֹ לְהַזְׂדִּיגָה בְּהָה, שְׂתִּירִי קָרְבָּן מִן גְּאַלְתָּה יִשְׂרָאֵל עַל יָדֵי הַבָּנוֹ שֶׁגּוֹלֵד מִהָּם.

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא סִיעַ בּוֹ, שְׁבִינָה, שְׁכִינָה שְׁרָתָה עַל מִטְתָּם, וְחַرְצֹן שְׁלָחָם בְּדִבְקוֹת אַחֲתָה תִּיתְהַבֵּשׁ בְּשְׁכִינָה, וְלֹכֶן לֹא זֶה שְׁכִינָה מֵאוֹתוֹ בֵּן שְׁחוֹלִידּוֹ, לְקִים מַה שְׁבָתּוֹב (וַיָּקֹרֶא כ) וְהַתְּקִדְשָׁתָם וְהַיִּתְמָמָם קָדְשִׁים. בְּנֵי אָדָם שְׁמַקְדֵּשׁ עָצָמוֹ מִלְמֹתָה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִקְדֵּשׁ אֹתוֹ מִלְמֹעֵלָה. בָּמוֹ שְׁחַרְצֹן שְׁלָחָם הָיָה בְּדִבְקוֹת שֶׁל הַשְּׁכִינָה, בְּךָ הַשְּׁכִינָה נִדְבְּקָה מִמְּשָׁבֵחַ בְּאֹתוֹ מַעַיָּה שְׁפָעָשׂוּ.

אָמֵר רַבִּי יִצְחָק, אָשָׁרִי הַצְדִּיקִים שְׁחַרְצֹן שְׁלָחָם בְּדִבְקוֹת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא תָּמִיד. וּבָמוֹ שְׁהָם מִתְדַּבְּקִים בּוֹ תָּמִיד, בְּךָ גַּם הוּא נִדְבְּקָה בְּהָם וְלֹא עֹזֵב אֹתוֹם לְעוֹלָמִים. אוֹי לְרֹשְׁעִים שְׁחַרְצֹן שְׁלָחָם וְהַדִּבְקוֹת שְׁלָחָם מִרְחַקָּת מִפְּנָג, וְלֹא דִי

לְהַם שִׁמְתָּרְחָקִים מִמְּנָנוֹ, אֶלָּא שְׁגִדְבָּקִים בְּצֵד
הַאֲחֵר. בָּא רְאֵת, עַמְּרֵם שְׁגִדְבָּק בְּקָדוֹשׁ-בָּרוֹךְ-הַזָּא,
יָצָא מִמְּנָנוֹ מֵשָׁה, שְׁהָקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא זוּ מִמְּנָנוֹ
לְעוֹלָמִים, וְשִׁבְינָה גְּדִבָּקָה עַמּוֹ תָּמִיד. אֲשֶׁרִי חָלֻקוּ.
וְתַהְרֵה הָאֱשָׁה וְתַלְדֵּר בֵּן וְתַرְאֵת אֶתְךָ כִּי טֹב הוּא.
מַה זֶּה כִּי טֹב הוּא? אָמַר רְبִי חִיא,
שְׁגַולֵּד מִהוּל. מִשּׁוּם שְׁטוֹד הַבְּרִית נִקְרָא טֹב,
שְׁבָתּוֹב (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק כִּי טֹב.

רְבִי יוֹסֵי אָמַר, רְאֵתָה בּוֹ אֹור הַשִּׁבְינָה שְׁמָאִיר
בּוֹ, שְׁבָשָׂעָה שְׁגַולֵּד, הַתִּמְלַא כָּל הַבָּיִת אֹור,
שְׁבָתּוֹב וְתַרְאֵת אֶתְךָ כִּי טֹב הוּא, וְבָתוֹב (נראשת א)
וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹור כִּי טֹב. וַעֲלֵ זֶה בְּתוֹב כִּי
טֹב הוּא, וְהַפְּלֵל הִיה.

וְתִצְפְּנָהוּ שְׁלֵשָׁה יְרֵחִים. מַה אָוּמָרִים שְׁלֵשָׁה
יְרֵחִים? אָמַר רְבִי יְהוֹדָה, רַמּוּ הוּא
שְׁרַמּוּ, שְׁלָא נִזְדַּע מֵשָׁה בָּזָה עַלְיוֹן עד שְׁלֵשָׁה
יְרֵחִים, שְׁבָתּוֹב (שמות יט) בְּחִדְשָׁה הַשְּׁלֵישי, שְׁהָרִי אָז
גִּתְגָּנָה תֹּרְהָעֵל יְדוֹ, וְשִׁבְינָה הַתְּגַלְתָּה וְשִׁרְתָּה עַלְיוֹ

לְעֵינֵי בָּלָם, שֶׁכְתּוֹב וּמְשֻׁה עַל הָאֱלֹהִים וַיְקָרָא אֲלֵיו ה'.

וְלֹא יָבֹלֶה עוֹד הַצְפִּינוֹ, שֶׁעָד אָזְתָה שְׁעָה לֹא נָזַע דְּבוֹרוֹ בְּקָדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הָוּא, וּבְתוֹב מְשֻׁה יָבֹר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנָנוּ בְּקוֹל.

וַתָּקַח לוֹ תְּבַת עַצִּי גַּמָּא, רַמּוֹעַל הָאָרוֹן שְׁלֹוחוֹת הַבְּרִית גַּבְגָּסִים לְתֹבוֹ. תְּבַת גַּמָּא הִיא אָרוֹן הַבְּרִית. וַתְּחַמֵּר בְּחַמֵּר וַיְזַופֵּת, [שָׁאוֹתָה תְּבַה שְׁחוֹא] שְׁתִּיר הָאָרוֹן הִיה מִצְפָּה מִבְּפִנִים וּמִבְּחוֹזָן. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זוּהִי הַתּוֹרָה שְׁחַחְמִירָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמִצּוֹת עַשְׂה וּבְמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.

וַתִּשְׁם בָּה אֶת הַיְלֵד - אֶלְוּ יִשְׂרָאֵל, בָּמוֹ שֶׁנַּאֲמַר (חושע יא) בַּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבָהוּ. וַתִּשְׁם בְּסֻוף - שְׁלֹא הִי מִצּוֹת הַתּוֹרָה חַמֵּר לְעֲשׂוֹת עד סֹתָּר, שְׁגַבְגָּסוּ יִשְׂרָאֵל לְאָרֶץ לְסֹוף אַרְבָּעִים שָׁנָה. עַל שְׁפַת הַיָּאר - עַל מְאַמֵּר שֶׁל אָזְתָם שְׁמוֹרִים תּוֹרָה וְחֲקָקָה לִיְשָׂרָאֵל. (רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, בְּדַלְמַנְגָּו).

דָּבָר אַחֲר וַיַּלְך אִישׁ - זֶה תְּקָדוֹש בָּרוּך הוּא,
שְׁבָתוֹב ה' אִישׁ מַלְכָה. מִבֵּית לְוי - זֶה
תְּקָדוֹש בָּרוּך הוּא, הַמָּקוֹם שְׁחַחְכָּמָה הַעֲלִיוֹנָה
וְאֹתוֹ נֶהָר מִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד וְלֹא גְּפָרְדִּים
לְעוֹלָמִים. מִבֵּית לְוי - שְׁחַרְתָּ לְוִיתָן (בֶּל שְׁמָחָה
לְשְׁמָחָה בְּעוֹלָם, זֶה שְׁבָתוֹב (תְּהִלִּים קד) לְוִיתָן זֶה
יִצְרָת לְשִׁחָק בּו. וַיַּקְהֵל אֶת בֵּת לְוי - זֶה תְּקָדוֹש
בָּרוּך הוּא, מִקּוֹם שְׁאוֹר הַלְּבָנָה מַאיָּר.

וַתַּהַר הָאָשָׁה וַתַּלְּדֵבֶן. הָאָשָׁה וּדְאי, כְּמו שָׁגָג אָמַר
לֹזֶאת יָקְרָא אָשָׁה. בְּתַחְלָה בֵּת לְוי, וּבְדַז זֶה
וּדְאי. וּכְיֵבֶת לְוי בְּתַחְלָה (דף יב ע"א) וּעֲבָשָׂו אָשָׁה?
אֶלְא כְּה זֶה בּוּדְאי, וּבְדַלְמָנו, עַד שְׁלָא הַזְּדִינָה
אָשָׁה, הִיא נִקְרָאת בֵּת פְּלוֹזִי. אַחֲר שְׁהַזְּדִינָה,
נִקְרָאת אָשָׁה. וּבְאָז בֵּת וְאָשָׁה, דִּרְגָה אַחַת הִיא.
וַתַּצְפְּנָהו שְׁלָשָׁה יְרֵחִים - אֶלְו שְׁלָשָׁת הַיְרֵחִים
שְׁהַדִּין תְּקַשָּׁה שְׁרֵי בְּעוֹלָם, וְאֶלְו הַם:
תְּמֻוז, אָב וִטְבַּת (שְׁבַט). מַה מְשֻׁמְיעַ? שְׁעַד שְׁלָא יָרַד
מְשָׁה לְעוֹלָם, הוּא הִיה מַצְוֵי לְמַעַלָּה, וַעַל זֶה

הַזְׁדִּוֹגָה בָּו שְׁכִינָה מֵיּוֹם שֶׁפֶגֶלֶד. מִבָּאָז, אָמַר רַבִּי שְׁמַעֲזָן, שְׁרוּחוֹת הַצְּדִיקִים מִצְיוֹת הַז לְמַעַלָּה עַד שֶׁלֹּא יוֹרְדוֹת לְעוֹלָם.

וְלֹא יָבֹלֶה עוֹד הַצְּפִינוֹ וְנוֹ. מַה זֶּה וְתַקְהֵל לֹא תִּבְתַּחַת גַּמְפָא? שְׁכִסְתָּה אָזְתוֹ בְּסִימְנִיהָ לְהִיּוֹת שְׁמֹור מֵאוֹתָם תְּדִגִּים שֶׁל תִּיְם שְׁשָׁטִים בְּיִם הַגָּדוֹל, שְׁכָתּוֹב (תְּהִלִּים קד) שֶׁם רְמִישׁ וְאֵין מְסֻפֶּר. וְהִיא בְּסִתְתָּה אָזְתוֹ לְהִיּוֹת שְׁמֹור מֵהֶם בְּכֶסֶף [בְּצֶד הַיּוֹגֵל] [טִיסֶּת הַרְוָבֶל] [טֶסֶת הַכְּבָרָה] נְכֹבֶר שֶׁל שְׁנֵי גְּנוּנִים, לְבָן וְשָׁחָר, וְהַצִּיחָה אֶת מִשְׁהָ בִּינֵיכֶם שִׁיְּדַע עַמְּךָם, מִשּׁוּם שְׁעַתִּיד לְעָלוֹת [בִּינִיָּם] פָּעָם אַחֲרָת לְקַבֵּל תּוֹרָה.

וְתַּפְּרֵד בַּת פְּרַעָה לְרֹחֵץ עַל הַיָּאָר - זוּהַי שְׁבָאָה מִצֶּד הַשְּׂמָאל שֶׁל הַדִּין הַקְּשָׁת, בְּמוֹשֶׁנְגָּאָמָר (שמות כ) לְרֹחֵץ עַל הַיָּאָר. עַל הַיָּאָר דִּוְקָא, וְלֹא עַל תִּיְם.

וְאִם תֹּאמֶר, וְהִרְיֵי בְּטוּב וּמְטָה אֲשֶׁר הַבִּית בָּו אֶת הַיָּאָר, וּמִשְׁהָ לֹא הַכָּה אֶלָּא עַל תִּיְם, וְקַרְאָו

לו יאר? אלא יאר היה שחבה אהרן על ידי משה,
ויחשב אותו חבר טוב שהוא עשה זאת.

כמו זה וימילא שבעת ימים אחריו הפותה ה' את
היאר. ואחרון הבהיר. אלא על שבעה מצד
הקדוש ברוך הוא קראו חבר טוב אחריו הפותה ה',
אחר לכך קראו בשם משה. ונערתיה הלבת על יד
היאר - אלו שאר המحنנות שבעאים מחד זהה.

ונתפתה ותראהו את הילך. ותראהו?! ותרא היה
צרייך (לכט)! מה זה ותראהו? אמר רבי
שמעון, אין לך דבר בתורה שאין בו סודות
עליזנים ונכבדים. אלא לכך למדנו, רשם המלך
ונגבירה נמצא בו, והוא רשם של יאו ה"א. ומיד
- ותחמל עליו וגוו. עד כאן למעלה. מכאן וחלאה
למטה, חוץ מה חבר הזה.

ונתצב אחתו מרחק וגוו. ותתצב אחתו, אחתו
של מי? אחתו של אותו שקרא לבגש
ישראל אחותי, כמו שגאמר (שיר ה) פתحي לי אחתי
רעית. מרחק, כמו שגאמר מרחוק ה' גראה לי.

[אי] מִשְׁמָעַ שְׂאוֹתָם צְדִיקִים, עַד שֶׁלְאָ יָרְדוּ לְעוֹלָם,
נוֹדָעים הֵם לְמַעַלָּה אֶל הַבָּל, וּבֶל שְׁבֵן מִשְׁה.
וּמִשְׁמָעַ גַּם בֵּין שְׁגָנָמוֹת הַצְדִיקִים נִמְשְׁכֹות מִמְקוּם
עַלְיוֹן, בָּמוֹ שְׁבָאָרְנוֹ, וִסְוֹר הַדָּבָר לְמַדְנָנוֹ, שְׁמִשְׁמָעַ
שְׁיִשׁ לְנִשְׁמָה אָב וְאָם, בָּמוֹ שְׁיִשׁ לְגֻוֹת אָב וְאָם
בָּאָרֶץ, וּמִשְׁמָעַ שְׁבָכֶל הַצְדָדִים, בֵּין לְמַעַלָּה בֵּין
לְמַטָּה, הַבָּל בָּא מִזְכָר וְנִקְבָּה וְגַמְצָאים. וְהַרְיָה
בָּאָרוֹ אֶת הַסּוֹד, שְׁבָתוֹב תֹּצֵא הָאָרֶץ נִפְשׁ חִיה.
הָאָרֶץ - זוּ בְּנִסְתָּת יִשְׂרָאֵל. נִפְשׁ חִיה - נִפְשׁ שֶׁל
אֲרָם הַדָּאשָׁן הַעַלְיוֹן בָּמוֹ שְׁגַתְבָּאָר. בָּא רַבִּי אָבָא
וְגַשְׁקוֹ. אָמָר, וְדָאֵי יִפְחָ אָמְרָת, וּבְךָ הוּא וְדָאֵי.
אָשָׁרִי חָלְקוּ שֶׁל מִשְׁה הַנְּבִיא הַגָּאָמֵן עַל כָּל שָׁאָר
גְּבִיאֵי הַעוֹלָם.

הַבָּר אַחֲר וַתַּתְצַב אֲחַתָּו - זֹהֵי חַבְמָה, בָּמוֹ
שְׁגָנָאָמָר (משלי ז) אָמָר לְחַבְמָה אֲחַתִּי אֲתָּה.
אָמָר רַבִּי יִצְחָק, מַעֲוָלָם לְא הַעֲבָרָה (התעוֹרֶה) מִדְתָּ
הַדִּין מִן הַעוֹלָם, שְׁהָרִי בְּשָׁעָה שְׁהִיו יִשְׂרָאֵל
חוֹטָאִים, הִיה הַדִּין מִקְטָרָג עַמָּם, וְאֹז וַתַּתְצַב
אֲחַתָּו מַרְחָק, בָּמוֹ שְׁגָנָאָמָר מַרְחֹוק ה' גְּרָאָה לֵי.

וַתִּתְּרַד בַּת פְּרָעָה לְרֹחֵץ עַל הַיָּאָר. בְּשַׁעַת שְׁחִיוֹ יִשְׂרָאֵל פּוֹסְקִים מִן הַתּוֹרָה, מִיד - וַתִּתְּרַד בַּת פְּרָעָה לְרֹחֵץ עַל הַיָּאָר. הִתְהַגֵּת יוֹרְדָת מִדְתַּת הַדִּין (דף יב ע"ב) לְרֹחֵץ מִדְםִים יִשְׂרָאֵל עַל עַלְבּוֹן הַתּוֹרָה. וַנְעַרְתֵּת הַלְּכָת עַל יָד הַיָּאָר - אֲלֹו הַאֲמֹת שְׁחִים הַוּלְכִים וַרְזְכִים אַחֲרֵיהֶם. עַל יָד הַיָּאָר - עַל סְבָתָה עַלְבּוֹן הַתּוֹרָה, וְאוֹתָם שְׁמוֹרִים (שְׁנִים) בָּה, שְׁרָפוֹ יִדְיָהֶם מִמְּנָה.

אָמֵר רְبִי יְהוֹדָה, כֹּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם תַּלְיוּינִים בַּתְּשִׁוְבָה וּבַתְּפִלָּה שְׁמַתְפִּילָּל אָדָם לְקָדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הָו־א, וּכֹל שְׁבֵן מֵעַשְׂוֵפָה דָּמָעוֹת בַּתְּפִלָּתוֹ, שְׁאֵין לְדֹעַ שַׁעַר שְׁלָא נְבָנִים אָוֹתָן דָּמָעוֹת. מַה בְּתוּב? וַתִּפְתַּח וַתְּرַא אָהוּ אֶת הַיְלָד. וַתִּפְתַּח - זו שְׁבִינָה שְׁעֻזּוֹמָדָת עַל יִשְׂרָאֵל בְּאַם עַל הַבָּנִים, וְהִיא תָּמִיד פּוֹתַח בַּזְכּוֹתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן שְׁפִתְחָה - וַתְּרַא אָהוּ אֶת הַיְלָד, יָלֵד שְׁעֻזּוֹזִים, שְׁחִים יִשְׂרָאֵל, שְׁמַתְחַטְּאִים לְפָנֵי מֶלֶכֶם (מְאַגְּיָהָם) בְּכָל, וּמִיד שְׁמַתְחַנְּגִים לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ

הוּא, חֹזְרִים בָּתְשׁוּבָה וּבוֹכִים לְפָנֵיו בַּמּוֹ גַּן
 שְׁבֻכָּה לְפָנֵי אֲבִיו. מַה בְּטוּב? וְהַגָּה נֶעֱרָ בָּכָה.
 כִּיּוֹן שְׁבָכָה, הָעֵבֶרֶז (נְשַׂתְּבָרֶז) כָּל הַגְּזֹרוֹת הַדְּרָעוֹת שֶׁל
 הַעֲזָלִם. מַה בְּטוּב? וְתַחַמֵּל עַלְיוֹ, הַתְּעֹזֶרֶת עַלְיוֹ
 בְּרַחְמִים וּרְחַמָּה עַלְיוֹ.

וְתַאֲמֵר מִילֵּדי הָעֵבֶרים זֶה, שְׁהָם רַבִּי לֵב, וְלֹא
 מִילֵּדי הָעֵכוֹם שְׁהָם קַשְׁי עַרְף וּקַשְׁי לֵב.
 מִילֵּדי הָעֵבֶרים רַבִּי לֵב מִאַבּוֹת וּמִאַמְּהוֹת לְשׁוֹב
 לְפָנֵי רַבּוֹנִים. וְתַקְרֵא אֶת אֶם הַיְלֵד, שְׁהִתְהַבֵּה בָּכָה.
 זֶהוּ שְׁבָתוֹב (ירמיה לא) קוֹל בְּרַמָּה נִשְׁמָע נֶהָי בְּכֵי
 תִּמְרוֹרִים רְחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהֶن וּנוּ. הוּא בָּכָה,
 וְאֶם הַיְלֵד הִיא בָּכָה.

אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה, לְעַתִּיד לְבָא מַה בְּטוּב? בְּכֵי
 יָבָא וּבְתַחְנוֹנִים וּנוּ. מַהוּ בְּכֵי יָבָא?
 בְּזֹבּוֹת בְּכֵי שֶׁל אֶם הַיְלֵד, שְׁהִיא רְחֵל, יָבָא
 וְיַתְבִּגְסֵו מִתְגָּלוֹת. וְאָמֵר רַבִּי יִצְחָק, הַגְּאַלָּה שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל לֹא תַלְוֵיה אֶלָּא רַק בְּכֵי, בְּשִׁינְשָׁלָמו וּבְלֹוי
 בְּכֵי הַדְּמָעוֹת שְׁבָכָה עַשְׂיו לְפָנֵי אֲבִיו, שְׁבָתוֹב

(בראשית כ) **וַיִּשְׁאָלֵשׂ קָلֹו וַיִּבְהֶה.** [אמר רבי יוסף, אותו בכי שבקה
עֲשֵׂו] **וְאַתָּן דְּמָעוֹת הַזָּרִידֹו אֶת יִשְׂרָאֵל לְגָלוֹת.** בינו
שִׁיכְלֹו אַתָּן דְּמָעוֹת בְּבִכְיהָ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, יצאו
מְגָלוֹתֹו, זה שפטות (ירמיה לא) **בְּבִכִּי יָבָאוּ**
וּבְתְּחִנּוֹנִים אָזְבִּילִם.

וַיִּפְנֵן בָּה וּבָה, רָאָה בָּאַתָּן חַמְשִׁים אַוְתִּיוֹת
שְׁמִיחָדִים אַתָּהוּ יִשְׂרָאֵל בְּבָל יוֹם שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל פְּעָמִים, שִׁיחַ בְּהָם בְּהָם בְּהָם בְּהָם,
רָאָה אַוְתָּם בָּו. **וַיִּפְנֵן** בָּה וּבָה וְנוּ. בָּה וּבָה, אמר
רַבִּי אָבָא, בָּה - רָאָה אָם הָיו בָּו מְעֻשִׁים בְּשָׁרִים.
וּבָה - אָם עַתִּיד לְצִאת מִמְּנָוֶה בֵּן מַעַלָּה. מִיד -
וַיַּרְאָ בַּי אֵין אִישׁ. רָאָה בְּרוּתַה הַקָּדֵש שֶׁלֹּא עַתִּיד
לְצִאת מִמְּנָוֶה בֵּן מַעַלָּה.

שָׁאָמַר רַבִּי אָבָא, בָּמָה רְשָׁעִים הֵם בְּעוֹלָם
שְׁמוֹצִיאִים בְּגִימָה מַעַלָּה יֹתֶר מֵאַוְתָּם
צְדִיקִים, וְאַתָּה בֵּן מַעַלָּה שִׁיזְצָא מִן הַרְשָׁעַ הוּא
מַעַלָּה יֹתֶר, לְהִיוֹת טָהוֹר מִטְמַא, אוֹר מַתּוֹךְ
חַשְׁכָּה, חַכְמָה מַתּוֹךְ טְפַשּׁוֹת, וְזֹהוּ הַמַּעַלָּה מַהְפֵּל.

וַיְרָא וַיֹּרֶא נָשֵׁל בָּאָז, הַכְּלָל בְּרוּחַ הַקָּדֵשׁ הַסְּתָבֵל וַיַּרְא, וַיִּשְׂמַח בְּךָ הַסְּתָבֵל וַיַּהֲרֹג אֹתוֹ, וַיַּקְדְּשׁ בְּרֹזֶק הַזָּא סִבְבָּה הַכְּלָל לְלַכְתָּה לְאֹתָה בָּאָר, בָּמוֹ שְׁחַלְדָּה יַעֲקֹב לְאֹתָה בָּאָר, שְׁבָתוֹב וַיַּשֵּׁב עַל הַבָּאָר. בַּיַּעֲקֹב בְּתֻוב (בראשית כט) וַיֹּרֶא וַיַּגְנַּה בָּאָר. בָּמְשָׁה בְּתוֹב וַיַּשֵּׁב בָּאָרֶץ מִדְיָן וַיַּשֵּׁב עַל הַבָּאָר. מִשְׁוּם שְׁמַשָּׁה וַיַּעֲקֹב, אֲפָלָה עַל גַּב שְׁבָדְרָגָה אַחַת חַי, הַתַּעַלְהָ מְשָׁה בָּזָה יוֹתֵר מִמְּנוֹ.

רַبִּי יוֹסֵי וַרְבִּי יַצְחָק חִי הַזְּלָכִים בְּדָרְךָ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אֹתָה בָּאָר שְׁרָאָה יַעֲקֹב וַיַּרְא מְשָׁה, הָאָם זוֹ הִתְהַגֵּד אֹתָה בָּאָר שְׁחַפְרוּ אֲבָרָהָם וַיַּצְחַק? אָמַר לוֹ, לֹא. אֶלָּא בְּשָׁעָה שְׁגִבָּרָא הַעֲזָלָם, גִּבְרָא הַבָּאָר הַזָּאת, וּבְעָרָב שְׁבָת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת גִּבְרָא הַפְּהָה נָשָׁלה, וּזֹהִי הַבָּאָר שְׁרָאוֹ יַעֲקֹב וּמְשָׁה.

מְשָׁנָה. אֹתָם רֹדְפִי אֲמָת, אֹתָם הַמְבִקְשִׁים סָוד הָאֱמוֹנָה, אֹתָם שְׁדִיבָקִים בְּקַשְׁר נְאָמָן, אֹתָם שְׁיוֹדָעִים דָּרְכֵי הַמְּלָךְ הַעֲלִיוֹן, קָרְבוּ וּשְׁמַעַו.

כַּשְׁעַלְוָן שְׁנִים וַיֵּצְאוּ לְמַזְלָה אֶחָד, מִקְבְּלִים אֹתוֹ
בֵּין שְׁתִּי וּרוֹעֹת. שְׁנִים יוֹרְדִים לְשָׁלֶשֶׁת
(למְטָה) הַם שְׁנִים, אֶחָד מֵהֶם הוּא שְׂדָה תְּפֻחִים
קְדוֹשִׁים, מִהְבָּאָר הַזֹּאת יוֹשְׁבִים [שְׁנִים יוֹשְׁבִים] הַמְּוֹשֵׁב
שְׁחַנְבִּיאִים (בְּנֵי) יוֹנְקִים מֵהֶם. אֶחָד בְּינֵיהֶם הוּא
חַבּוֹר שֶׁל הַכְּלָל, (דף יג ע"א) וְהַזָּה נוֹטֵל מַהֲפֵל. אֹתָה
בָּאָר קְדוֹשָׁה עֹזֶרֶת תְּחִתֵּיהֶם, שְׂדָה תְּפֻחִים
(הַקְדּוֹשִׁים) הִיא. מִהְבָּאָר הַהִיא גְּשִׁקִים הַעֲדָרִים שְׁרָעָה
מֵשָׁה בְּמִדְבָּר, מִהְבָּאָר הַזֹּאת גְּשִׁקָו הַעֲדָרִים שְׁבָרֶר
יַעֲקֹב בְּאַשְׁר בְּרֶר אֹתָם לְתוֹךְ חָלָקָו כֹּל אֹתָן
מִרְכּבּוֹת וּכֹל אֹתָם בְּעַלְיֵי הַכְּנָפִים.

שְׁלֶשֶׁת עֹזֶרֶת רַזְבָּצִים עַל הַבָּאָר הַזֹּאת. בָּאָר זוּ
מִתְמַלֵּאת מֵהֶם, וְנִקְרָאת אַדְנִי, עַל זה
בְּתוֹב (דברים ז) אַדְנִי אֱלֹהִים אַתָּה הַחֲלוֹת וְגוֹ'.
וּבְתוֹב (דניאל ט) וְהַאֲרָפְנִיךְ עַל מִקְדְּשֶׁךְ הַשְׁמִים לְמַעַן
אַדְנִי, אַדְזָן כֹּל הָאָרֶץ, זֶהוּ שְׁבָתּוֹב (יהושע ז) הַגָּה
אַרְזָן הַבְּרִית אַדְזָן כֹּל הָאָרֶץ. בָּה גָּנוֹז מִקּוֹר קְדוֹשָׁה
שְׁפָנוֹבָע בָּה תְּמִיד, וּמַמְלָא אֹתָה, שְׁגָנְקָרָא ה'
צְבָאות. בְּרוֹךְ הוּא לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמי עוֹלָמים.

וְלֹכֶהָן מִדְיָן שְׁבֻע בְּנוֹת וַתְּבָנָה וַתְּרַלֵּנָה וְגוּ'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲםָר בָּאָר זֶה שְׂהִיא בָּאָר יַעֲקֹב, הָרִי כְּתוּב בָּה (נְרָאשַׁת נְט) וְנָאָסְפּוּ שְׁמָה כָּל הַעֲדָרִים וְגַלְלוּ וְגוּ'. וְכַאֲזֶן בְּנוֹת יִתְרֹ לֹא הַצְּטִרְכּוּ אֶת זֶה, אֲלֹא וַתְּבָנָה וַתְּרַלֵּנָה, בְּלִי טְרֵחׇ אַחֲרָה.

אָמַר רַבִּי חִיאָה, יַעֲקֹב הָיוֹ אֹוֹתָה מִן הַבָּאָר, שְׁהָרִי כְּתוּב, בְּשְׁמַתְכְּגָסִים שֵׁם כָּל הַעֲדָרִים, וְהַשְּׁבִיו אֶת הַאָבָן. וּבַעֲקֹב לֹא כְּתוּב וַיַּשְׁבֵּט אֶת הַאָבָן, שְׁהָרִי לֹא הַצְּטִרְכּ אַחֲרָה, שְׁהָרִי בְּתִחְלָה הַמִּינִים לֹא הָיו עֹזְלִים. בַּיּוֹן שְׁבָא יַעֲקֹב, עַלְוֹ הַמִּינִים אֲלִיוֹ, [וְמֹשֶׁה אֲפָה כְּה עַלְוֹ הַמִּינִים אֲלִיוֹ] וְאֹוֹתָה הַאָבָן לֹא הִתְהַלֵּךְ עַל פִּי הַבָּאָר, וְמִשּׁוּם כְּדֹת וַתְּבָנָה וַתְּרַלֵּנָה.

רַבִּי אַלְעָזֶר וּרַבִּי אָבָא הָיוּ הַוּלְכִים מִטְכְּרִיה לְצְפֹזְרִי. עד שָׁהָיו הַוּלְכִים, פָּגַע בָּהֶם יְהוּדִי אֶחָד. הַתְּחִבֵּר עָמָם. אָמַר רַבִּי אַלְעָזֶר, כָּל אֶחָד יֹאמֶר דָּבָר תֹּרֶת.

פֶּתַח הַוָּא וְאָמַר, (יְחִזְקָאֵל לו) וַיֹּאמֶר אֶלְي הַנֶּבֶא אֶל הַרְוִוח הַנֶּבֶא בֶּן אָדָם וְאָמְרָת אֶל הַרְוִוח וְגוּ'.

מִפְסָוק זֶה יַדְעַתִּי מֶקְוֹם שְׁחָרוֹת יוֹצָאת מִמֶּנּוּ, וְכֵי
יִבּוֹל הַיָּה יְחִזְקָאֵל לְנַבָּא עַל הַרְוֹת, וְתַרְיִ בְּתוּב, אֵין
אֲדָם שׂוֹלֵט בְּרוֹתָה לְכָלָא אֶת הַרְוֹת. אֶלָּא, בֶּן אָדָם
לֹא יִבּוֹל לְשִׁלְטָת בְּרוֹתָה, אֲבָל הַקְדוֹשׁ בָּרוֹךְ הוּא הוּא
שׂוֹלֵט בְּכָל, וְעַל מְאַמְרוֹת הַיָּה מִתְנַבָּא הַגְּבִיא
יְחִזְקָאֵל. וְעוֹד, שְׁתַרְיִ רֹוחַ הִיְתָה בְּגַוֵּף בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וְלֹבֶן הַתְנַבָּא עַלְיָה מִאַרְבָּעָה רֹוחֹת בְּאֵי הַרְוֹת,
מִאַזְהָוָה מֶקְוֹם שְׁגַתְחָם בְּעַמּוֹדֵיו בְּאַרְבָּעָת הַצְּדִים
שֶׁל הַעוֹלָם.

קָפֵץ אַזְהָוָה יְהוּדִי לְפָנָיו, אָמַר לוֹ, רַבִּי אַלְעֹזֶר, מַה
רְאִיתָ? אָמַר, דָּבָר רְאִיתִי. אָמַר לוֹ, מַה?
אָמַר לוֹ, רֹוחַ בְּנֵי אָדָם אֶם מַתְלִיבֵשׁ בְּנֵן עָדוֹ
בְּלִבּוֹשׁ שֶׁל דִּיוֹקָן בְּגַוֵּף שֶׁל הַעוֹלָם הַזֶּה, הַיָּה לוֹ
לְכַתְבָּה: בַּה אָמַר ה' מִגּוֹן עָדוֹן בְּאֵי הַרְוֹת. מַהוּ
מִאַרְבָּעָה רֹוחֹת?

אָמַר לוֹ, רֹוחַ לֹא יוֹרֶדֶת לְעוֹלָם הַזֶּה עד שְׁעֹזֶלה
מִהְגָּן שֶׁבָּאָרֶץ לְתֹזֵד הַבְּפָא שְׁעֹזֶם עַל
אַרְבָּעָה עַמּוֹדִים. בֵּין שְׁעֹזֶלה שֶׁם, נְשָׁאָבָת מִתּוֹזֵד

אוֹתֹהֶם הַכְּפָא שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וַיַּזְרַקֵּת לְעֹזֶלֶם תְּזִהָה, חֲגֹופָת
נִטְלָה מֵאַרְבָּעָה צְדִידִי הַעֲזָלָם. אֲף חֲרוֹתָה בְּךָ נִטְלָת
מֵאַרְבָּעָה צְדִידִי הַכְּפָא שְׁמַתְקָוָן עַלְיָהֶם.

אָמַר לוֹ אָתוֹ הָאִישׁ, הַקְפִּיצָה שְׁקַפְצָתִי לְפָנֵיכֶם,
דָּבָר רְאִיתִי מִצֶּד זֶה. מִשְׁוִים שְׁיוּם אֶחָד
חָיִיתִי הוֹלֵךְ בַּמִּדְבָּר, וַרְאִיתִי מִצֶּד עַז אֶחָד נִחְמָד
לְמִרְאָה וּמִעֲרָה אַחַת פְּתַחְתָּיו. קָרְבָּתִי אַלְיוֹ, וַרְאִיתִי
אָתוֹתָה מִעֲרָה שְׁמַעַלָּה רִיחֹות מִכֶּל מִינִי רִיחֹות שֶׁל
הַעֲזָלָם. הַתְּחֻזַּקְתִּי בְּעַצְמִי וְגַבְנָסְתִּי לְאָתוֹתָה מִעֲרָה,
וַיַּרְדַּתִּי בַּמִּדְרָגָות יְדוּעָות לְתוֹךְ מִקּוּם אֶחָד שְׁחָיו
בוֹ עָצִים גְּדוֹלִים וּרִיחֹות וּבְשָׂמִים שֶׁלֹּא יִבְלַתִּי
לִסְבָּל.

וְשָׁם רְאִיתִי אִישׁ אֶחָד, וְשִׁרְבִּיט אֶחָד בְּיַדָּו, וְהִיה
עַומֵּד בְּפִתְחָה אֶחָד. בַּיּוֹן שְׁرָאָה אָתוֹתִי, תְּמָה
וּעַמְדָה אַלְיוֹ. אָמַר לִי, מָה אַתָּה עוֹשָׂה בָּאָז וּמְאִיפָה
אַתָּה, אַנְיִ פְּתַחְתִּי תְּרִבְתָּה. אָמְרָתִי לוֹ, מַזְרִי, אַנְיִ מִן
חֲבָרִים, וְכֵד וְכֵד רְאִיתִי בַּמִּדְבָּר, וְגַבְנָסְתִּי
לְמִעֲרָה הַזֶּה, וַיַּרְדַּתִּי לְבָאָז.

אָמַר לֵי, הָזָאִיל וְאַתָּה מִן הַחֲבָרִים, כֹּח אֶת
הַכְּתָבִים הַקְשִׁירִים הַלְלוּ וְתַנּוּ אֹתָם
לְחֲבָרִים, אֹתָם שְׂיוֹדָעִים הַסּוֹדוֹת שֶׁל רֹוחֶות
(דף יג ע"ב) הַצְדִיקִים. הַכָּה בַי בְאֹתוֹ שְׁרָבִיט, וְנֶרֶדֶם תִי.
בֵין כֵּה רְאִיתִי בַמָּה חִילּוֹת וִמְחֻנוֹת בְּתוֹךְ הַשָּׁנָה
שְׁחוּיו בָאִים בְּדַרְךָ לְאֹתוֹ מֶקוּם, וְאֹתוֹ אִישׁ הַכָּה
בְאֹתוֹ שְׁרָבִיט וְאָמַר, לְבוֹ בְּדַרְךָ שֶׁל הַאִלְנּוֹת. בֵין
כֵּה שְׁחוּיו הַזְּלָכִים, פְרָחוֹ בָאָוֵר וְעַלִי, וְלֹא יַדְעַתִי
לְאִיפָה. וְשַׁמְעַתִי קְולֹות שֶׁל מְחֻנוֹת גְדוֹלִים, וְלֹא
יַדְעַתִי מַהֲיכָן (לְאִיה מֶקוּם) הוּא. הַתְעַזְרָתִי וְלֹא
רְאִיתִי דָבָר, וְפִתְחָתִי בְאֹתוֹ מֶקוּם.

בֵין כֵּה רְאִיתִי אֹתוֹ אִישׁ. **אָמַר** לֵי, רְאִיתִ דָבָר?
אָמְרָתִי לוֹ, רְאִיתִי בְּתוֹךְ שָׁנָתִי כֵּה וְכֵה. **אָמַר**,
בְאֹתָה דַרְךָ הַזְּלָכּוֹת רֹוחֶות הַצְדִיקִים לְתוֹךְ הַגּוֹן
עַדּוֹ לְהַכְנָם לְשֶׁם, וּמָה שְׁשַׁמְעָת מֵהֶם, הוּא
שְׁעוֹמְדִים בְּפָנֵינוּ בְּדִוּקָנוּ שֶׁל הַעֲזָלָם הַזֶּה, וְשִׁמְחִים
בְּרוֹחֶות הַצְדִיקִים שְׁגָכְנָסִים לְשֶׁם.

וְכֹמוֹ שֶׁגּוֹת נִבְנָה בַּעֲוָלָם הַזֶּה מִקְשָׁר שֶׁל אַרְבָּעָה יִסְׂדּוֹת וּמִצְטִיר בַּעֲוָלָם הַזֶּה, אֲפִכֵּד חֶרוּת מִצְטִירָה בְּגַן מִקְשָׁר שֶׁל אַרְבָּע רוחות שֶׁעָזָמְדוֹת בְּגַן. וְאַוְתָּה רֹוח מִתְלַבְּשָׁת שֶׁם וּמִצְטִירָת מֵהֶם בְּצִיּוֹר שֶׁל דָמּוֹת הֶגְוּת שֶׁהָצְטִיר בַּעֲוָלָם הַזֶּה. וְאַלְמָלָא אָוֹתָן אַרְבָּע רוחות שֶׁהוּ אֹוִירִים שֶׁל הַגַּן, חֶרוּת לֹא מִצְטִירָת בְּצִיּוֹר בְּלָל, וְלֹא מִתְלַבְּשָׁת בְּחַם.

אָוֹתָן אַרְבָּע רוחות קְשִׁירֹות אֱלֹה בְּאֶלְהָה בְּאֶחָד, וְאַוְתָּה רֹוח מִצְטִירָת וּמִתְלַבְּשָׁת בְּחַן, בֶּמוֹ שֶׁהֶגְוּת מִצְטִיר בְּקֹשְׁרִים שֶׁל אַרְבָּעָה יִסְׂדּוֹת הַעֲוָלָם. וְלֹכֶן מֵאַרְבָּע רוחות בְּאֵי חֶרוּת, מֵאָוֹתָן אַרְבָּע רוחות שֶׁל גַּן עַדּוֹ שֶׁהַתְלַבְּשָׁה וְהַצְטִירָה בְּחַן. וְעַכְבָּשׂו קָח קְשִׁיר זֶה שֶׁל בְּתַבִּים וְלֹךְ לְדַרְכָּה, וְתַנְוּ אָוֹתָם לְחֶבְרִים.

בְּאֵ רַבִּי אַלְעֹזֶר וְאָוֹתָם הַחֶבְרִים וְנִשְׁקָוָה בְּרָאָשׁוֹ, אָמַר רַבִּי אַלְעֹזֶר, בְּרוֹךְ תְּרַחְמָן שְׁשָׁלָחֵךְ לְבָאָן, שְׁזֹדְאי זֶהוּ בְּרוֹךְ הַדָּבָר, וְתְּקִדּוֹשׁ בְּרוֹךְ הוּא הַזָּמִינָה

לְפִי פָּסֹיק וְהֵ. נָתַן לְהֶם אֹתוֹ צָרוֹר בְּתָבִים. כִּיּוֹן
שְׁגַטֵּל אֹתוֹ רַבִּי אֱלֹעֲזֶר וּפְתַח אֹתוֹ, יָצָא חֶדֶר אַשְׁ
וּהַקִּיפּוֹ. רָאָה בָּו מָה שְׁرָאָה, וּפְרָח מִידָּיו.

בְּכָה רַבִּי אֱלֹעֲזֶר וּאמֶר, מַי יִבּוֹל לְעַמְּדָ בְּגַנְגַּי
הַמְּלָךְ, (תְּהִלִּים טו) ה' מַי יִגּוֹר בְּאַחֲלָךְ מַי יִשְׁבַּן
בְּהַר קָדְשָׁה. אֲשֶׁרִי דָּرְךָ זֹה וְאֹתוֹתָה שְׁעָה שְׁפָגָנְשָׁתִי
אֹתוֹתָה. וּמִאֹתוֹ יוֹם הָיָה שְׁמַתְתָּה רַבִּי אֱלֹעֲזֶר, וְלֹא
אָמַר בְּלֹום לְחֶבְרִים. עַד שְׁהָיו הַוְּלָכִים, פָּגַשׂ בָּאָר
מִים אַחַת. עַמְדוּ עַלְיָה וִשְׁתָו מִן הַמִּים.

אָמַר רַבִּי אֱלֹעֲזֶר, אֲשֶׁרִי חָלֻקָּם שֶׁל הַצְדִּיקִים.
יַעֲקֹב בָּרָח מִלְּפָנֵי אֲחֵיּוֹ, וְהַזְדִּמְנָה לוֹ בָּאָר.
כִּיּוֹן שְׁהָבָאָר רָאָתָה אֹתוֹ, הַמִּים נוֹדָעוּ לְאַדוֹנֵיכֶם
וְעַלּוּ אֵלֵינוּ וִשְׁמַחוּ עַמּוֹ, וּשְׁם הַזְדִּינָה לוֹ בַּת זָנוֹ.
מִשְׁה בָּרָח מִלְּפָנֵי פְּרֻעָה וְהַזְדִּמְנָה לוֹ אֹתוֹתָה בָּאָר,
וְהַמִּים רָאוּ אֹתוֹ וּנוֹדָעוּ לְאַדוֹנֵיכֶם וְעַלּוּ אֵלֵינוּ,
וּשְׁם הַזְדִּינָה לוֹ בַּת זָנוֹ.

מַה בֵּין מִשְׁה לְיַעֲקֹב? בְּיַעֲקֹב בְּטוּב (בראשית כט) וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רְחִיל וָנוֹ. וַיַּגֵּשׂ יַעֲקֹב

וַיִּגְלֹּא אֶת הָאָבִן וְגַוּ'. מַה בְּתוֹךְ בְּמַשָּׁה? וַיַּבְאֵוּ חֶרְעִים וַיִּגְרְשִׁים וַיִּקְרַבּוּ מַשָּׁה וַיַּוְצְאֻוּ וְגַוּ'. בְּנֵדָאי שְׁמַשָּׁה הָיָה יֹדֵעַ, שְׁבִיוֹן שְׁרָאָה מִים שְׁעוֹלִים אֲלִיוֹ, שְׁשַׁם תְּזִדְמֹן לוֹ בַּת זֹוֹנוֹ. וְעוֹד, שְׁתִּירִי רֹוחַ הַקָּדָשׁ לֹא זוּחַ מִפְּנָיו לְעֹזֶלֶם, וּבָה הָיָה יֹדֵעַ שְׁכְפָוָרָה תְּחִיה בַּת זֹוֹנוֹ. אָמַר מַשָּׁה, וְדָאי יַעֲקֹב בָּא לְבָאוֹן וְהַמִּים עַלְוֹ אֲלִיוֹ, וְהַזִּדְמֹן לוֹ אָדָם שְׁהַבְּנִיסּוֹ לְבִיתוֹ וַיַּגְתֵּן לוֹ בֶּלֶם מִשְׁצְרִיךְ, אֲפִלָּה אֲנִי בָּהּ.

אָמַר אֶתְהוּ אֲיַשׁ, בְּהַלְמַדְנוֹ, שִׁיחַתְרוּ הָיָה כִּמְרַכְּזָה כּוֹבָבִים וּמַלְוֹת. בַּיּוֹן שְׁרָאָה שּׁוֹבָבִים וּמַלְוֹת אֵין בָּהֶם מַמְשָׁ, נִפְרֵד מַעֲבוֹדָתָה. קַם הָעַם וְנִדְהָ אֶתְהוּ. בַּיּוֹן שְׁרָאָוּ אֶת בְּנוֹתָיו, הָיָי מְגַרְשִׁים אֶתְהָם, שְׁתִּירִי בְּהַתְּחִלה הָן הָיָי רֹועֶת צָאנָו. בַּיּוֹן שְׁרָאָה מַשָּׁה בְּרוֹחַ הַקָּדָשׁ שְׁעַל דְּבָרַ שֶׁל כּוֹבָבִים וּמַלְוֹת הָיָי עֹשִׂים בָּהּ, מִיד - וַיִּקְרַבּוּ מַשָּׁה וַיַּוְצְאֻוּ וַיִּשְׁקַע אֶת צָאנָם, וַיַּגְעַשְׁתָּה קְנָאִי לְקָדוֹשׁ-בָּרוֹךְ-הָו־א בֶּלֶם.

אמָר לוּ רַבִּי אֶלְעֹזֶר, אַתָּה אֶצְלָנוּ, וְלֹא יוֹדְעִים (ד"ד)
ע"א) **אֶת שְׁמֵךְ.** אמר, אני יועזר בָּן יַעֲקֹב. באו
הַחֲבָרִים וְנִשְׁקֹוחָהוּ. אמר, ומה אתה אֶצְלָנוּ, ואנו
לֹא חִינּוּ יוֹדְعִים אֶתְתָּךְ? هلכו בְּאַחֲרֵי כָּל אֶתְתָּךְ
הַיּוֹם, וְלֹיּוֹם אַחֲרֵי לֹוי אֶתְתָּךְ שֶׁלֶשֶׁת מִילִין, וְחַלְקָה
לִדְרָפָו.

וְתָאַמְּרָנּוּ אִישׁ מִצְרַי הַצִּילָנוּ. רַבִּי חִיא אָמָר, תְּרִי
בָּאָרוֹ הַחֲבָרִים, שְׁנִצְנְצָה בְּהַז רֹוח
הַקָּדֵשׁ, וְאָמְרוּ וְלֹא יְדֻעוּ מָה אָמָרָו. לְאִישׁ שְׁהִיחָה
יוֹשֵׁב בַּמִּדְבָּר, וְהִיוּ יָמִים שֶׁלָּא אָכֵל בְּשָׂר. יּוֹם אַחֲרֵי
בָּא דָבָר לְטַל בְּכֶשׁ אַחֲרֵי בְּרָח הַכְּבָשׁ, וְהַדְבָּב אַחֲרֵיו,
עַד שְׁגַיּוּ לְאֶתְתָּךְ אִישׁ לִמְדָבָר. רָאָה בְּכֶשׁ וְחַזְיקָה
בּוֹ וְשַׁחְטוֹ, וְאָכֵל בְּשָׂר.

דָּבָר אַחֲרֵי אֶלְהָ שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - רַבִּי יְהוּדָה
בְּתַח וְאָמָר, (שיר א) שְׁחוֹרָה אַנְיָ וְנָאוֹה וְגֹו'.
שְׁחוֹרָה אַנְיָ וְנָאוֹה - זו בְּנִסְתִּי יִשְׂרָאֵל שְׁהִיא
שְׁחוֹרָה מִן הַגָּלוֹת. וְנָאוֹה - שְׁהִיא נָאוֹה בְּתוֹרָה
וּמְצֹוֹת וּמְעָשִׂים בְּשָׁרִים. בְּנוֹת יְרוֹשָׁלָם - שְׁעַל זה

זָכָאים לְרַשֶּׁת אֶת יְרוֹשָׁלַיִם שֶׁל מַעַלָּה. בָּאָהָלִי גָּדָר - אֲפָת עַל גֵּב שַׁהְיָא קֹדֶר בְּגִלוֹת, בְּמַעֲשִׂים הִיא בִּירִיעוֹת שֶׁלְמָה, בִּירִיעוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ שַׁהְשָׁלֹום בְּלֹו שֶׁלְוָה.

רַבִּי חִיא הָגָדָוֶל הָיָה הוֹלֵךְ לְבָעֵלי הַמִּשְׁנָה לְלִימָד מִהָּם. הָלֵךְ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, וְרָאָה פָּרָגָוד אֶחָד שַׁהְיָה מִפְסִיק בְּבֵית. תְּמָה רַבִּי חִיא. אָמָר, אַשְׁמָע דָּבָר מִפְיוֹ מִפְּאָן.

אַשְׁמָע שַׁהְיָה אָמָר, בָּרָח דּוֹרִי וְדָמָה לְדַי לְצַבִּי אוֹ לְעַפְרֵה הָאִילִים. בָּל הַכְּפֹוֹת שְׁבּוֹסְפִּים יִשְׂרָאֵל [מלפני] מַהְקָדוֹשׁ בְּרוֹךְ הוּא, הִיא שָׁאָמָר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּאוֹתֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שַׁהְיָה תְּקָדוֹשׁ בְּרוֹךְ הוּא לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא מַתְרַחַק, אֶלְאָ בּוֹרַח כָּצְבִּי אוֹ בְּעַפְרֵה הָאִילִים.

מָה הַטּוּם? אָמָר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵין חִיא בְּעוֹלָם עוֹשֶׂה בָּמוֹ הָצְבִּי אוֹ בְּעַפְרֵה הָאִילִים. בָּזְמִן שַׁהְוָא בּוֹרַח, הוֹלֵךְ מַעַט מַעַט וּמַחְזִיר אֶת רָאשׁוֹ לְמִקְומָם שִׁיצָא מִמְּנוֹ, וְלֹעֹלָם הוּא תְּמִיד מַחְזִיר אֶת

ראשו לאחוריו. כך אמרו ישראלי: רבונו של עולם, אם אני גורמים שתסתלק מניינו - יהיו רצון שתברח במו האבי או במו עפר האילים, שהוא בורה ומחזר את ראשו למקום השגית. זהו שבר טוב (ויקרא כו) ואף גם זאת בחירותם באرض איביהם לא מסתים ולא געלתים לבלתם. דבר אחר - האבי, בשחו ישן, הוא ישן בעין אחרת, והאחרת הוא נעור. כך אמרו ישראלי לקדוש-ברוך-הוא, עשה במו האבי, שהגה לא יגום ולא יישן שומר ישראלי.

שמע רבי חייא ואמר, אם עליונים [פוקוט] עוסקים בביתה, ואני יושב בחוץ?! בכה. שמע רבי שמעון ואמר, ודי שביבנה בחוץ, מי יצא? אמר רבי אלעזר בנו, אם אני אשכח - [בחול] לא אשכח, שתרי השביבנה מחוץ אילינו. שתבננו השביבנה, ותהי אש שלמה. שמע קול שאומר: עדין לא בסמו הפטורים, והשערים עדין לא התקנו, ומקטני [ומאהלי] הבשימים של עז, שבעת הוא. לא יצא רבי אלעזר.

יָשַׁב רַבִּי חִיאָא, בְּכֶה וְגַאֲנָה. פָּתָח וְאָמַר, סְבִּדְמָה לְךָ דָּוְדֵי לְצַבִּי אוֹ לְעַפְרֵה הָאִילִים. נִפְתָּח שַׁעַר הַפְּרָגָה, לֹא גְּבָנָם רַבִּי חִיאָא. זְקָפָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶת עַינְיוֹ וְאָמַר, מִזָּה נְשַׁמְעַן שְׁגַתְנָה רְשָׁוֹת לְמַיְשָׁהוּ בְּחוֹזֵן, וְאָנוּ בְּפֶגַים?! קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן. הַלְּבָה הָאִישׁ מִמְקוֹמָה עַד מִקְוָם רַבִּי חִיאָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, נִצְׁוֹן אָוֶר הַקְּלִיטָה בְּחוֹזֵן, שֶׁל הַמְּפַתֵּח וְאָנוּ בָּאוּ בְּפֶגַים?! הַתְּאַלֵּם פִּיו שֶׁל רַבִּי חִיאָא.

כִּיּוֹן שְׁגָבָנָם פָּנִימָה, הַזְּרִיד אֶת עַינְיוֹ וְלֹא זְקָפָ רְאֵשׁוֹ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אַלְעָזָר בֶּןּוּ, קָוָם הַעֲבָר יָדָה עַל פִּיו, שֶׁלֹּא יַזְדַּע בָּזָה, שֶׁלֹּא רְגִיל בָּזָה. קָם רַבִּי אַלְעָזָר וְהַעֲבָר יָדָה עַל פִּי רַבִּי חִיאָא. פָּתָח פִּיו רַבִּי חִיאָא וְאָמַר, רָאָתָה עִינִי מָה שֶׁלֹּא רְאִיתִי. הַזְּדֻקָּפָתִי שֶׁלֹּא חִשְׁבָּתִי, שְׁטוֹב לְמוֹת בְּאַשְׁרָאִיתִי. שֶׁל זְהָב טֹב שְׁדוֹלָק.

בְּמִקְוָם שְׁזַרְקִים שְׁבִיבִי אָשׁ לְכָל עַבְרָה, וּכְלָ שְׁבִיב וּשְׁבִיב עֹזֶלה לְשִׁלְשָׁ מִאוֹת (דף יד ע"ב) וּשְׁבָעִים מִרְכָּבּוֹת, וּכְלָ מִרְכָּבָה נִפְרָדָת לְאַלְפָ

אלפים ורבעות, עד שמניע לעתיך הימים
שישב על כסא, והכט מזען מפנו למאטים
וששים עולמות.

עד שמניע למקום עדין האדיים, עד שגשגע
בכל הרקיעים, וכל הארץנים והתחتوزים,
ובלם בזמן אחד, תמים ואמורים: זה רבי שמעון
בר יוחאי שתהיה מרעיש הפל, מי יכול לעמוד
לפניו. זה הוא רבי שמעון בר יוחאי שבשעת
שפotta פיו להחיל לעסוק בתורה, מקשיבים
לקולו כל הפסאות וכל הרקיעים וכל המרבבות,
 ובכל אותן שמשבחים את רבונם.

אין פותחים ואין מסרים, כלם נמצאים, עד
שלא נושא (שיטטה) בכל הרקיעים של מעלה
ושלם מה פתחן פה. בשיטים רבי שמעון לעסוק
בתורה, מי רואה أيזה שירם? מי רואה איזו
חרוז שמשבחים לרבעונם? מי רואה את הקולות
שהולבים בכל הרקיעים? כלם באים בשביל רבי
שמעון ובורעים ומשתהיהם לבני רבונם, מעלים

רִיחוֹת נְשָׁל בְּשָׁמִים נְשָׁל עָדוֹן עַד עֲתֵיק הַיְמִים, וְכֹל
זֶה מְשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן.

פֶתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן פִיו וֹאמֶר, שְׁשׁ דָּرְגֹות יַרְדוּ עַם
יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, וְכֹל אַחֲת וְאַחֲת עַשְׂרָה אַלְפָ
רְבּוֹא. וּבְנֶגֶד שְׁשׁ דָּרְגֹות לִיְשָׁרָאֵל, וּבְנֶגֶד שְׁשׁ
דָּרְגֹות לְכֶסֶף הָעָלֵיָז, וּבְנֶגֶד שְׁשׁ דָּרְגֹות לְכֶסֶף
שְׁלֵמֶת, שְׁבָתוֹב שְׁשׁ מְעֻלוֹת לְכֶסֶף. זֶהוּ שְׁבָתוֹב
(יחוקאל ט) רַבְּבָה בְּצַמָּח הַיְשָׁרָה נִתְתִּינְךָ וְגַו. הַרְיִי שְׁשׁ.
וּבְנֶגֶד בְּתוֹב וּבְנִי יִשְׁרָאֵל פָרוּ וַיִּשְׁרַצּוּ וַיַּרְבוּ
וַיַּעֲצְמוּ וְגַו.

בָא רְאָה, כֹל אַחֲר וְאַחֲר עֹזֶלֶת לְעַשְׂרָה, וְהִיו
שְׁשִׁים, וְאוֹתָם שְׁשִׁים גְּבוּרִים שְׁסֶבֶיב
הַשְׁכִינָה, וְהֵם שְׁשִׁים רַבְבּוֹת שְׁזִיכָאֵו עִם יִשְׁרָאֵל מִן
הַגְּלוּת וַיַּגְּבַנְסּוּ עִם יַעֲקֹב לְגָלוּת.

אָמֶר לוּ רַבִּי חִיא, וַהֲרִי הֵיו (יזאים) שְׁבָעָה וְעָלָו
לְשְׁבָעִים. אָמֶר לוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁבָעִים לֹא
מִכְאָן. וְאֵם תַעַלְה בְּדַעַת שְׁבָעָה, הַרְיִי בְּתוֹב (שמות
כח) וַיַּשְׁשָׁה קָנִים יָצָאים מִצְדִּיהָ שְׁלֵשָׁה קָנִים מִנְרָה

ונגו'. וקנעה אחר האמצעי לא בחשבון, שבתוב
(במברר ח) אל מיל פני המנורה יארו ונגו'.

עד שהיו יושבים, אמר רבי אלעזר לרבי שמואל
אביו, מה ראה הקדוש ברוך הוא להזכיר את
ישראל למצוירים בגולות? אמר לו, שאלת את
אתה שואל, או שטחים? אמר לו, שטחים. גלות
למה, ולמה דוקא למצאים? אמר לו, שטחים הן,
וחזרות להיות אחת. אמר לו, עמד בעמדך
בשבילך יתקיים למעלה משמק דבר זה. אמרبني,
אמיר.

פתח ואמר, (שיר ו) ששים הפה מלכות ושמנים
פילגשים. ששים הפה מלכות - אתם
גבורים של מעלה מפתח הגבורה שגאותם בקהליפות
(בחיקות) של חייה הקדושה של ישראל. ושמנים
פילגשים - ממענים בחיקות שתחתיו בחזרה
(אחד) אחד ממה. וועלמות אין מספר - בפנא אמר
תיש מספר לגדודייו. ועם כל זה בתוב, אחת היא
יונתי תפתי אחת היא לאמה. וזה הטעינה

הקדושה שיצאת מבעליה הפגן (משנים ע"ה) אורות שזהרים שמאירים לפל, והוא נקראת אם (בינה).

כמו זה עשה הקדוש ברוך הוא באָרֶץ, ורק את כל העמים לבל עבר, ומה עליהם גודלים, זה שפטות (דברים ד) אשר חילק ה' אלהיך אתם לבל העמים. והוא לכה לחלקו את בנטת ישראל, וזה שפטות כי חילק ה' עמו יעקב חבל נחלה. וברא לה אחת היא יונתי תמותי אחת היא לאמה. וזה שכינת בזוז ששרה ביןיהם, אחת היא ומיחדרת לו. ראה בנות ואשרות, כמו שגנאמר (משל לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על בלנה. מלבותם ופילגשים יהלולה - אלו גודלי העמים שנפקדו עליהם.

יעוד סוד הדבר הוא, ששנינו, בעשרה מאמרות נברא העולם, ובשחתסתכל הם שלשה, והעולם נברא בהם בחכמה וברובונה ובדעת, והעולם לא נברא אלא בשבייל ישראל. בשרצה להעמיד את העולם, עשה את אברהם בסוד

הַחֲכָמָה, אֶת יִצְחָק בְּסֹוד הַתְּבוֹנָה, וְאֶת יַעֲקֹב
בְּסֹוד הַדִּעָת, וּבָזָה נִקְרָא (משלי כד) וּבְדִעָת חֲדָרִים
יִמְלָאוּ. וּבָאוֹתָה שְׁעָה גְּתָכוֹן כֹּל הָעוֹלָם, וּמַשְׁגַּנוּלְדוּ
לִיעֲקֹב שְׁנִים עֶשֶׂר שְׁבָטִים, גְּתָכוֹן הַכָּל בָּמוֹ
שְׁלַמְעָלה.

(דף טו ע"א)

כִּשְׁרָאָה הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא חֲדוֹה רְבָה שֶׁל הָעוֹלָם
הַתְּחִתּוֹן הַזָּה שְׁגַּתְכוֹן בָּמוֹ שְׁלַמְעָלה,
אָמֵר, אָוְלֵי חַם וִשְׁלוּם יִתְעַרְבּוּ בְּשֶׁאָר הָעָמִים
וַיִּשְׁאָר פָּגָם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. מַה עֲשָׂה הַקָּדוֹש בָּרוּךְ
הָוּא? טַלְטַל אֶת בְּלָם מִבָּאָן לְבָאָן, עַד שִׁירָדוּ
לְמִצְרָיִם לְדוֹר אֶת דִּיוֹרָם בְּעַם קֶשֶׁת עַרְף, שְׁמָבִיזִים
אֶת מְנֻהָנִים וְמְבָזִים אָוֹתָם לְהַתְּחִתּוֹן בָּהֶם
וְלִהְתָּעַרְבּ עַמְּהֶם, וְחוֹשְׁבִים אָוֹתָם לְעַבְדִים.
הַגְּבָרִים גָּעָלוּ בָּהֶם, וְהַגְּבָרֹת גָּעָלוּ בָּהֶם, עַד
שְׁגַּתְכוֹן הַכָּל בְּזֹרֶע קָדְשָׁה, וּבֵין בָּהֶם וּבֵין בָּהֶם נִשְׁלָם
חַטָּאת שֶׁאָר הָעָמִים, שְׁבָתוֹב (בראשית טו) כִּי לֹא שְׁלָם
עָזָן הָאָמֹרִי עַד הַגָּהָה. וּבְשִׁיצָאָן, יִצְאָו צְדִיקִים
קָדוֹשִׁים, שְׁבָתוֹב שְׁבָטִי יְהָה עֲדֹות לִיְשָׁרָאֵל. בָּא רַבִּי

שְׁמַעּוֹן וְגַנְשָׁקָו בֶּרְאָשָׁו. אָמֵר לוֹ, עַמְד בְּנֵי בְּעָמְדָה,
בִּי הַשְׁעָה עַזְמָדָת לְהָ.

יְשַׁב רַבִּי שְׁמַעּוֹן, וַרְבִּי אַלְעֹזֶר בֶּןּוּ עַזְמָד וּמְפִרְשָׁ
דְּבָרִים שֶׁל סְׂדָוֹת חֲבָמָה, וְהִיוּ פָנָיו מְאִירָות
פְּשָׁמֶשׁ. וְהַדְּבָרִים מִתְפִזְזִים וּמְטָסִים בְּרַקְיעַ. יְשַׁבּוּ
יוֹמִים וְלֹא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתּוּ, וְלֹא הִיוּ יוֹדָעִים אֲםַ
הִיחָה יוֹם אוֹ לִילָה. בְּשִׁיאָנוּ, יְדֻעַו שְׁהִיוּ יוֹמִים יוֹמִים שֶׁלֹּא
טָעַמוּ דָבָר. קָרָא עַל זֶה רַבִּי שְׁמַעּוֹן, וְיִהְיֶה שְׁם עַם
ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לִילָה לְחַמְלָא אָכְל וְגַ�ו'.
וּמָה אָנוּ בְּשָׁעָה אַחַת בְּךָ - מִשְׁה, שְׁחַבְתּוּב
הַעִיד בָּוּ וְיִהְיֶה שְׁם עַם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְגַ�ו', עַל
אַחַת בְּמַה וּבְמַה.

כְּשֶׁבָּא רַבִּי חִיא לְפָנֵי רַבִּי וּסְפִרְתּוּ לוֹ אֶת הַמְעִשָּׁה,
תִּמְהָ רַבִּי, וְאָמֵר לוֹ רַבִּי שְׁמַעּוֹן בֶּן
גָּמְלִיאֵל אָבִיו, בֶּןִי, רַבִּי שְׁמַעּוֹן בֶּן יוֹחָאי אֲרִיה,
וּרַבִּי אַלְעֹזֶר בֶּןּוּ אֲרִיה, וְאֵין רַבִּי שְׁמַעּוֹן בְּשָׁאָר
אֲרִיות, עַלְיוֹ בְּתוּב (עַמּוֹם) אֲרִיה שָׁאָג מֵלָא יִרְא
וְגַ�ו'. וּמָה עַזְלָמוֹת שֶׁל מְעָלה מִזְבְּצָעִים מִמְּפָנוּ - אָנוּ

על אחת בפה ובפה. איש נזר תענית לעולדמים על מה ששאל ובקש, אלא הוא נזיר וקדוש ברוך הוא מקרים, קדוש ברוך הוא נזיר והוא מבטיל, והינו מה שצנינו מה שבטוב (שמואל-ב) מושל באדם צדיק מושל יראת אללים. קדוש ברוך הוא מושל באדם מושל באדם. וכי מושל ברוך הוא מושל באדם. ומה? קדוש ברוך הוא? צדיק, שהו גוזר גוזרת, והצדיק מבטלה.

צנינו, אמר רבי יהודה, אין לך דבר בחביבות לפני הקדוש ברוך הוא במו תפלהם של צדיקים. ואף על גב שגוח לו, לפעמים שעוזעה בקשותם ולפעים שלא עוזשה.

שנו רבותינו, פעם אחת היה העולם צרייך מטר. בא רבי אליעזר ונזר ארבעים תעניות ולא בא מטר. התפלל תפלה ולא בא מטר. בא רבי עקיבא ועמד והתפלל. אמר משיב הרוח, ונשכה רוח. אמר ומורי הgeschם, בא מטר. חלשה דעתו של רבי אליעזר. הסתכל רבי עקיבא בפניו.

קם רבי עקיבא לפניו העם ואמר אمثال לכם
 משל למה דבר דומה. רבי אליעזר דומה
 לאחוב המלך שאוהב אותו יותר, ובשניהם לפניו
 המלך, נוח לו, ולא רוצחה לחתת לו בקשתו בחפazon,
 כדי שלא יفرد ממנה, שנוח לו לדבר עמו. ואני
 דומה לעבד המלך שבקש בקשתו לפניו, ולא
 רוצחה המלך שניים לשער ארמננו, וכל שניהם
 לדבר עמו. אמר המלך, תננו לו בקשתו במחירות
 ולא יבנים לבואן. כך רבי אליעזר הוא אהוב המלך,
 ואני העבר, והמלך רוצחה לדבר עמו כל היום ולא
 יفرد ממנה, ואני - המלך לא רוצחה שנאים לשער
 ארמננו. ונחלה דעתו של רבי אליעזר.

אמר לו, עקיבא, בא ואגיד לך דבר, שנראה לי
 בחלום פסוק זה, שפטוב (ירמיה ז) אתה אל
 תתפלל בעדר העם הזה ולא תשא בעדר רעה
 ותפללה ולא תגע بي. בא ראה, שניהם עשר הרים
 אפרנסמן [טהור] נבים אותו שלובש חשין ואפוד,
 ובקש מהקדוש ברוך הוא לחום על העולם, ועד

עֲבָשׂו הַוָּא תְּלִי. אֶם כֵּה, לְמֹה חִלְשָׁה רְעֵתָו שֶׁל
רַבִּי אַלְיעָזָר? מִשּׁוּם בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא יָדָעוּם בָּזָה.

אמֶר רַבִּי אַלְיעָזָר, שֶׁמוֹנָה עִשְׂרָה תְּרֵי אַפְרִסְמָנוֹן
[טהוֹר] עַלְיוֹנִים, נְבָנִים גְּשֻׁמָּות הַצְדִיקִים,
וְאֶרְבָּעִים וְתִשְׁעָה רִיחוֹת עֹזְלִים (דף טו ע"ב) בְּכָל יוֹם עַד
אוֹתָו מֶקוּם שֶׁגְּקָרָא עַדּוֹ, שֶׁבְּנֶגֶד זֶה גְּתָנָה תֹּרֶה
בְּמַטְ פָּנִים טֶמֶא, וּבְמַטְ פָּנִים טָהוֹר. וְאֶרְבָּעִים
וְתִשְׁעָה אֶזְתִּיות בְּשֻׁמּוֹת הַשְּׁבָטִים, אֶרְבָּעִים וְתִשְׁעָה
יָמִים בְּנֶגֶד הַתֹּרֶה. מַט יָמִים קְדוּשִׁים עַלְיוֹנִים
עֹזְמָדִים לְטָל רִשּׁוֹת בְּכָל יוֹם מְאָבָנִים זָהָרוֹת
שְׁחִקּוּקָה בָּאוֹתוֹ הַחַצֵּן.

וְאוֹתָו שֶׁלֹּבֶשׂ בְּחַצֵּן יוֹשֵׁב בְּכֶסֶא קְדוּשָׁ נְכָבֶד,
שְׁאֶרְבָּעָה תֹּמֶכֶים עֹזְמָדִים מִסְתְּבָלִים
בְּחַצֵּן. עַל מְאָמָרָו נְבָנִים וְעַל מְאָמָרָו יוֹצָאים,
מִרְימִים עִינִים וּמִסְתְּבָלִים לְמַעַלָּה, רֹזְאים צִיזָּה
שְׁלֹזהָט בְּשִׁישָׁ מִאּוֹת וְעִשְׁרִים עָבָרִים, וְשָׁם הַקְּדוּשָׁ
הַעַלְיוֹן חִקּוֹק עַלְיוֹן. מִזְעָזָעים וּמִתְחַלְּחָליּוּם.
קְשׁוּרִים בָּאָצְדִיו שֶׁל הַיָּמִין הַקְּדוּשָׁ, שְׁשַׁמְּאָל נְזָטָל

בִּזְרִיו תָּמֵכִי חַשְׁמִים, מִבְנִים אֹתָם וּמִגְלָה אֹתָם.
זהו שְׁבָתוֹב (ישעה לד) וּנְגָלוֹ בְּסֶפֶר חַשְׁמִים.

אָמֵר לוֹ רַبִּי עֲקִיבָא, מה זה שְׁבָתוֹב (שיר ז) אל גִּנְתָּה
אָנוּז יַרְדֵּתִי? אמר לו, בא רָאָת, אָתוֹ גַּן
יְוַצָּא מַעַדָּז, וּזְהִי הַשְׁבִּינָה. אָנוּז - זו מִרְכָּבָה
עַלְיוֹנָה קְדוּשָׁה שֶׁל אֹתָם אַרְבָּעָה רָאשִׁים
שְׁמָאִירִים שְׁנַפְרָדִים מִן הַגָּן, בֶּמוֹ הָאָנוּז הַזָּה
שְׁאֹתָם אַרְבָּעָה רָאשִׁים קְדוּשִׁים לְפָנִים. ומה
שָׁאָמַר יַרְדֵּתִי, בֶּמוֹ שְׁשָׁנִינוּ, יַרְדֵּ פָּלוֹנִי לְמִרְכָּבָה.

אָמֵר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, אם כֵּה, הִיה לוֹ לֹא מֵר לְאָנוּז
יַרְדֵּתִי, מה זה אל גִּנְתָּה אָנוּז יַרְדֵּתִי? אמר
לו, מִשּׁוּם שְׂזָהוּ שְׁבָחוּ שֶׁל הָאָנוּז. מה אָנוּז נִסְתַּר
וּטְמֵיר מִכָּל צְדָרוֹ - כֵּה הַמִּרְכָּבָה שִׁיאוֹצָאת מִתְגַּן
נִסְתָּרָת מִכָּל צְדָרִיה. ומה אֹתָם אַרְבָּעָה קְרִישִׁים
שְׁבָאָנוּז מִתְחִבָּרים בְּצֵד זה וּנְפָרָדִים בְּצֵד זה - כֵּה
בְּמִרְכָּבָה מִתְחִבָּרים בְּאַחֲרוֹת בְּחִדּוֹה וּשְׁלִימֹת,
וּנְפָרָד כָּל אַחֲרֹו עַל מָה שְׁהַתְּמִנָּה. זהו

שְׁבָתּוֹב (בראשית ב) הַוָּא הַסְּגֵב אֶת כָּל אֶרְץ הַחֲווִילָה,
הַוָּא הַחֲלֵד קְרֵמָת אֲשִׁיר, וּבָנָם.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָּא, הַלְּכֵלָזֶה תָּזֵה שְׁבָקְלָפֶת הָאָנוֹז
לְמַה הַוָּא רֹמְמוֹ? אָמַר לֹז, אָפַע גַּב
שְׁהַתּוֹרָה לֹא גַּלְתָּה אֹתוֹ - בָּזָה מְתַגֵּלָה.

בָּא רָאָת, (שְׁקָדִים) מֵהֶם מְרִים וּמֵהֶם מְתוּקִים, וּרְמֹז
יִשְׁצַחַל לְהֶם: יִשְׁבַּעַלְיִ דִין קְשָׁה, וַיִּשְׁבַּעַלְיִ
לְרָאָשִׁית, אָבֵל בָּל רְמֹז שְׁגָלָה בְּתֹרָה רְאִינוֹ שַׁהוּא
דִין, וְכֵךְ הַוָּא לְיִרְמִיחַ חִרְאוֹ לֹז בְּדִין, שְׁבָתּוֹב (ירמיה
א) מְקַל שְׁקָד אָנִי רָאָתָה. מַה זֶה שְׁקָד? שְׁקָדִים
מִפְּשָׁש. וּבָנָם בְּמִטְהָ אַהֲרֹן, (בְּמִדְבָּר ו) וַיִּגְמַל שְׁקָדִים. וּמַנְזָה
הַתְּבָה מִפְּשָׁש נִשְׁמַע שַׁהוּא דִין קְשָׁה, שְׁבָתּוֹב (הַנִּיאָל
ט) וַיִּשְׁקַד ה' עַל תְּרֵעתָה, וּבָנָם שְׁקָד אָנִי עַל דְּבָרִי,
וּבָנָם. אָמַר לֹז רַבִּי עֲקִיבָּא, מִשְׁמַע בָּל מַה
שְׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְלִמְדָה מִפְּנָיו חַבְמָה
רַבָּה, שְׁבָתּוֹב (מִשְׁלֵי ט) בָּל פָּעֵל ה' לְמַעֲנָהוּ. רַבִּי
אֶלְעֹזֶר אָמַר מִפְּאָז, שְׁבָתּוֹב (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים

את כל אשר עשה ותגה טוב מאד. מה זה מאד? למד ממנו חכמה עליונה.

אמר רבי יהודה, מה זה שבחותוב (קהלת ז) גם את זה לעמך זה עשה האלhim? במו שברקיע - עשה הקדוש ברוך הוא באארץ, והכל רומו למה שלמעלה. שבחתיה רואה רבי אבא עז אחד שפכו נעשה עוז שפורה ממנה, היה בוכה ואומר: אם היהبني אדם יודעים למה רומנים, היו קוראים מלבויישיהם עד טבולם למה שגשכח מהם חכמה. כל שיבן בשאר מה שעשה הקדוש ברוך הוא באארץ.

במו שאמר רבי יוסף, אילנות, אתם שגראותה מהם חכמה, במו חרוב, דקל, פסתוק, ובדומה להם, כלם בהרבה [מרבה] אחת הרבה. כל אתם שעוזים פרות, פרט לתפוחים, סוד אחדיהם, פרט לשבילים שגפרדים.

כל אתם שלא עושים פרות, והם גדולים, פרט לערבי נחל שיש להם סוד לבדם במו

שְׁלָמָעַלְהָ, מִגְיָקָה אֲחַת יוֹנָקִים, וְכֹל אֶחָד מֵאוֹתָם
הַקְּטָנִים, פָּרֶט לְאֹזֶב, מֵאֶם אֲחַת נוֹלְדוּ.

כֹּל עַשְׂבֵּה הָאָרֶץ שְׁמָמָנִים עַלְיָהֶם, גָּדוֹלִים תְּקִיפִים
בְּשָׁמִים. לְכֹל אֶחָד וְאֶחָד סֹוד לְבָדָء, בָּמוֹ
שְׁלָמָעַלְהָ, וְלִבְנֵן בְּתוֹב (וַיִּקְרָא יט) שְׁדָךְ לֹא תִּזְרֻע
בְּלֹאִים. שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד גְּבָנָם לְבָדָء וַיַּצֵּא לְבָדָء.
זֶהוּ שְׁבָתּוֹב (איוב לח) הַיְדָעַת חִקּוֹת שָׁמִים אֶם תְּשִׁים
מְשֻׁטָּרוֹ בָּאָרֶץ. וּכְתִיב (דָּבָר ע"א) (ישועה ט) לְכָלֶם בְּשָׁם יִקְרָא.
וּמָה [שְׁ]בָּכֶל מָה שְׁבָעוֹלָם סֹוד בְּלֹבָד, וְלֹא רָצָח
הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְגִלוֹת אֹתָם וְלַעֲרַבָּב אֹתָם,
וּקְרָאָם בְּשִׁמּוֹת - בְּנֵי יַעֲקֹב, שְׁהָם שְׁבָטִים קְדוֹשִׁים,
שְׁהָם קִיּוֹם הָעוֹלָם, עַל אֲחַת בְּמַה וּבְמַה. זֶהוּ
שְׁבָתּוֹב וְאֶלָּה שִׁמּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

רַبִּי יוֹסֵי בָּרְבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֶלָּו נִאָמֵר אֶלָּה
שִׁמּוֹת, מְשֻׁמְעָ שְׁבָה הָוָא. עַבְשָׁו שְׁבָתּוֹב
וְאֶלָּה שִׁמּוֹת, מְשֻׁמְעָ שְׁעַל הַרְאָשׁוֹנִים מִוּסִיף, מָה
הַרְאָשׁוֹנִים בְּנֵי יַעֲקֹב - אָף בָּאָן בְּנֵי יַעֲקֹב.

אמָר רַבִּי יְהוֹדָה, חַם וַשְׁלֹזֶם, בְּשָׁעָה שֶׁאָמָר
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא (בראשית מו) אָנָּבִי אֶרְד עַמְּד
מִצְרִים, סְבִרָת שְׁשָׁבִינָה תִּרְדֵּע עַמּוֹ בְּאוֹתָה שָׁעָה
[אמר לו, ותני כתוב אָנָּבִי אֶרְד עַמְּד מִצְרִים. עפ"ה] מִמְּשׁ? אֲלָא
בְּשָׁעָה שְׁהִתֵּח יְרִידָה לְבָנָיו, יְרִידָה שְׁבִינָה. זֶה
שְׁכָתוֹב אָנָּבִי אֶרְד מִצְרִים, וְאָנָּבִי אָעָלָה גַם עַלְתָּה.
כֵּל זָמֵן שְׁתַּחַתְּחִיתָה לְדֹע עַלְתָּה, בְּבִיכּוֹל יִשְׁלֵם לֵי גַם עַלְתָּה.
וּבְשָׁעָה שְׁתַּחַתְּחִיתָה לְדֹע יְרִידָה, בְּבִיכּוֹל אָנָּבִי אֶרְד
עַמְּדָה. וְעַד שְׁמַת יוֹסֵף וּכֵל אָחִיו וְהִתֵּח לְהַם יְרִידָה,
קַמָּה שְׁבִינָה וְיְרִידָה עַמְּם. בְּמוֹ שְׁזִירָדוֹ אֲלָה, בְּהָ
יְרִדוֹ אֲלָה.

אמָר (רַבִּי יוֹסֵף בָּרְרַבִּי יְהוֹדָה) רַבִּי יְהוֹדָה, מַה כְּתוֹב לְמַעַלָּה
מִמְּנוֹ? וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וָגו'.

בְּאוֹתָה שָׁעָה שְׁמַת יוֹסֵף וּכֵל הַשְׁבָטִים וְהִתֵּח לְהַם
יְרִידָה, יְרִדוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְגָלוֹת, וּשְׁבִינָה וּמְלָאכִים
עַלְיוֹנִים יְרִדוֹ עַמְּם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וְאֲלָה שְׁמוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, שְׁהָם נוֹסְפוֹ עַל הַרְאָשׁוֹנִים לְרִדָּת לְגָלוֹת.

אמֶר לוּ אָמַר כֵּה יַעֲקֹב תִּהְיָה מֵת אֹזֶן אָמֶר
 לוּ מֵת אָמֶר לוּ וְמַה מֵה שְׁבָתוֹב הַבָּאים
 מִצְרִים אַת יַעֲקֹב ? אָמַר בְּחִים אָמֶר אַת יַעֲקֹב,
 וְאָמַר אַחֲר שְׁמַת הָזֵאת מֵשֶׁם אַת יַעֲקֹב . אֶלְאָ בָּא
 תְּرָאָת לֹא אָמֶר הַבְּתוּב הַיּוֹרְדִים מִצְרִים אַת
 יַעֲקֹב , שֶׁעָד עֲכַשְׂוֹ לֹא חִתָּה יְרִידָה לַיַּעֲקֹב , אֶלְאָ
 הַבָּאים . לְמִדְנוֹ שְׁבָאוֹ עִם יַעֲקֹב , וְהַלְבּוֹ לָהֶם . עַד
 שִׁירְדוֹ אֱלֹה לְגָלוֹת , יָרְדוֹ אֱלֹה עַמָּם . זֶהוּ שְׁבָתוֹב
 וְאֱלֹה שְׁמוֹת .

רַבִּי דָוִסְטָאִי אָמֶר , בְּכָל יוֹם וָיּוֹם הָיו בָּאים
 וְהַזְלָבִים לָהֶם , זֶהוּ שְׁבָתוֹב הַבָּאים מִצְרִים ,
 וְלֹא בְּתוּב אָשֶׁר בָּאוּ , וְהַינְנוּ שְׁבָתוֹב הַבָּאים
 מִצְרִים . בְּתִחְלָה אַת יַעֲקֹב , וְאַחֲר בְּךָ בְּשִׁיחַתָּה
 לָהֶם יְרִידָה , אִישׁ וּבִתּו בָּאוּ . וּבָא רְאָת , בָּל בְּנֵי
 יַעֲקֹב הָיו מַתִּים בָּאוֹת זֶמֶן , וָיָּרְדוֹ אֱלֹה וְאֱלֹה .

רַבִּי יוֹסֵי וּרַבִּי אֱלֹעֲזָר אָמְרוּ , בְּפִרְשָׁה זוּ יִשְׁדָּבְרִים
 עַלְיוֹנִים , שְׁשַׁנִּינִים , בְּשַׁעַה שִׁירְדוֹ הַמְּרֻבָּבָות
 וְהַמְּחֻנּוֹת הַקְדּוֹשִׁים , דִיּוֹקְנִיהֶם שֶׁל הַשְּׁבָטִים

שְׁחָקּוּקִים לְמַעַלָּה, בְּלֹם נְבָנָמוֹ לְדוֹר עַמָּם. זהו שְׁבָתּוֹב אֲישׁ וִבְיתוֹ בָּאוּ, וְכַתּוֹב רָאוּבֵן שְׁמַעַז לִיּוּ.

דָּבָר אַחֲרֵי אֱלֹהִים שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְּרִים אֶת יַעֲקֹב וָנוּ - חִזְרָה פְּרִשָּׁה זוּ לִמְהָה שָׁאַמֵּר רַבִּי יוֹסֵי בָּרַבִּי יְהוּדָה, וְהַכְּלָה.

וּבָא רַיָּה, רַבִּי אַלְעֹזֵר בֶּן עֲרָה, בְּשַׁחַיה מַגְיעַ לְפָסּוֹק תֹּהֶה, תֹּהֶה בּוֹכָה. שְׁשַׁנְיָנוּ, אָמַר רַבִּי אַלְעֹזֵר בֶּן עֲרָה, בְּשַׁעַת שְׁחָלָבוֹ יִשְׂרָאֵל לְגַלְוָת, הַתְּכִבָּנוּ בָּל נְשָׁמוֹת הַשְּׁבָטִים לְמַעַרְתָּה הַמִּכְפָּלה, צִוָּהוּ וְאָמְרוּ: זָקָן זָקָן, בְּאֵב שֶׁל בָּנִים אֵין בְּעֶמֶל [שֶׁל הַגָּלוֹת] שֶׁל הָעוֹלָם תֹּהֶה. בְּנֵיד בָּלָם מִשְׁעָבָדים בְּפֶרֶה, וְעַם אַחֲרֵי עוֹשִׁים בָּהֶם נִקְמֹות הָעוֹלָם.

בְּאֹתָה שַׁעַת הַתְּעוֹרֶת רֹוח שֶׁל אֹתוֹ הַזָּקָן, בְּקַשׁ רְשּׁוֹת וִירֵד. קָרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְכָל מִרְכּוֹתָיו וּמִחְנוֹתָיו וּמִלְכִיָּהָם בְּרָא־שִׁיחָם, וַיַּרְדוּ בָּלָם עִם יַעֲקֹב וְעַם שְׁבָטָיו. שְׁבָטִים יַרְדוּ חַיִם עִם אֲבִיהם, וּשְׁבָטִים יַרְדוּ מַתִּים עִם אֲבִיהם. זהו שְׁבָתּוֹב וְאֱלֹהִים שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

הַבָּאִים מֵצְרִיָּה וְגֹן, וּבְתֻוב רְאוּבֵן שְׁמַעֲזִין לְיוּי וְגֹן. וּבָא רְאֵה, מַתִּים הָיוּ, וַיַּרְדֵּי, וּבְתֻוב וַיּוֹסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם. אָמַר רְبִי אָבָא, בָּזָה נִקְרָא (תְּהִלִּים ק) בְּרַחֲם אָב עַל בָּנִים.

רְבִי יְהוּדָה בֶּן שְׁלוֹם הָיָה הוֹלֵךְ בַּדָּרֶת, וְרְבִי אָבָא הָיָה עִפּוֹ. גַּבְגָּסוֹ לְמִקּוּם אֶחָד וְלֹנְגָּשָׂם. אָכְלָוּ. בְּשַׁרְצָוּ לְשַׁכְּבָב, שְׁמוֹ רָאשָׁם בָּאוֹתוֹ תֵּל שְׁלָה הָאָרֶץ שְׁתִּיחַיָּה שְׁם קָבֵר אֶחָד. עַד שְׁלָה גְּרָדָמוֹ, קָרָא קּוֹל אֶחָד מִתְקַבֵּר וְאָמַר, הַזָּרָע שְׁלִי הוֹלֵךְ לְאָדָמָה. שְׁתִּים עֲשָׂרָה שָׁנָה הָיָה (דף טו ע"ב) שְׁלָה הַתְּעוֹרְתָּי פָּרָט לְעַבְשָׂו, שְׁפָרָצָוֹת בְּנֵי אָנִי רֹאָה בָּאָן.

אָמַר רְבִי יְהוּדָה, מַי אָתָה? אָמַר לוֹ, אָנִי יְהוּדִי, וְאָנִי יוֹשֵׁב נִזְוָת, שְׁאַיְנִי יִכְזַּב לְהַבְנִים מִשּׁוּם אֹתוֹ צַעַר שֶׁל שְׁנֵי שְׁגַנְבָּה אֹתוֹ גּוֹי בְּשְׁתִּיחַיָּה קְטַנוֹ וּמְלִכָּה אֹתוֹ כָּל יּוֹם, וְהַצַּעַר שְׁלִי דֹזַחַה אֹתַי מִלְּהַבְנִים לְמִקּוּמִי, וּבְמִקּוּם זה לֹא הַתְּעוֹרְתָּי פָּרָט לְעַבְשָׂו.

אמָר לוֹ, וְאַתֶּם הָאָמִינְדִּים יְזִעְמִים בְּצֻעָר הַחַיִים? אָמָר לוֹ, גַּשְׁבֵעַ בְּשֶׁר הַקְּבָר, אָמָלָא בְּקַשׁוֹתֵינוּ עַל הַחַיִים, לֹא הִי עוֹמְדִים אֲפָלוּ חַצִּי יוֹם בְּעוֹלָם, וְעַכְשָׂו הַתְּעוֹרְתָּי בָּאָנוּ, שֶׁהִי אָוּמָרִים לֵי בְּכָל יוֹם שְׁבָמְתָרָה יָבָא לְבָאָנוּ בְּנֵי, וְלֹא יַדְעָתִי אָמִינְדִּים אוֹ בְּפִתּוֹת.

אמָר לוֹ רַבִּי יְהוֹדָה, מַה מְעִשְׁיָכֶם בָּאָתוֹ הַעוֹלָם? רְעֵשׂ הַקְּבָר וְאָמָר, קַוְמוּ לְבָוֹ, שְׁעַכְשָׂו מְכִים אֶת בְּנֵי. תְּמָהּוּ וּבְרָחוּ מִשְׁם בְּחַצִּי מִיל. יִשְׁבּוּ עד שְׁהָאֵיר הַבְּקָר. קַמּוּ לְלַכְתָּה, וּרְאוּ אִישׁ אֶחָד שְׁהָיָה רְצִין וּבּוֹרֶת, וְהִיא שְׁוֹתָת דָם עַל בְּתָפִיו. אָחֹזוּ בּוֹ, וּסְפִרְתּוּ לָהֶם אֶת הַמְעִשָּׂה. אָמְרוּ לוֹ, מַה שְׁמַךְ? אָמָר לָהֶם, לְחַמָּא בָּר לִיּוֹאִי. אָמְרוֹג, וּמָה [בָּנוֹ] לִיּוֹאִי בָּר לְחַמָּא הִיה אָתוֹ הַמְתָת. וּפְחָדוֹ לְדִבָּר אָתוֹ יוֹתָר, וְלֹא חִזְרֵי. אָמָר רַבִּי אָבָא, זֶה שָׁאָמְרוּ שְׁתְּפָלוֹת הַמְתָתִים מְגֻנוֹת עַל הַחַיִים, מַנִּין לָנוּ? שְׁבָתּוֹב וַיַּעֲלוּ בְּגַב וַיָּבָא עד חַבְרוֹן.

אמָר רַבִּי יְהוֹדָה, בָּא רְאָה, שְׁנֵי גְּדָרִים נִדְרָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִיעַקְבָּ, אֶחָד שִׁירָד עַמּוֹ לְדוֹר עַמּוֹ בְּגָלוֹת, וֶאֱחָד שִׁיעַלְהוּ מִקְבָּרוֹ לְרָאָות חִרְוֹת הַסּוּעָדָה הַקָּדוֹשׁ שִׁיחָר עַם בְּנֵיו. זהו שְׁבָתוֹב (בראשית ט) אָנָּבִי אֶרְד עַמְּד מִצְרִים. אָנָּבִי אֶרְד עַמְּד בְּגָלוֹת, וֶאֱנָבִי אֲעַלְד גַּם עַלְתָּה, בְּגָאָמָר (יחזקאל לו) וְהַעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבָּרוֹתֵיכֶם עַמִּי, וְבָתוֹב שְׁשָׁם עַלְוֹ שְׁבָטִים וְנוּ.

דָּבָר אַחֲר וַיָּקֹם מֶלֶך חֶדֶש עַל מִצְרִים וְנוּ - אמר רבבי שמואל, באותו יום נתנה רשות לשׂרֵוּ של מִצְרִים עַל בָּל שֶׁאָר הָעָמִים. שׁוֹשָׁנִינוּ, עד שׁלָא מִת יוֹסֵף, לֹא גַתּוּ שְׁלָטוֹן לְשְׁלָטוֹן של מִצְרִים עַל יִשְׂרָאֵל. בֵין שְׁמַת יוֹסֵף, או וַיָּקֹם מֶלֶך חֶדֶש עַל מִצְרִים. וַיָּקֹם - כִּמי שְׁהִיה נָמוֹך וְקָם.

[וַיָּקֹם מֶלֶך חֶדֶש וּבוּ] רבבי יצחק פתת, (שיר א) עד שְׁהַמֶּלֶך בָּמִסְבּוֹן גְּדוּלָה גַתּוּ רִיחוּ. עד שְׁהַמֶּלֶך - זה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. זהו שְׁבָתוֹב (ישעה מו) בְּה אָמָר ה' מֶלֶך יִשְׂרָאֵל, וְבָתוֹב (דברים לו) וַיְהִי בַּיָּשָׁרֵן מֶלֶך.

במִסְבּוֹ - בֵּין בָּנֶפְּיַהֲרֹזְכִּים. גָּרְדִּי נָתֵן רִיחֹׁו - שָׂגָּרְמוֹ לְהַסְּתֵּלָק מִבִּינְיָהֶם.

דָּבָר אַחֲר עַד שְׁהַמְּלָךְ בָּמִסְבּוֹ - בַּעֲזֹד שְׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִיא נוֹתֵן תֹּרֶה לִיְשָׂרָאֵל, שְׁבָתוֹב (שמות לד) וְיִהְיֶה שֵׁם עַם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לְחַם לֹא אָכֵל וְנוּ). בַּעֲזֹד שְׁהִיא בְּוֹתֶב תֹּרֶה לִיְשָׂרָאֵל, הַזָּצִיאוּ רִיחָם הַטוֹּב, וְאָמְרוּ אֶלְחָח אֱלֹהִיךְ יִשְׂרָאֵל.

דָּבָר אַחֲר עַד שְׁהַמְּלָךְ בָּמִסְבּוֹ - בַּעֲזֹד שְׁהִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יֹרֶד עַל הַר סִינֵּי לְתִתְהַנֵּן לִיְשָׂרָאֵל. גָּרְדִּי נָתֵן רִיחֹׁו - שְׁבָתוֹב נָעַשָּׂה וְגַשְׁמָעַ.

רַבִּי תְּנַחּוּם אָמַר, לְבָל אָמַה וְאָמַה יִישׁ שֶׁר לְמַעַלָּה, וּבְשַׁגְוַתְנִזְנִיתְנִזְנִית הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שְׁלִיטָה לְזֹהָה - מֹזְרִיד אֶת זֹה, וּבְשַׁגְוַתְנִזְנִית שְׁלִיטָה לְאוֹתָו שֶׁר, אֵין לוֹ שְׁלִיטָה אֶלָּא מִשְׁוּם יִשְׂרָאֵל. זֹהוּ שְׁבָתוֹב הַיּוֹצֵא כָּרִיכָּה לְרָאשׁ.

רַבִּי יַצְחָק אָמַר, יִשְׂרָאֵל הֵם בְּנֶגֶד כֹּל שֶׁאָר אֲמֹות הָעוֹלָם. מַה שֶׁאָר הָעָמִים הֵם שְׁבָעִים - אַף יִשְׂרָאֵל הֵם שְׁבָעִים. זֶהוּ שְׁבָתּוֹב כֹּל הַגָּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרִימָה שְׁבָעִים. וּמִ שְׁזֹלֶט עַל יִשְׂרָאֵל, בָּאַלְוָ שׁוֹלֵט עַל כֹּל הָעוֹלָם.

רַבִּי אָבָא אָמַר מִכְאֹן, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרַצּוּ וְגוּ' - חֲרֵי שְׁבָעָה. וּבָל דָּרְגָה (עוֹלָה) לְעַשְׂרָה - חֲרֵי שְׁבָעִים. מַה בְּתוֹב אֶחָדוּ? וַיָּקָם פָּלָךְ חֲדֵש עַל מִצְרָיִם.

אָמַר רַב הַוְנָא, לְמַה הַשְׁתַּעֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָאֲמֹות? בְּשִׁבְיל שִׁיאָר בָּהֶם הָעוֹלָם, שְׁהֵם בְּנֶגֶד כֹּל הָעוֹלָם, וּבְתוֹב (וּכְרִיה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. וּמַה הַוָּא אֶחָדר - אַף יִשְׂרָאֵל אֶחָדר, שְׁבָתּוֹב (שְׁמוֹאָל-ב') גּוֹי אֶחָדר בָּאָרֶץ. מַה שֵּׁמוֹ אֶחָד וְגַפְרֵד בְּשְׁבָעִים - אַף יִשְׂרָאֵל אֶחָד וְגַפְרֵד בְּשְׁבָעִים.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתָח, (משל' ל) תְּחַת שְׁלוֹשׁ רְגֹזָה אָרֶץ וְגוּ', תְּחַת עָבֵד בֵּי יְמֹלֹה. שְׁשָׁנִינָה, (דף יז ע"א) אַיִן

לֹךְ אַמְתָה שְׁפֵלָה וּגְקִילִית וּבָזִוִיה לְפִנֵי הַקָדוֹשׁ בָרוּךְ הוּא
 הוּא בָמוֹ הַמִצְרִים, וְנָתַן לָהֶם הַקָדוֹשׁ בָרוּךְ הוּא
 שְׁלִיטָה מִשּׁוּם יִשְׂרָאֵל. וְשְׁפֵחָה בַי תִירְשׁ גַבְרָתָה -
 זו הַגָּר שְׁהוֹלִידָה אֶת יִשְׁמָעָאל, שְׁעַשָּׂה בַמָה רְעוֹת
 לִיְשָׂרָאֵל, וְשָׁלַט בָהֶם, וְעַנָּה אֹתָם בְכָל מִינִי
 עֲנוּזִים, וְגַזֵּר עַלְيָהֶם כַמָה שְׁמָדוֹת, וְעַד הַיּוֹם הַם
 שְׁזָלְטִים עַלְיָהֶם, וְאַינְם מִגְיָחִים לָהֶם לְעַמְדָה בְדָתָם.
 וְאַין לְךָ גָלוֹת קַשָּׁה לִיְשָׂרָאֵל בָמוֹ גָלוֹת יִשְׁמָעָאל.

רַبִי יְהוֹשֻׁעַ הָיָה עֹולָה לִירוּשָׁלַיִם, וְהִיא הַוְלֵד
 בְדָרְךָ. רָאָה עַרְבִי אֶחָד שְׁהִיא הַוְלֵד בְדָרְךָ
 וּבָנוֹ עַמּוֹ. פָגַשׂוּ בֵיהוּדי אֶחָד, אָמַר לְבָנוֹ, הֵיהוּדי
 הַזֶּה גָעֵל, שְׁמַאֲמָם בּוֹ אָדוֹנוֹ. נִזְלֵל אֹתוֹ וְתִרְקֵל לוֹ
 בְזָקָנוֹ שְׁבַע פָעִים, שְׁהַוָא מְזֻרָע שֶׁל רְמִים, שְׁאָנִי
 יַדְעַתִי שְׁמַשְׁעַבְרִים בָהֶם שְׁבָעִים עַמִּים. הַלְךָ בָנוֹ
 וְתִפְסֵם בְזָקָנוֹ. אָמַר רַבִי יְהוֹשֻׁעַ, רְמִים רְמִים, גְזַרְנִי
 עַל הָעֲלִיוֹנִים שְׁיַרְדוּ לְמַטָּה. עד שְׁלָא סִים, גְבָלָעִי
 בָמִקּוּם.

רַבְיִ יַצְחָק פָּתָח, (שיר ב) עד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם וְנֶסֶן
הַצְלָלִים וְנוּ. עד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם - פָּסּוֹק זה
נִאמֵּר עַל גָּלוּת יִשְׂרָאֵל, שְׁהָם יַשְׁתַּعֲבְדוּ בָּגָלוּת עַד
שִׁיטִים אַזְמָעִים יוֹם שֶׁל שְׁלָטוֹן הָאָמוֹת. שְׁנִינָה,
אָמֵר רַבְיִ יַצְחָק, אֶלָּת שְׁנִים הוּא שְׁלָטוֹן הָאָמוֹת
כֶּאָחֵד עַל יִשְׂרָאֵל, וְאֵין לְךָ אָמָה שֶׁלָּא תַשְׁתַּעֲבֶר
בָּהֶם, וַיּוֹם אֶחָד הוּא בְּגַדּוֹ, שְׁבָתוֹב (בריה יד) וְהִיחָה
יּוֹם אֶחָד הוּא יִדְעָ לְה' וְנוּ.

דָּבָר אחר עד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם - קָדָם שִׁיפּוֹת אַזְמָעִים
יוֹם שֶׁל הָאָמוֹת. וְנֶסֶן הַצְלָלִים - אֶלָּו
שְׁלָטוֹנים שְׁשַׁלְטוּ עֲלֵיכֶם. אֶלְךָ לֵי אֶל הַר הַמּוֹר -
אָמֵר הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא, אֶלְךָ לֵי לְגַעַר אֶת הָאָמוֹת
מִירוֹשָׁלַיִם, שְׁהָוָא הַר הַמּוֹר, בְּכַתּוֹב בְּהַר הַמּוֹרִיה
אָשָׁר בִּירוּשָׁלָם. וְאֶל גְּבֻעָת הַלְּבוֹנָה - זה בית
הַמִּקְדָּש שְׁבָצְיוֹן, שְׁבָתוֹב בְּזוֹ (משל מ) יִפְהָ נֹתָ
מִשּׁוֹש בְּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן וְנוּ, [אָמֵר רַבְיִ יְהוּדָה] בְּמוֹ
שְׁנִינָה (איוב לה) לְאַחַז בְּכָנְפוֹת הָאָרֶץ וְיִגְעַרְוּ רַשְׁעִים
מִפְנָגָה. בְּמוֹ זה שְׁאוֹחַז בְּטִילַת לְגַעַר מִפְנָגָה טְנִפָּתָה.

אמָר רַבִּי יוֹסֵי, עַתְּיַד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַתְּפִלּוֹת
בִּירֹאָשָׁלִים שֶׁלְמַטָּה וְלַמְּתָה אָזְתָה מַטְנוּפִי
הַעֲמִים, עַד שֶׁלֹּא יִשְׂתַּלֵּם אֶזְתָּו הַיּוֹם שֶׁל הַאֲמֹתָה.
שֶׁאָמָר רַבִּי חִיאָ, אֵין שֶׁלְמַזְוֵן לְאַמּוֹת עַל יִשְׁרָאֵל
אֶלְאָ יּוֹם אֶחָד בְּלִבְדֵי, שֶׁהוּא יוֹמָו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הֽוּא, וְהֽוּא אֶלְף שָׁנִים. וְהֽוּ שְׁבָתּוֹב נִתְנָנִי שִׁמְמָה
בְּלִי הַיּוֹם דָּוֹת. יּוֹם אֶחָד בְּלִבְדֵי, וְלֹא יוֹתָר.

אמָר רַבִּי יוֹסֵי, אֵם יִשְׂתַּעַבְדוּ יוֹתָר, לֹא עַל פִי
גּוֹרָת הַמֶּלֶךְ הוּא, אֶלְאָ עַל שֶׁלֹּא רֹצִים
לְחֹזֵר אֶלְיוֹ, וּבְתוּב (דברים ל) וְהִיא בַּיּוֹם עַלְיָה בְּלִי
הַדְּבָרִים הָאֱלֹהִים וְנוּ, וּבְתוּב אֵם יְהִיא גְּדֹתָה בְּקַצָּה
הַשְּׁמִים מִשְׁם יַקְבִּץ וְנוּ.

וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הַגֵּה עַמְּ בְּנֵי יִשְׁرָאֵל. אָמָר רַבִּי
שְׁמַעַזָּן, בָּא רְאָה, שְׁתַּרְיָ עַל בְּלִ פְנִים
הַמֶּלֶךְ הַשְׁלִיט הַמְּמֻנָּה עַל הַמִּצְרִים דָּיְתָה, וּבְהָ
הֽוּא, שְׁבָרֵב הַפְּרִשָּׁה לֹא נִאָמֶר אֶלְאָ מֶלֶךְ מִצְרִים
סִתְּמָה, וְהִנֵּנוּ הַמְּמֻנָּה הַגְּדוֹלָה עַל מִצְרִים. פְּרָעָה מֶלֶךְ
מִצְרִים, פְּרָעָה מִמֶּשֶׁ.

אָמָר רַבִּי שְׁמֻעוֹן, לְפִיכְךָ בְּתוֹב וַיֹּאמֶר, בְּלוֹמֶר
הַבְּנִים בְּלֶבֶם דָּבָר זוֹת, בֶּמוֹ שְׁגָגָא מָר (שםיאל-ב-
טו) בַּי ה' אָמָר לוֹ קָלָל אֶת דָּזָד. מְחַשְּׁבָת הַלְּבָב
בְּלִבְדֵּר. וּבָנָן (אסתר ו) וַיֹּאמֶר הַמּוֹן בְּלֶבֶם, וּבָנָן (בראשית י)
וַיֹּאמֶר בְּלֶבֶם הַלְּבָנוֹן מֵאָה שָׁנָה. אֲفִכְאָן גַּם, הַבְּנִים
מְחַשְּׁבָת בְּלֶבֶם שְׁגָגָא מָר רַב וְעַצּוּם מִמְּנָנוּ. מַה זוֹּה
מִמְּנָנוּ? רְצָחָה לוֹמֶר מִמְּנָה שְׁלָחָם. הֵם אָמָר בְּלֶבֶם
שְׁחִיל וְתְּקִיף שְׁלָחָם גָּדוֹל וְתְּקִיף מִמְּנָנוּ, מְהַשְּׁלַטְנוּ
שְׁלָחָם.

רַבִּי יִצְחָק אָמָר, כָּל אָמוֹת הָעוֹלָם [חוֹזֶם מִישָׁרְאָל]
מִזְשִׁבִּים כְּחַם מִשְׁרִיחָם, וִיְשָׁרָאָל מִזְשִׁבִּים
כְּחַם מְהַקְדּוֹשׁ בְּרוֹךְ הוּא, וְהֵם נִקְרָאים עִם ה'/
וְלֹא עִם שְׁלַטְנִים. רַבִּי יְהוֹדָה אָמָר, בָּאָז
נִקְרָאוּ עָמֹד, שְׁבָתּוֹב וַיֹּאמֶר אֶל עָמֹד, וְשָׁם בְּתוֹב
(שמות ג) רָאָה רְאִיתִי אֶת עָנֵי עַמִּי, עַמִּי מִמְּשָׁש. יְשָׁרָאָל
נִקְרָאוּ עִם ה'/, וְשָׁאָר הָאָמוֹת נִקְרָאוּ עָמֹד שְׁלַטְנִים,
הַשְׁלִימִיט שְׁלָחָם, שְׁבָתּוֹב (מיכה ז) בַּי כָּל הָעָמִים יָלְכוּ
אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהִיו וְאֶנְחָנוּ גָּלֵךְ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ
לְעוֹלָם וְעַד.

אָמַר רَبִّי אֲבָא, פָּסוֹק זוּ תֵּה לֹזֶם, [הנה עם יִשְׂרָאֵל, או] בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעִצּוֹם מִמֶּנּוּ. [אלא מהו עם בני? אלא עם בני ישראל מפש, מאותו ישראל של מעלה, שחויבו נשבם בני ישראל היה, ולא עם ה', וכתווב ניקצו מפני בני ישראל, ולא כתוב מפני (דף י"ז ע"ב) עם בני ישראל, אלא מפני בני ישראל מפש.]

רַבִּי יַחְנֹן הָיָה עוֹמֵד לִפְנֵי רַבִּי יִצְחָק. אָמַר, מָה רְאָה בְּלַק לוֹזֶם (במדבר כב) הַגָּה עִם יִצְחָק מִמְצָרִים, וְלֹא אָמַר הַגָּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? [אלא אָמַר לוּ רַבִּי יִצְחָק, בְּלַק מִכְשָׁת גָּדוֹלָה הָיָה, וּבָנָיו דָּרְךָ הַמִּכְשָׁפִים לְקַחַת דָּבָר שָׁאַיִן בּוּ חַשְׁד, וּבָנָיו אַיִן מִזְבְּירִים לְעוֹלָם שֵׁם אָבִיו שֶׁל אָדָם, אֶלָּא שֵׁם אָמוֹן, דָּבָר שָׁאַיִן בּוּ חַשְׁד.]

שָׁבֵן דָּרְךָ הַשְׁדִּים, שְׁמֻעִינִים בָּאוֹתוֹ דָּבָר שְׁאוֹמְרִים לָהֶם, אִם הוּא כּוֹזֵב - מִזְדִּיעִים לוּ דָבָרים פּוֹזִיבִים, וְאִם הוּא אָמֵת - בָּל מָה שְׁאוֹמְרִים לוֹזֶם קָצֵר אָמֵת הוּא, בָּל שָׁבֵן לְעַשׂוֹת מִעַשָּׂה. רַבִּי אָחָא

אמֶר, בְּלֹק לְקַח דָּرְך שֵׁל קָלוֹן, הִגְהָה עַם יִצְאָמָמָכְרִים, בְּלֹוּמָר שְׁאַיִן אֲנוּ יוֹדָעִים מִמֵּי הֶם.

אמֶר רַבִּי יוֹחָנָן, מִפְנֵי מָה הָעָם שֵׁל הַגְּדוֹלִים שְׁמוּרִים, וַעֲמֹד שֵׁל הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא אַיִן שְׁמֻורִים? אָמֶר רַבִּי יִצְחָק, אֵין דָוָמָה עֲנֵי לְעַשֵּׂיר. הָעֲנֵי צָרִיךְ לְשִׁמְרָה אֶת שְׁלֹו, הַעַשֵּׂיר לֹא שִׁמְרָה אֶת שְׁלֹו. וְכֹל שְׁבַנּוּ שִׁיחָרְאֵל הֵם מִפְלָךְ שְׁאוֹחָב אֶמְתָּה וְדַיָּן, וְדַיָּן רָאשָׁוּן עֹזֶשֶׁה בְּאֶנְשֵׁי בֵּיתוּ, שְׁרוֹצָה שְׁהָם יִהְיוּ שְׁמוּרִים מִחְטָא יוֹתֵר מִפְלָם. וְהִי שְׁבָתָות (עַמּוֹם וְ) רַק אֶתְכֶם יִדְעָתִי מִכֶּל מִשְׁפָחוֹת הָאָדָמָה וְגוֹ).

רַבִּי יוֹסֵי יָצָא לְדָרְחָה, וְהִיה רַבִּי אָחָא בֶּן יַעֲקֹב הַוְלִיד עַמּוֹ. עַד שְׁהָיו הַוְלִיכִים, שִׁתְקַרְבָּנָה רַבִּי יוֹסֵי וְתִרְחַר בְּדָבְרֵי הָעוֹלָם, וְרַבִּי אָחָא תִּרְחַר בְּדָבְרֵי תֹּרַה. [עד שְׁהָיו הַוְלִיכִים] רָאָה רַבִּי יוֹסֵי נִחְשׁ אֶחָד שְׁהָיָה רַיִן אֶחָרָיו. אָמֶר רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי אָחָא, רָאִית אֶת הַנִּחְשׁ הַזֶּה שְׁרֵץ אֶחָרֵי? אָמֶר לוֹ רַבִּי אָחָא, אֲנִי לֹא רָאִיתִי אֶתְכֶם. רַיִן רַבִּי יוֹסֵי, וְהַנִּחְשׁ אֶחָרָיו. נִפְלָא רַבִּי יוֹסֵי וְדָם שִׁתְתַּת וְיִרְדֵּן מִחְטָמוֹ. שְׁמַע שְׁהָיו

אומרים, רק אתם ידעתם מכל משפחות הארץ וגוי. אמר רבי יוסף, ומה על שעה אחת בך - מי שמתיאש ממנה על אחת בפה ובפה.

פתחה ואמר, (דברים כ) כי ה' אלהיך בربך בכל מעשה יך ידע לך וגוי המוליך וגוי, נחש שרת ועקרב וגוי. נחש שרת למה באין? אלא לסתת עיניהם מישראל כל זמן שפורים מצעיים, שבטות כי הוא תחיך ואך ימיה.

בא ראה, אמר רבי חייא, בר טוב (משל י) חושך שבתו שוגג בנו וגוי, ובר טוב (מלacci א) אהבתני אמרם אמר ה', ובר טוב ואת עישו שנאתי. מה זה שנאתי? שבטות חושך שבתו שוגג בנו, בלו מרב שנאתי אותו, ועל כן חשבתי שבט מלהם. כל שבען ובל שבען תלמידי חכמים שעקדות ברוך הוא לא רואנה שיברשו מצעיים התיים אףלו רגע אחד.

ויאמר אל עמו, נתנו להם עצה לעשות עמם רע. אמר רבי תנחות, יודעים היו המצריים באצטנינות שליהם שפומם ללקות בגלל

יִשְׂרָאֵל וְלֹכֶד חֲקָרִים הַשְׁלִיט שְׁלָהֶם לְעַשׂוֹת עַמּוֹם רֵעַ.

**רַبִּי יַצְחָק פָּנֶס בְּאוֹתוֹ הָר, וְרָאָה אִישׁ אֶחָד יַשְׁזֵן
פְּתַחְתָּה הַאַילָן. יַשְׁבֵּ שָׁם. עַד שִׁיבֵּשָׁב, רָאָה
שְׂפָה אָרֶץ מִתְחַלְּחָלָת, וַגַּשְׁבֵּר אֹתוֹ אַילָן וַנִּפְלֵל,
וְרָאָה בְּקִיעִים וַגְּמוֹת בָּאָרֶץ, וְהָאָרֶץ עֹזֶלה וַיַּרְדֵּת.**

**הַתְּעוֹזֵר אֹתוֹ הָאִישׁ, וַצְוֵיחַ בְּגַד רַבִּי יַצְחָק
וַיֹּאמֶר לוֹ: יְהוּדִי יְהוּדִי תְּבַהֵּה וַתְּגַהֵּם,
שְׁעַבְשֵׁו מַעֲמִידִים בְּרַקְיעַ גָּדוֹל מִמְּנָה אֶחָד שְׁלִיט
עַלְיוֹן, וְהוּא עֲתִיד לְעַשׂוֹת עַמְּבָם הַרְבָּה רֵעַ,
וַרְעִידָת הָאָרֶם הַזֹּאת הִתְהַגֵּל בְּכֶם. שָׁבֵל פָּעָם
שְׁרוֹעָדָת הָאָרֶץ, בְּשַׁקְמַם מִמְּנָה שִׁיעַשָּׁה עַמְּבָם רֵעַ.**

**תִּמְהָ רַבִּי יַצְחָק וַיֹּאמֶר, וְדָאי בְּתֻוב (משלי ל) תְּחַת
שְׁלוֹשׁ רְגֹזָה אָרֶץ, וּבְתֻוב תְּחַת עַבְדָּכִי
יִמְלֹזֶה. מִמְּנָה שְׁחִיה [מִמְּנָה] תְּחַת שְׁלָטוֹן אַחֲר וּמְלָה,
וַגִּתְנוּ לוֹ שְׁלָטוֹן, וְכֹל שְׁבֵן בְּשִׁשְׁוּלָט בִּישְׁרָאֵל.**

**אָמֶר רַבִּי חֶמְאָ בר גּוֹרִיא, בְּשַׁחַנִּיכָה אַת יִשְׂרָאֵל
תְּחַת שְׁלָטוֹן הָאָמוֹת, יַשְׁבֵּן וְגַעַת וּבְכָה. זֶהוּ**

שְׁבָתּוֹב (ירמיה י) בְּמִסְתָּרִים תִּבְפַּח נֶפֶשִׁי. אמר רבי יוסף, בְּמִסְתָּרִים דָּזָקָא.

רבי יהודה גבנם אל רבי אלעזר ומצאו שהיה יושב ידו בפיו, והיה עצוב. אמר לו, במה עוסק מרד? אמר לו, שבטות באור פנוי מלך (דף יח ע"א). מה יעשה שמשיו? זה שבטות (ישעה לו) הוא אראלם צעקי חזה. מה זה חזה? שארוזם בפנים, והם בחוץ. ארוזם בתים הפנימיים, והם בתים החיצוניים. מי הם בתים הפנימיים? אמר רבי יצחק, אתם מעשרה בתורי המלך.

מלאכי שלום מר יביבון, וכי יש מלאכים שאיןם של שלום? אמר לו, כן. בא ראה, יש בעלי דין קשה, ויש בעלי דין לא קשה, ויש בעלי דין [רעה] ורחמים, ויש בעלי רחמים שאין בתם דין כלל, ואלה נקראו מלאכי שלום, ועל אתם שלם מה בתות (שם ז) אלביש שמים קדרות וישך

אֲשִׁים בְּסֻוֹתָם, וּבְתֹבוֹ (שם לד) וְגַמְקוֹ בֶּל אַכְבָּא
הַשְׁמִים.

אם כֵּה, בֶּל אֲזֹתָם שְׁלִיטִים הַמְּמֻנִים עַל שָׂאָר
הָעָמִים, בְּשַׁרוֹאִים אֶת אֲדוֹנָם עַצְיָב, לְמַה
עוֹבָדִים בְּפֶרֶךְ עַם בְּנֵיו? אָמַר רַبִּי אַלְעָזֶר, אֵינָם
עוֹשִׁים אֶלְאֶ מָה שְׁהַצְטִוָּה, וּרְצֹן אֲדוֹנָם הֵם עוֹשִׁים.

רַבִּי דָוִסְתָּאִי אָמַר, בָּזְמַן שְׁגַמְסָרִים בְּנֵי הַקָּדוֹשׁ
בְּרוֹךְ הוּא לְשִׁלְיָתֵי הָעָמִים, מִתְבָּנִים שְׁנִים
עַשֶּׂר בְּתֵי דִין וּנְשָׁקָעִים לְתוֹךְ תְּהוֹם רֶבֶה. גֹּועָה
הָאֲדוֹן, גֹּועָם וּרְצִים (בָּעֵלי מְגַנִּים), וַיּוֹרְדוּת שְׁתֵּי
לְמַעֲוזָת לְשָׁקָעַ שֶׁל הַיּוֹם הַפָּדוֹל, זֶהוּ שְׁבָתּוֹב (תְּהִלִּים
לו) מִשְׁפְּטִיךְ תְּהוֹם רֶבֶה. וּמִתְגָּלְגָּלִים עַלְיוֹנִים
לְמַטָּה, מִתְבָּקָעִים תְּחִתּוֹנִים, וַיּוֹרְדוּמִים מִאֲתִים
וְאַרְבָּעִים דָּرְגוֹת. זֶהוּ שְׁבָתּוֹב (עמום ג) אֲרִיה שָׁאָג מֵ
לֹא יִרְאָ.

שְׁגִינוֹ, בְּשָׁעָה שְׁמִסְרָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוֹךְ הוּא אֶת
יִשְׂרָאֵל לְשַׁר מִצְרִים, גַּזְרָה עַלְיָהָם שְׁבָע
גִּורֹּות שְׁיעַבְדוּ בָּהֶם הַמִּצְרִים, זֶהוּ שְׁבָתּוֹב וַיִּמְרֹדוּ

אֵת חַיֵּהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחַמֵּר וּבְלִבְנִים וְגַו' .
וּבְגַדְמָם שְׁבָע לְטוֹב - וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרַצּוּ
וַיַּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בָּמָאָד מְאָד וְתִמְלִיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם.

הַבָּה נִתְחַכֵּם לֹז. רַبִּי יוֹסֵי אָמַר, אֵין הַבָּה אֶלָּא
לְשׁוֹן הַזָּמָנָה לְעַשׂוֹת דִּין, בָּמוֹ שְׁנָאָמֵר (נְרָאִית
יא) הַבָּה גַּרְדָּה. (שְׁמוֹאֵל-א יד) הַבָּה תָּמִים. אָמַר רַבִּי
יֹחָנָן, הַבָּה - בְּלָם לְשׁוֹן הַסְּבָמָה וַהֲזָמָנָה, בָּמוֹ
הַבָּה גְּבָנָה לְנוּ עִיר. (שׁוֹפְטִים כ) הָבוּ לְכֶם עָצָה. (תְּהִלִּים
כט) הָבוּ לְה' בְּנֵי אֱלִים.

רַבִּי יַצְחָק אָמַר, הַבָּה נִתְחַכֵּם לֹז נְהִיה בְּהַסְּבָמָת
הַדִּין אֶלְיוֹ. פָּנוּ יְרֻבָּה, וְרוּחַ הַקָּדֵשׁ אֹמֶרֶת בֵּן
יְרֻבָּה וּבֵן יְפָרֵץ. וּמְלָאָכִי הַשְּׁרִתָּה הִיּוּ לָהֶם לִשְׁכִּים
וְלִצְנִינִים. זֶה שְׁכָתּוֹב וַיַּקְצֹוּ מִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
שְׁחִי נְעָקָרִים מִמְּלָאָכִי הַשְּׁרִתָּה, בָּמוֹ שְׁאַנְשִׁים
נְעָקָצִים מִהְקֹזִים הַלְּלוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹדָאי אָמַר רַבִּי יַצְחָק, מָה הִיְתָה
מְחַשְּׁבָת הַמִּצְרִים שַׁתְּמִנָּע פְּרִיה וְרַבִּיה
מִיִּשְׂרָאֵל וַהֲשִׁלִּית חַמְמָגָה עֲלֵיכֶם שְׁחָבָנִים כֵּד

בְּלֹבֶם? אֲלֹא אָמַר לָהֶם, הִיוּ יוֹדָעִים שְׁעַתֵּיד בָּנָּ
אֶחָד לְצִאת מִישְׁרָאֵל שְׁעַשָּׂה דִין בְּאֱלֹהֵיכֶם עַל
יָדֶךָ.

שֶׁאָמַר רַبִּי יוֹחָנָן, בְּשַׁעַה שֶׁאָמַר מֹשֶׁה וּבָכֶל אֱלֹהִי
מִצְרִים אָעָשָׂה שְׁפָטִים, הַלְּךָ דָוָמָה, שָׁרוּ
שֶׁל מִצְרִים, אַרְבָּע מִאוֹת פָּרָסָה. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹש
בָּרוּךְ הוּא, גּוֹרָה גּוֹרָה לִפְנֵי, שְׁכָתוֹב (ישעה כד) יִפְקַד
ה' עַל צְבָא הַמְּרוּם בַּמְּרוּם וְגַוּ. בָּאוֹתָה שְׁעָה
גַּטְלָה הַשְּׁרָךְ מִפְנוּ, וְגַתְמָנָה דָוָמָה שֶׁר שֶׁל גִּיהְנָם
לְדוֹן שֶׁם נְפָשּׁוֹת הַרְשָׁעִים. וּרְבִי יְהוֹדָה אָמַר, עַל
הַמְּתִים גַּתְמָנָה.

אָמַר רַבִּי חַנִּינָא, בְּתוּב (במדבר לג) וּבְאֱלֹהֵיכֶם עָשָׂה
ה' שְׁפָטִים. וּבְיְהוָה שֶׁל כֶּסֶף וּשֶׁל זָהָב
וּשֶׁל עֵץ וּשֶׁל אֶבֶן יִשְׁשָׁפָטִים? אֲלֹא, אָמַר רַבִּי
יּוֹסֵי, שֶׁל כֶּסֶף וּשֶׁל זָהָב הִיוּ גַּתְבִּים מִאֱלֹהֵיכֶם, וּשֶׁל
עֵץ מִתְּרָקְבִּים.

אָמַר רַבִּי אַלְעָזָר, אֱלֹהָה שֶׁל מִצְרִים שַׁה הָיָה,
וְצִוָּה הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא לְעָשֹׂת בָּו שְׁפָטִים,

לְשָׁרֶת אֹתוֹ בָּאֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ז) פְּסִילִי אֱלֹהִים תְּשִׁרְפֵּוּ בָּאֵשׁ, בְּדִי שְׂיִיחָא רִיחָו נָזְרָת. וְעוֹד, (שמות יב) רְאֵשׁוֹ עַל בְּרַעְיוֹ וְעַל קְרָבוֹ. וְעוֹד, שְׁעַצְמֹתָיו מְשֻׁלְבִּים בְּשִׁוֵּק. וְזֹאת הִתְהַלֵּךְ לְמִצְרִים קָשָׁה מְכָלֵן, וְזוֹ שְׁבָתּוֹב שְׁפָטִים.

אָמַר רְبִי יְהוּדָה, בְּאֱלֹהִים מִמְּשׁ, וְזֹהוּ שֶׁר שְׁלָחָם, לְקִים יִפְקַד ה' עַל צְבָא הַמְּרוּם בַּמְּרוּם וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה. וְכֹל זה הִי יוֹדָעים הַחֲכָמִים שְׁבָהֶם, וְכֹל שְׁבַן שֶׁר שְׁלָחָם, עַל גַּן בְּתּוֹב הַבָּה נִתְחַבֵּם לוֹ.

רְבִי יוֹחָנֵן אָמַר, הַרְבָּה עֲבוֹדָה זָרָה הִי בְּמִצְרִים, וְנִילוּם אַלוֹת (רְפִיחָה ע"ב) שְׁלָחָם הִיה, וּבְכָל אֱלֹהִים הִיה הוּא, וּבְכָל עַשְׂתָּה ה' שְׁפָטִים. אָמַר רְבִי אָבָא, זה שֶׁל רְבִי יוֹחָנֵן מִדְּיק וּפְשִׁוּט, מִשּׁוּם שְׁאֱלֹהִים נְלִקִים בְּתִחְלָה וְאַחֲרֵה בְּהָאָמָה, וּבְנִילוּם נְלִקָה בְּתִחְלָה, וְהָעָצִים וְהָאָבָנִים. וְזוֹ שְׁבָתּוֹב (שמות ז) וְיִהִי תְּדִם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרִים וּבְעָצִים וּבְאָבָנִים, שְׁהִיוּ לָהֶם אֱלֹהּוֹת מִמְּשׁ. וְאָמַר רְבִי

יצחק, על צבא המרים במרום בתוב, ונילום לא היה במרום. אמר רבי יוחנן, רב מימיו ברגמתם במרום. אמר רבי יצחק, שדר שליהם נלכה בתחלת, ואחר כן שאר אלהיהם.

רבי שמעון ברבי יוסף אומר, לכות אמה של מצרים מפש לא היה אלא ביהם, שפטותם (שם ד) לא נשאר בהם עד אחד. וקדם זה נעשה שפטים באלהיהם. ועל זה בתוב, הבה גתחכמה לו פן ירבה ותיה כי תקראנה. ונתנו באו על העתיד בפי מה שארע להם. ונוסף גם הוא על שנינו - נבוא על מהנות עליונים שהיו שרוויים בתוכם. ונלחם בנו - נבוא על מה שפטות ה' ילחם לכם וגנו. וعلاה מן הארץ, כמו שנאמר ובני ישראל יצאים ביד רמה.

וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. רבי אלעזר פתח, שיר השירים אשר לשלה. שנינו, בשברא הקדוש ברוך הוא את עולם, עלה בחפץ לפניו, וברא את השמים בימינו, והארץ בשמאלו,

וְעַלְה בְּחִפֵּץ לְפָנָיו לְנַהֲגַת הַיּוֹם וְתַלְילָה. וּבָרָא
 הַמְּלָאכִים הַמְּמֻנִים בְּחֶסֶדֶךְ בַּיּוֹם. (לוֹטֶר שִׁירָה בַּיּוֹם, זְמוּן
 הַחֲסִיד) וּבָרָא הַמְּלָאכִים הַמְּמֻנִים לוֹטֶר שִׁירָה בַּלְילָה.
 וְהוּא שִׁבְתּוֹב (תְּהִלִּים כב) יוֹמָם יָצֹה ה' חֶסֶדוֹ וּבַלְילָה
 שִׁירָה עַמִּי. אַלְוּ מִימִין, וְאַלְוּ מִשְׁמָאל, אַלְוּ
 מִקְשִׁיבִים שִׁירָת הַיּוֹם, וְאַלְוּ מִקְשִׁיבִים שִׁירָת
 הַלְילָה, שִׁירָתְם שֶׁל יִשְׂרָאֵל קָדוֹשׁ. רַبִּי יַצְחָק אָמָר,
 אָזֶתֶם שָׁאוֹמְרִים שִׁירָה בַּלְילָה, מִקְשִׁיבִים שִׁירָתְם
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם. וְהוּא שִׁבְתּוֹב (שיר ח) חֲבָרִים
 מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֶךָ.

אָמָר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בַת אַחֲת, בְּלוֹה מִשְׁלֵש
 בְּתוֹת, אֹמֶרֶת שִׁירָה בַּלְילָה. וְהוּא שִׁבְתּוֹב
 (משל לא) וְתָקָם בָּעוֹד לִילָה וְתַתֵּן טְרַף לְבִיתָה.

אָמָר רַבִּי אֶלְעֹזֶר, עַשְׂרָה דְּבָרִים גְּבָרָאו בַּיּוֹם
 רְאֵשׁוֹן, מֵהֶם מִדְתָּה לִילָה וּמֵהֶם מִדְתָּה יוֹם,
 וְעַל מִדְתָּה לִילָה בְּתוֹב וְתָקָם בָּעוֹד לִילָה וְתַתֵּן טְרַף
 לְבִיתָה, כְּמוֹ שָׁגָגָא מָר (איוב טז) אַפְוּ טְרַף, וּבְתוֹב (מיכָה
 ח) וּטְרַף וְאַזְן מַצִּיל. וְחַק לְנַעֲרָתִיהָ, כְּמוֹ שָׁגָגָא מָר

(שמות טז) חָק וּמְשֻׁפֶּט. (תהלים קמו) חָקָיו וּמְשֻׁפֶּטְיוֹ. (שם פא) בַּי חָק לִי שְׂרָאֵל הוּא מְשֻׁפֶּט וְנוּ. מִבָּאָן שְׁמֹדָה הַדִּין שְׁזֹלֶכתְּ בְּלִילָה.

וּשְׁנִינוּ, אֲלֹו הָאוּמְרִים שִׁירָה בְּלִילָה, אֲלֹו הַם שִׁירִים עַל כָּל בְּעֵלִי שִׁיר. וּבְשִׁפּוֹתָחִים הַחַיִים שִׁירָה, מּוֹסִיפִים הַעֲלִיוֹנִים בְּחַדְעַת לְדִעָת וְלַחֲבֵיד וְלַהֲשִׁיג מָה שָׁלָא הַשִּׁינָה. שְׁמִים וְאַרְצִים מּוֹסִיפִים בְּחַדְעַת בְּשִׁירָה הַזֶּה.

אָמַר רַבִּי נְחַמִּית, אֲשֶׁרִי הַזֹּכָה לְדִעָת בְּאַזְתּוֹ שִׁיר. שְׁנִינוּ, הַזֹּכָה בְּאַזְתּוֹ שִׁיר, יְדֻע בְּעֵנִינוּ הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמָה, וְאַזְוֹן וַיְחַקֵּר וַיּוֹסִיף בְּחַדְעַת וְגִבּוֹרָה בְּמַה שְׁתִּיהְיָה וּבְמַה שְׁעַתִּיד לְהִיוֹת, וְזֹה זֶה שְׁלָמָה לְדִעָת.

שְׁנִינה רַבִּי שְׁמַעוֹן, דָּיוֹד עַלְיוֹ הַשְׁלוֹם יְדֻע בָּזָה, וַתָּקוֹן שִׁירִים וַתְּשַׁבְּחוֹת תְּרִיבָת, וְרַמו בָּהֶם הַעֲתִידּוֹת לְבָא, וַהוּסִיף בְּחַדְעַת וְגִבּוֹרָה בְּרוּתָה הַקְּדָשָׁה. יְדֻע בְּעֵנִינוּ הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמָה, וְאַזְוֹן וַיְחַקֵּר וַיּוֹסִיף בְּחַדְעַת וְגִבּוֹרָה בְּלִשּׁוֹן הַקְּדָשָׁה.

שְׁלָמָה זֶבַח יוֹתֵר בְּאֹתוֹ הַשִּׁיר, וַיְדַע הַחֲכָמָה,
וְאַזְן וְתַחַקֵּר וְתַכּוֹן מְשֻׁלִּים תְּרִבָּה, וְעַשָּׂה
סְפִּרְמָאֹתוֹ הַשִּׁיר מִפְנֵשׁ, וְהִנֵּנוּ שְׁבָתּוֹב (קהלת כ)
עֲשִׂיתִי לִי שָׁרִים וְשָׁרוֹת. בְּלוֹמֶר, קָנִיתִי לִי לְדַעַת
שִׁיר מִאוֹתָם הַשִּׁירִים הַעֲלִיּוֹגִים, וְאַשְׁר תְּחִתָּם.
וְהִנֵּנוּ שְׁבָתּוֹב שִׁיר הַשִּׁירִים, בְּלוֹמֶר, שִׁיר שֶׁל אֹתוֹתָם
שָׁרִים שֶׁל מַעַלָּה. שִׁיר שְׁפֹזֶל בְּלָל עֲגִינִי הַתּוֹרָה
וְהַחֲכָמָה וּבָתְחָנָה בְּמַה שְׁהִיה וְעַתִּיד לְהִיוֹת.
שִׁיר שְׁהַשְׁרִים שֶׁל מַעַלָּה מִשׁׂוֹרְרִים.

אָמֵר רַבִּי אַלְעֹזֶר, אַלְוּ הַשָּׁרִים עָמְדוּ עַד שְׁגַנּוֹלֵד
לִוֵּי, אַבְלָל מִשְׁגַנּוֹלֵד לִוֵּי וְאַיְלָה אָמָרוּ שִׁיר.
בַּיּוֹן שְׁגַנּוֹלֵד מִשְׁשָׁה וְגַמְשָׁה אַחֲרֵן וְגַתְקַדְשֵׁו הַלּוּיִם,
גַּשְׁלָמָם הַשִּׁיר, וְעָמְדוּ עַל מִשְׁמַרְזֹתָם.

וְאָמֵר רַבִּי אַלְעֹזֶר, בְּאֹתָה שָׁעָה שְׁגַנּוֹלֵד לִוֵּי,
פָּתָחוּ לְמַעַלָּה וְאָמָרוּ, (שיר ח) מַי יְתַגֵּד בְּאָחָת
לִי יוֹגֵק שְׁדֵי אַמְּרֵי (דף יט ע"א) אַמְצָאֵךְ בְּחַווֹץ אַשְׁקָה גַם
לֹא יָבֹזֶוּ לִי. בַּיּוֹן שְׁיִצְאֵו מִשְׁבָּט לִוֵּי הַמִּשׁׂוֹרְרִים שֶׁל
מִطְהָה, וְגַתְקַדְשֵׁו בְּלָם וְעָמְדוּ עַל מִשְׁמַרְזֹתָם,

וְנִתְקַדֵּשׁוּ אֱלֹהִים לְנִבְחָת אֱלֹהִים, חֶבְרִים בָּאָחָת,
וְהַעֲזָלָמוֹת אָחָת, וּמֶלֶךְ אָחָת שׁוֹבֵן עַלְיָהֶם - בָּא
שְׁלָמָה, וְעַשְׂתָה סִפְרָם מֵאָתוֹ שִׁיר שְׁלָל אֹתוֹתָם שְׁרִים,
וְנִסְתַּתְמָה הַחֲכָמָה בָּו.

אמֶר רַבִּי יְהוֹדָה, לְמַה נִקְרָאוּ הַשְׁרִים שְׁלָל מִטָּה
לְוַיִּם? עַל שְׁגָלִים וּנְחַבְּרִים לְמַעַלָּה בָּאָחָת,
וְהַשׁׂמְעָ גָּלוּה וְגַדְבָּק נְפָשָׂו לְמַעַלָּה. וְעַל בְּדַ אָמֶרֶת
לְאָחָה (בראשית כט) יְלֹוָה אִישִׁי אָלִי. רַבִּי תְּנַחּוּם אָמֶר,
שְׁבָכָל גָּלוּה וְרָע לְוִי עַם הַשְׁבִּינָה, בְּמַשָּׁה וְאַהֲרֹן
וּמְרִים, וּבְכָל זָרָעָ אָחָרָיו, וְהֵם הַגָּלוּים אֶל ה'
לְשָׁרָתוֹ.

בָּא רָאָת, בְּשָׁעָה שְׁעַמְדוּ הַמְּשׂוֹרְדִים לְמַעַלָּה, לֹא
עַמְדוּ עַל מִשְׁמְרָתָם עַד שְׁגָולְדָו שְׁלַשָּׁת
הָאָחִים: מַשָּׁה, אַהֲרֹן וּמְרִים. מִילָּא מַשָּׁה וְאַהֲרֹן,
מְרִים לְמַה? אָמֶר רַבִּי יוֹסֵי, זֶהוּ שְׁבָתוֹב וּשְׁרוֹת,
כְּמוֹ שְׁגָלְאָמֶר (שמות טו) וְתַעַז לְהֵם מְרִים.

שְׁגִינָה, בְּאָתוֹתָה שָׁעָה שְׁגָולְד לְוִי, נִטְלוּ הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וּבְחָרוֹן מִכְלָא אָחִיו וְהַזְּשִׁיבוֹ

בָּאָרֶץ, וְהַזְּלִיד לְקַהַת, וְקַהַת הַזְּלִיד לְעַמְּרִם, וְהַזָּא
הַזְּלִיד לְאָחָרֶن וּמִרְּיִם. פָּרָשׁ מֵאֲשָׁתוֹ, וְתְּחִזְוִירָה.
בְּאוֹתָה שְׁעָה הִי אַתְּשׂוֹרִים שֶׁל מַעַלָּה עַזְמָדִים
וּמַשְׂזָרִים. גַּעַר בְּהָם תְּקִדוֹשׁ בְּרוֹךְ הוּא וְגַנְשָׁתְּפָדָה
הַשִּׁיר, עַד שְׁגַנְתָּה כְּוֹ יָמִינוֹ וְהַזְּשִׁיט לְעַמְּרִם.

מָה הַטְּעֵם נִקְרָא עַמְּרִם? שִׁיצָא מִפְנֵי עַם רַם עַל
כָּל רַמִּים, וְלֹא נִזְכֵּר שְׁמוֹ. מָה הַטְּעֵם לֹא נִזְכֵּר
שְׁמוֹ? רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר בְּשָׁם רַבִּי אָבָהוּ, מִפְנֵי
שְׁבָצְנָעָה חֶלְקָה, וּבָצְנָעָה חֹר לְאֲשָׁתוֹ, כְּדִי שֶׁלֹּא
יִבְרְרוּ בָוֹ. זֶה שְׁבָתּוֹב וּוְילָךְ אִישׁ, וְלֹא נִאָמֵר וּוְילָךְ
עַמְּרִם, בְּפֶרְחָסִיא. וַיַּקְהֵל אֶת בְּתָ לְיוֹ, אֲפִי הִיא
בָּצְנָעָה חֹזֶר, וְלֹא נִזְכֵּר שְׁמָה.

וְוְילָךְ אִישׁ. רַבִּי אָבָהוּ אָמַר, וְוְילָךְ אִישׁ זֶה גָּבְרִיאָל,
שְׁבָתּוֹב (דִּינָאָל ט) וְהָאִישׁ גָּבְרִיאָל. שְׁחַלְקָה הַזָּא
וְתְּחִזְוִירָה לְעַמְּרִם. רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר, עַמְּרִם מִמְּשָׁ
הִיא, וְלֹא נִזְכֵּר שְׁמוֹ מִפְנֵי שְׁחַלְיִיבָה זֶה לֹא הִיא
מִפְנֵי לְהִזְדִּיגָה לְאֲשָׁתוֹ, אֲלֹא מִלְמַעַלָּה.

רַבִּי יַצְחָק אָמֵר, **בְּאַהֲרֹן וּמְרִים לֹא נִאָמֵר זָוֶג אֲכֹתָם בְּתוֹרָה,** **וּבְמַשֶּׁה בְּתוֹב וַיִּקְחֵת אֶת בַּת לְיוִי,** **לְהֻזְרוֹת שְׁהַשְׁכִּינָה נִקְרָאת עַל שֵׁם לְיוִי.** **וְלֹא** **הִיא עִמָּרִים רָאוּ לְהַזְלִיד לְמַשֶּׁה,** **עַד שְׁגַטֵּל חַלְקָה בְּשִׁכְינָה,** **וְהַזְלִיד לְמַשֶּׁה.** **זֶה שְׁבַתּוֹב וַיִּקְחֵת אֶת בַּת לְיוִי.** **וְלֹפִיכָךְ בְּתוֹב וְתָרָא אֶתְזֶה בַּי טֹב הַזָּא.**

רַבִּי אַלְעָזֶר אָמֵר, **וְכֹה עִמָּרִים שִׁיצָא מִמְּנוּ בְּנָוֹת שְׁזִיבָה לְקֹזֶל גְּדוֹלָה,** **שְׁבַתּוֹב (שמות יט) וְהַאֲלָהִים יַעֲנֶנוּ בְּקֹזֶל.** **וְעִמָּרִים וְכֹה לְבַת קֹזֶל,** **שְׁבַתּוֹב וַיִּקְחֵת אֶת בַּת לְיוִי,** **בְּלוֹזֶר בְּתַ קֹזֶל.** **וְלֹפִיכָךְ בְּתוֹב וַיָּלַךְ,** **בְּלוֹזֶר,** **שְׁחַלְךָ לְמִדְרָגָה זוֹ.** **שְׁגִינוֹת,** **בְּשַׁגְוָלָד מַשֶּׁה,** **יחָד תְּקָדוֹשׁ בְּרוֹזָה הוּא שְׁמוֹ עַלְיוֹן,** **שְׁבַתּוֹב וְתָרָא אֶתְזֶה בַּי טֹב הַזָּא,** **וְבְתוֹב טָעָמוֹ וְרָאוּ בַּי טֹב הַזָּא.**

וַיְהִי בִּימִים הָרַבִּים הָהִם. **רַבִּי יְהוֹשָׁעַ מִסְבָּגָיו** **אָמֵר,** **וַיְהִי בִּימִים הָרַבִּים הָהִם - סֹתֶף גָּלוּתָם** **הִיא,** **שְׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל מִשְׁעָבָדים בְּכָל עֲבוֹדָה.** **בִּימִם הָרַבִּים הָהִם - שְׁהִיוּ רַבִּים לִיְשָׂרָאֵל בְּמִצְרָיִם.** **וְכִיּוֹן**

שְׁגַנְתָּלִם קְזִין גָּלוּתֶם מֵה בְּתֻובָה? וַיִּמְתֵּח מֶלֶךְ
מִצְרַיִם. מֵה הַטְעָם? שְׁחוֹרֶד שֶׁר מִצְרַיִם מִמְעַלְתּוֹ
וַיַּפְלֵל מִגְאֹתוֹ. וּבַיוֹן שְׁגַנְפֵל מֶלֶךְ מִצְרַיִם, שַׁחֲוֹא שֶׁר
שְׁלָחָם, זָבֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אַת יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁמַע
תְּפִלְתָּם.

אָמַר רַبִּי יְהוּדָה, בָּא וַיַּרְאֵה שְׁבַד הַיּוֹא, שְׁבַל וִמוֹ
שְׁהַשְּׁר שְׁלָחָם נִתְנָה לוֹ שְׁרָה עַל יִשְׂרָאֵל,
לֹא גַּשְׁמָע צְעַקְתָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. בַּיוֹן שְׁגַנְפֵל הַשְּׁר
שְׁלָחָם, בְּתֻובָה וַיִּמְתֵּח מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיִּמְיד - וַיָּגַח
בָּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הַעֲבָדָה וַיַּעֲקֹב וַתַּעַל שְׁוּעָתָם אֶל
הָאֱלֹהִים. שְׁעַד אָזְתָה שְׁעָה לֹא גָּעָנו בְּצְעַקְתָּם.

אָמַר רַבִּי אַלְעֹזֶר, בָּא וַיַּרְאֵה רְחַמְנָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא. בְּשַׁהֲוֹא מְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל, כוֹפֵה
לִמְדַת הַדִּין וּמוֹרִידָה וּמְרַחֵם עַלְיָהָם, וְהִנֵּן שְׁשַׁנְיָנוּ
שְׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹרִיד שְׁתִּי רְמַעֲות לִים
הַגָּדוֹלָה. מֵהֶם אָזְתָם שְׁתִּי רְמַעֲות? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
לֹא (דף יט ע"ב) דָּבָר בְּרִור מֵה הֵם, שְׁתִּיר אָמַר לוֹ לְאֹוב
עָצְמוֹת, שְׁהִיה מְשֻׁקָּר וְדָבְרָיו שְׁקָרִים.

אמָר רַבִּי אֵלֶּעֶזֶר, לֹא הֽוֹלְכִים אַחֲרֵי אֹוב עַצְמוֹת,
שְׁבִירֹר תְּדִבָּר הֵוָא, שְׁשִׁנְיוֹן, בְּעִשְׂרָה בְּתִרְיָה
הַפְּלָךְ יִשְׁתַּחֲווּ דְּמָעוֹת לְקָדוֹשׁ-בָּרוֹךְ-הֵוָא, וְהַזְּשִׁתְיָה
מִדּוֹת דִּין, שְׁחָדֵין בְּאַמְשָׁתִיכָּן, כִּמוֹ שְׁפָאָמָר (ישעה
נא) שְׁתִים הַגָּה קְרָאתִיכָה. וּבְשְׁתְּקָדוֹשׁ בָּרוֹךְ הֵוָא
וּכְבָר אֶת בְּנֵינוֹ, הֵוָא מֹרֵיד אַוְתָם לִים הַגְּדוֹלָה,
שְׁהֵוָא יִם הַחֲבָמָה, לְהַמְתִיקָהוּ, וְהַופֵּד מִדְתָּת הַדִּין
לִמְדָת חֲרַחֲמִים וּמְרַחֲמִים עַלְיָהֶם. אָמָר רַבִּי יְהוּדָה,
שְׁתִי דְּמָעוֹת, שְׁמַהּן בְּאֹות הַדְּמָעוֹת, מַהּן בְּאַהֲדֵין.

אמָר רַבִּי יְהוּדָה, בְּתוּב (שמות יד) וְהַגָּה מִצְרִים נִסְעָה
אַחֲרֵיהֶם. וְאָמָר רַבִּי יוֹסֵי, זה שֶׁר שְׁלָל מִצְרִים
הֵוָא, וְאַתָּה אָמְרָת וַיִּמְתַּחַלֵּךְ מֶלֶךְ מִצְרִים וְהַשְׁרָל
מִצְרִים? אָמָר רַבִּי יִצְחָק, תְּדִבָּר הַזֶּה מִסְעָה לְאוֹתוֹ
שְׁלָלָה. בְּתוּב בָּאָז וְהַגָּה מִצְרִים, וּבְתוּב שְׁם
וַיִּמְתַּחַלֵּךְ מֶלֶךְ מִצְרִים. מִלְמָד שְׁעַבְשָׁו לֹא הָיָה מֶלֶךְ,
שְׁהָזְרִידָהוּ מִגְּדָלָתוֹ, וְלִפְיַבֵּךְ בְּתוּב וְהַגָּה מִצְרִים
וְלֹא בְּתוּב מֶלֶךְ מִצְרִים. וְמָה שְׁאָמָר וַיִּמְתַּחַלֵּךְ, כִּמוֹ
שְׁפָאָמָר (שם י) בַּי מַתָּוי בֶּל הָאֲנָשִׁים הַמְבֻקְשִׁים אֶת
נְפָשָׁה.

אמֶר רַבִּי יִצְחָק אָמֶר רַבִּי יְהוֹשָׁעַ, בָּא רָאָה, כֹּל
מֶלֶכִים מִצְרַיִם פְּרֻעָה שָׁמֶם, וּבָבָאָן לֹא נִאָמֵר
אֲלֹא מֶלֶךְ מִצְרַיִם סָתָם. וּבָמָקוֹמוֹ פְּרֻעָה, וְהַזָּא
פְּרֻעָה מִטְשָׁשׁ. בָּא רָאָה, בָּעוֹד נִשְׁיָּשׁ שְׁלָטוֹן
שְׁלָמָעָלה, יִשְׁשָׁלְטוֹן בְּעַם שְׁלָמָתָה. בְּשַׁחַעַבָּר
הַשְּׁלָטוֹן שְׁלָמָעָלה, מַעֲבָר הַשְּׁלָטוֹן שְׁלָמָתָה.

אמֶר רַבִּי יוֹסֵי, בְּתֻוב (וכירה יד) הַנִּהְיָה יוֹם בָּא לְה'
וְגַוְ' וְהַיְהָ יוֹם אֶחָד הוּא יִזְדַּעַ לְה' וְגַוְ'. וּכְיַ
שְׁאָר תִּמְיִם אֵינָם שְׁלוֹ? אֲלֹא, אָמֶר רַבִּי אָבָא,
מִלְמֵד שְׁשָׁאָר תִּמְיִם גִּתְגִּים לִשְׁרִים, וְאַזְהָר יוֹם
אֵינוֹ שֶׁל הַשָּׁרִים, אֲלֹא שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בְּדִי
לְעֲשֹׂת דִין בְּעַוְבָּדִי בּוֹכְבִים וּמְזֻלּות, מִפְנֵי
שְׁבָאָתוֹ יוֹם יִפְלֹא כָּל הַשָּׁרִים מִמְּעָלָתָם, וְעַל זֶה
בְּתֻוב וּבְשָׁגֶב ה' לְבָדוֹ בְּיוֹם הַהוּא, שְׁאָתוֹ יוֹם לֹא
יַהְיָה מִעָלָה לִשְׁרִים.

אמֶר רַבִּי אָבָא, בְּשַׁחַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עֹזֶשֶׁה דִין
בְּשָׁרִים שֶׁל מִעָלָה, מַה בְּתֻוב? (ישעה לד) בַּי
רוֹתָה בְּשָׁמִים חַרְבִּי. וּכְיַחֲרֵב יִשְׁשָׁלְהָ? אֲלֹא, אָמֶר

רַבִּי יַצְחָק, חֶרֶב יֵשׁ לֹא, שְׁבָתּוֹב חֶרֶב לְה' מַלְאָה
דָם, וְבָתּוֹב וּבְחֶרְבוֹ אַת בָּל בְּשָׂר.

אמֶר רַבִּי אֲבָא, הַחֶרֶב הַזֶּה הוּא הַדִּין שְׁעוֹשָׂה,
שְׁבָתּוֹב (דָבֵרי הַמִּסְתָּרָא כָא) וַיַּרְא אֶת מַלְאָךְ ה'
עִמֶּד בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם וּבְחֶרְבוֹ שְׁלוֹפָה בְּיַדוֹ.
וְכִי חֶרֶב שְׁלוֹפָה הִתְהַגֵּד בַּיָּד הַמַּלְאָךְ? אֶלָּא שְׁחִיתָה
הַרְשָׁוֹת נִתְוָנָה בְּיַדוֹ לְעֵשָׂות דִין.

וְהִרְיָה אָמֶר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי, אָמֶר לֵי מַלְאָךְ
הַמִּזְבֵּחַ, אָמֶר לֵי שְׁאָנִי חָם עַל כְּבֹוד הַבְּרִיּוֹת,
אָפְרָע לְהָם אֶת בֵּית הַשְּׁחִיטָה בְּבַהֲמָה. אָמֶר רַבִּי
אֲבָא, הַכָּל מִשּׁוּם שְׁגַתּוֹן רִשְׁוֹת בְּיַדוֹ לְעֵשָׂות גָּמָר
דִין. זֶהוּ שְׁבָתּוֹב (יהושע ח) וּבְחֶרְבוֹ שְׁלוֹפָה בְּיַדוֹ.
הַרְשָׁוֹת נִתְוָנָה בְּיַדוֹ לְעֵשָׂות דִין. אָמֶר בָּה, מָה זֶה
יִשְׁבַּח חֶרְבוֹ אֶל גָּדוֹה? אָמֶר רַבִּי אֲבָא, שְׁגַתּוֹן הַדִּין
לְבַעַל הַדִּין, וְהַרְשָׁוֹת לְמַי שְׁחִיטָות שְׁלֹוֹן.

וַיַּאֲנַחַו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיַּתְאַנְחֵו לֹא בָתּוֹב, אֶלָּא
וַיַּאֲנַחַו, כְּלוֹמָר, גַּתְאַנְחֵו (הַגְּנִיחֵו) לֹא

לְמַעַלָּה, (כְּלֹא יֵרַא נָאָנוּ לְמַטָּה) שְׁחָאָנָחָה הִיְתָה בְּשָׁבִילִים לְמַעַלָּה.

רַبִּי בְּרַכְיָה אָמַר, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁלְמַעַלָּה הִיּוּ, וְמֵי
הֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? אָוֹתָם שְׁגָנָרָאוּ בְּנֵי
הַעֲבוֹדָה, כְּלֹא מֶרֶךְ, אָוֹתָם שְׁהֵם מִן הַעֲבוֹדָה שֶׁל
מַעַלָּה. וְתַעַל שְׁוֹעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים, שְׁעַד אָוֹתָה
שְׁעָה לֹא עַלְתָּה שְׁוֹעָתָם לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשֻׁעָׁדָה הַקְדוּשָׁ בְּרוּךְ הוּא דֵין
בְּפֶמְלִיאָ שֶׁל מַעַלָּה, אָוֹתוֹ דֵין מָה יְהִי?
אָמַר רַבִּי אַלְעֹזֶר, מַעֲבִיר אָוֹתָם בָּאָוֹתוֹ נֶהָרָה דִינָר,
וַמַּעֲבִירָם מִשְׁלָטוֹגָם, וּמִמְגָה שְׁלִיטִים אַחֲרִים שֶׁל
שְׁאָר עַמִּים. אָמַר לוֹ, וְתַרְיוּ בְּתֻובָה מִשְׁרָתָיו אַש
לְהִתְ? אָמַר לוֹ, יִשְׁאָשָׁ קָשָׁה מִיאָשָׁ, וַיַּשְׁאָשָׁ
שְׁדוֹחָה אָשָׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁלַשָּׁה עֲנִינִים בָּאָזֶן: אָנָחָה,
שְׁוֹעָה, צָעָקָה, וּכְלָ אֶחָד מִתְפָרֵשׁ מִהָּאָחָר.
אָנָחָה - שְׁבָתּוֹב וַיְאָנוּהוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. צָעָקָה -
שְׁבָתּוֹב וַיַּצְעַקְוּ. שְׁוֹעָה - שְׁבָתּוֹב וְתַעַל שְׁוֹעָתָם.

ובְּלֹא אָחֵד לְבָדוֹ מִתְפֶּרֶשׁ, וּבְלֹם עָשָׂו יִשְׂרָאֵל. אָמַר
רַبִּי יְהוּדָה, צַעֲקָה וְשׁוֹעָה עָשָׂו, אֲנָחָה לֹא עָשָׂו,
מַשְׁמָעַ מִשְׁבָּתּוֹב וַיְאָנֹחָו, וְלִמְעָלָה הִתְהַה הָאֲנָחָה
בְּשֻׁבְּיָלִם.

צַעֲקָה וְשׁוֹעָה בַּמָּה הִתְפֶּרֶשׁ? אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
איֶן לְךָ שׁוֹעָה אֶלָּא בְּתִפְלָה, שֶׁגַּאֲמָר (תְּהִלִּים
לט) שׁמְעָה תִּפְלַתִּי ה' וְשׁוֹעָתִי הָאוּגָה. אֶלְיךָ ה'
שׁוֹעָתִי. שׁוֹעָתִי אֶלְיךָ וְתִרְפְּאָנִי. צַעֲקָה, שְׁצֹועָק
וְאַינוֹ אָמֵר בְּלָום. אָמַר (דף ב ע"א) רַבִּי יְהוּדָה, הַלְּכָה
גָּדוֹלָה צַעֲקָה מִבְּלָם, שְׁצֹועָקָה הִיא בְּלָבָב. זֶה
שְׁבָתּוֹב (איֶחָה ב) צָעַק לְבָם אֶל ה'. צַעֲקָה וְזַעֲקָה דָּבָר
אָחֵר הוּא, זֶה קְרוּבָה לְקָדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הִיא יוֹתֵר
מִתִּפְלָה וְאֲנָחָה, שְׁבָתּוֹב (שמות כב) בַּי אִם צָעַק יִצְעַק
אֶלְיָהוּ שְׁמָעַ אֲשֶׁר צַעֲקָתוֹ.

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיהָ, בְּשׁוֹעָה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הִוא לְשֶׁמְוֹאֵל (שמואל-א טו) נְחַמְתִּי בַּי הַמְלָכָתִי
אֶת שְׁאֹול לְמֶלֶךְ, מַה בְּתּוֹב? וַיִּחַר לְשֶׁמְוֹאֵל,
וַיִּצְעַק אֶל ה' בְּלֹא הַלְּילָה. הַנִּיחַח הַבָּל וְלִכְחַ צַעֲקָה,

מְשׁוּם שְׁחִיא קָרֹבָה לְקָדוֹשׁ-בָּרוֹךְ-הּוּא יוֹתֵר מַבָּלֶם. זהו שְׁבָתּוֹב וְעַתָּה חִנָּה צָעַקָּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אַלְ.

שְׁנִיו רְבָותֵינוּ, זה מי שְׁמַתְפֵּלֶל וּבוֹכָה וּצֹעַק עד שְׁלָא יִבּוֹל לִרְחֵשׁ בְּשִׁפְרֵנוּ - תִּפְלָה זוּ שְׁלִמָּה, שְׁחִיא בְּלֵב, וְלֹעֲזָלָם לֹא חֹזֶקֶת רַיִקָּם. אמר רבי יְהוּדָה, גָּדוֹלָה צָעַקָּה שְׁקוֹרְעָת גּוֹרְדֵי דִּינָו שֶׁל אָדָם מִכָּל יְמֵיו.

רַבִּי יִצְחָק אָמָר, גָּדוֹלָה צָעַקָּה שְׁמוֹשָׁלָת עַל מִדָּת הַדִּין שֶׁל מַעַלָּה. רַבִּי יוֹסֵי אָמָר, גָּדוֹלָה צָעַקָּה שְׁמוֹשָׁלָת בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. בְּשִׁבְיל צָעַקָּה נוֹחֵל הָאָדָם הַעוֹלָם הַזֶּה וְהַעוֹלָם הַבָּא, שְׁבָתּוֹב (תהלים קו) וַיַּצְעַקְוּ אֶל ה' בְּצַר לָהֶם מִמְצֻקּוֹתֵיהֶם יִצְילִים.

וּמֹשֶׁה הָיָה רָצָה אֶת צָאן יִתְרֹן חִתְנוֹ בְּהַזָּמָן רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתָח, (שיר ב) דָוִדי לֵי וְאַנְיַ לֵז חֶרְעָה בְּשֹׁוּשָׁגִים. אמר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אוֵי לְהָם לְבָרִיות שְׁאַיְנָם מְשֻׁגִּיחִים וְאַיְנָם יוֹדָעים, בְּשָׁעָה

שְׁעָלָה בִּמְחַשֶּׁבָה לְפָנֵי תְּקִדּוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְבָרָא עֹזֶלֶם, בֶּל הָעוֹלָמוֹת עַלְיוֹ בִּמְחַשֶּׁבָה אַחֲרָת, וּבִמְחַשֶּׁבָה זוֹ גְּבָרָאוֹ בְּלָם, זהו שְׁבָתוֹב בְּלָם בְּחַכְמָה עֲשִׂית. וּבִמְחַשֶּׁבָה זוֹ, נְשָׁהִיא הַחַכְמָה, גְּבָרָא הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם שֶׁל מַעַלָּה.

נְטָה יְמִינֹו, וּבָרָא הָעוֹלָם שֶׁל מַעַלָּה. נְטָה שְׁמָאָלוֹ, וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה. זהו שְׁבָתוֹב (ישעה מה) אֶת יְדֵי יִסְדָּה אֶרֶץ וַיְמִינֵי טְפַחָה שְׁמִים קָרְאָה אָנָי אֱלֹיהֶם יַעֲמֹדוּ יְחִדוּ. וּבְלָם בְּרִגְעָה אַחֲת (וְבְשָׂעָה אַחֲת גְּבָרָאוֹ), וְעַשָּׂה הָעוֹלָם הַזֶּה בְּגַגְדֵלָה, בְּדִגְמָתוֹ לְמַטָּה. וּבֶל מַה פְּשִׁיעָשׂ לְמַטָּה, בְּדִגְמָתוֹ בַּיִם, וּהַכְּלָל אֶחָד. בָּרָא בְּעָלִיּוֹנִים הַמְלָאכִים - בָּרָא בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּנֵי אָדָם, בָּרָא בַּיִם לְזִיתָן, בֶּמוֹ שְׁגָאָמֵר (שמות ל') לְחַבֵּר אֶת הַאֲחָל לְהִיּוֹת אֶחָד.

כְּתֹזֵב בְּאָרֶם, כִּי בְּצָלָם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וּבְתֹזֵב (תהלים ח) וְתִתְפְּרֹהוּ מְעַט מְאֱלֹהִים. אֲם בְּנֵי אָדָם חַשׂוֹבִים בְּמַעַשְׂיָהֶם (בְּמַעַשָּׂיו) בֶּל זֶה,

וְהָם אֲבוֹדִים [מטפה] מַעֲפֵר הַפֶּאָר, בַּפָּה בָּאִים לְשַׁאֲבָב
מַפְּנָיו? וּבָחר בְּעָלִיּוֹנִים, וּבָחר בְּיִשְׂרָאֵל. לְעָלִיּוֹנִים
לֹא קָרָא בָּנִים. לְתַחְתּוֹנִים קָרָא בָּנִים. זֶהוּ שְׁבָתוֹב
(דנרים י) בָּנִים אַפְּתָם לְה' אֱלֹהֵיכֶם. הַזָּא קָרָא לְהָם
בָּנִים, וְהָם קָרָאוּ לוֹ אָב, שְׁבָתוֹב (ישעה סג) בַּי אַתָּה
אָבִינוּ. וּבָתוֹב דָּזְדִּי לִי וְאָנִי לוֹ. הַזָּא בָּחר בַּי, וְאָנִי
בְּתִרְתַּי בָּו.

הַרְצָעָה בְּשֹׂצְנִים - הַזָּא רֹצֶחֶת בְּשֹׂצְנִים, אַתָּ עַל
פִּי שְׁחַקּוֹצִים סְבִיב לְהָם, וְאֵין אַחֲר יְכֹל
לְרִעּוֹת בְּשֹׂצְנִים בְּמוֹתוֹ. דָּבָר אַחֲר הַרְצָעָה
בְּשֹׂצְנִים - מַה שֹּׁצֵן זֶה הַזָּא אָדָם וַיְמִימֵו לְבָנִים,
כֹּה תְּקִדּוֹשׁ בְּרוֹךְ הַזָּא מְנַהֵּג עַזְלָמוֹ מִמְדָת הַדִּין
לִמְדָת הַרְחָמִים, וּבָתוֹב (שם א) אִם יִהְיֶה חַטְאֵיכֶם
בְּשֹׂנִים כְּשַׁלֵּג יַלְבִּינוּ.

רַבִּי אָבָא הִיא הַוְּלֵד בְּדָרֶה, וְהִיא עַמּוֹ רַבִּי יַצְחָק.
עד שָׁהֵיו הַוְּלָבִים, פָּגַשׁ אַת אֹתָם וְרַדִּים.
גַּטֵּל אַחֲרָ רַבִּי אָבָא בְּיַדוֹ וְהִיא הַוְּלֵדָה. פָּגַשׁ בָּהֶם
רַבִּי יוֹסֵי. אָמַר, וְדֹאי שְׁשַׁבְּכִינָה בָּאָז, וְאָנִי רָאִיתִי

בידי רבי אבא למד חכמה רפיה, שחרי ידעתני
שערבי אבא לא נטל את זה אלא להראות חכמה.

אמר רבי אבא, יש, בני, יש. הריתך רבי
אבא באorthoz הירך. אמר, וداعי אין העולים
מתקים אלא על הריתך, שחרי ראיתי שאין נפש
מתקימת אלא על ריתך, ולבן תדם במוציאי שbeta.

פתח ואמר, דודי לי ואני לו הרעה בשושנים. מי
גרם לי שאני לדודי ודודי לי? מפני שהוא
מניג עולם בשושנים. מה שושן יש בו ריח והוא
אדם, מוציאין אותו והוא מתרפה לבן, ולעלולים
ריחו לא זו - אך הקדוש ברוך הוא מניג עולם
בדרך זה, שאלמלא בן לא יתקים העולים בשביב
האדם החוטא. והחוטא נקרא אדם, כמו שאמר
אם יהיה חטאיכם בשנים בسلح (דף ב ע"ט) יליבינו.
מקRib קרבנו לאש שהוא אדם. ורק תדם סביר
למזבח שהוא אדם. מדת הדין אדם. מוציאין אותו
(הריתך), ועולה העשן כלו לבן, והוא האדם נהפה
לבן, נהפה מדת הדין לממדת הרחמים.

ובָא רְאֵתָה, כִּל מִדְתַּת הַדִּין אֵין צְרִיכָה תְּרִיחָה שֶׁלֹּוּ אֶלְאָ מִצְדָּא אָדָם. וְהִנֵּנוּ שֶׁאָמַר רַبִּי יְהוָדָה, מַהוּ שְׁבָתָה טוֹב (מלכים-א יח) וַיַּתְגַּדְדוּ בְּמַשְׁפְטָם וְנוּ' עַד שְׁפָךְ דָם עֲלֵיכֶם? אֶלְאָ הִיוּ יוֹדָעִים שֶׁלֹּא יִשְׁנִינוּ מִמְדַת הַדִּין בְּרָצּוֹנָם, זוֹלָתִי בְּאָדָם.

אָמַר רַבִּי יַצְחָק, וְעוֹד - אָדָם וְלֹבֶן נִקְרָב לְעוֹלָם, וְתְּרִיחָה עוֹלָה מִשְׁתַּחַתְּךָ. מַה הַשׂוֹשָׁן אָדָם וְלֹבֶן - בְּךָ רִיחָה תִּקְרַבְנוּ. וְתִקְרַבְנוּ מִאָדָם וְלֹבֶן. בָא וְרֵאָה מִרְיחָה הַקְּטָרָת, שְׁהַסְּפָמָנִים, מֵהֶם אָדָמִים וּמֵהֶם לְבָנִים, בְּגַ�ן הַלְּבָזָנָה שַׁהְוָא לֹבֶן, מֶרֶדֶר אָדָם, וְתְּרִיחָה עוֹלָה מִאָדָם וְלֹבֶן. וְעַל בֵּן מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּשׂוֹשָׁנִים, שַׁהְוָא אָדָם וְלֹבֶן, וְבָתּוֹב (יחוקאל מד) לְתִקְרִיב לִי חַלֵּב וְדָם.

כְּנֶגֶד זה אָדָם מַקְרִיב חַלְבָוּ וְדָמוּ וּמַתְכִּפֶר לוּ, זה אָדָם וְזֶה לֹבֶן. מַה הַשׂוֹשָׁן שַׁהְוָא אָדָם וְהַזָּה לֹבֶן אֵין מַזְכִּין אָתוֹ לְחֹזֶר בְּלֹו לֹבֶן אֶלְאָ בְּאֵשׁ - בְּךָ תִּקְרַבְנוּ אֵין מַזְכִּין אָתוֹ לְחֹזֶר בְּלֹו לֹבֶן אֶלְאָ בְּאֵשׁ. עַכְשָׁוּ, מַי שְׁיוֹשָׁב בְּתַעֲנִיתָו וּמַקְרִיב חַלְבָוּ

וְדָמוֹ, אַיִן נִצְמָק לְחֹזֶר בְּלֹא לְבָנָן אֶלְאָ בְּאֵשׁ. שֶׁאָמַר
רַبִּי יְהוּדָה, מִתּוֹךְ תְּעִנִיתוֹ שֶׁל אָדָם מִחְלִילָיו
אִיבְּרִיּוֹן, וְנוֹכֵר עַלְיוֹ הָאֵשׁ. וּבָאוֹתָה שְׁעָה אֲרִיךָ
לְהַקְרִיב חָלְבוֹ וְדָמוֹ בָּאוֹתָו הָאֵשׁ, וְהוּא הַקְרָא
מִזְבֵּחַ בְּפֶרֶת.

וְהִנֵּנוּ שֶׁרְבִּי אֶלְעָזָר, בְּשַׁהְיוֹת יֹשֵׁב בְּתְעִנִית, הִיה
מִתְפֵּלֶל וְאֹמֵר: גָּלוּי וְיִדּוּעַ לְפָנֵיכֶם ה' אֱלֹהִי
וְאֱלֹהִי אָבוֹתִי שְׁהַקְרְבָתִי לְפָנֵיכֶם חָלְבִי וְדָמִי,
וְתִרְתְּחַתִּי אֶתְכֶם בְּחַמִּימָוֹת חָלְשָׁת גּוֹפִי, יְהִי רְצֽוֹן
מִלְפָנֵיכֶם שַׁיִהְאָ הַרִּיחַ הַעוֹלָה מִפְנֵי בְּשָׂעָה זוּ בְּרִיחַ
הַעוֹלָה מִהַּקְרֵבָן בְּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וְתִרְצַנִּי.

בְּמֵצָא שֶׁאָדָם הוּא מַקְרִיב בְּתְעִנִיתוֹ הַחֲלָב וְהַדָּם,
[וְהָאֵשׁ] וְהַרִּיחַ שְׁעֹלָה מִפְנֵי הוּא מִזְבֵּחַ
בְּפֶרֶת, וְלִפְיכֶד תְּקֹנוּ הַתְּפִלָּה בְּמָקוֹם הַקְרֵבָן,
וּבְלִבְדֵךְ שִׁיתְבִּין לִמְהָ שֶׁאָמְרָנוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
מִפְּאָן וְלֹחֲלָא כְּרוּב (נְמֶדֶר לֹא) כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יִבָּא
בְּאֵשׁ תְּעַבֵּרוּ בְּאֵשׁ וְטַהָר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּשַׁהְיוֹת
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קָיִם, אָדָם מַקְרִיב קָרְבָּנוֹ בְּעָגִין זֶה

וְמִתְכֹּפֶר לוֹ. עַבְשׂוּ תְּפִלָּתוֹ שֶׁל אֲדָם מִכְפֵּר לוֹ
בָּمִקְוָם הַקָּרְבָּן, בְּמוֹזָה.

דָּבָר אַחֲרַ דָּוִד לִי וְאַנְיִ לֹא הַרְאָה בְּשׂוֹשָׁגִים - מַה
הַשׂוֹשָׁגִים קֹצִים מִצּוִים בְּתוֹבָם, אֲפִי הַקְדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא מְנַהֵּג עֹלָמוֹ בְּצִדְיקִים וּרְשָׁעִים. מַה
הַשׂוֹשָׁגִים, אֲלֹמְלָא הַקֹּצִים אֵין הַשׂוֹשָׁגִים
מִתְקִים, בְּהָד אֲלֹמְלָא הַרְשָׁעִים אֵין הַצִּדְיקִים
גְּבָרִים. שֶׁאָמַר רַبִּי יְהוָדָה, בַּמָּה הַצִּדְיקִים גְּבָרִים?
מִתּוֹךְ שִׁישׁ רְשָׁעִים, שֶׁאֲלֹמְלָא רְשָׁעִים אֵין
הַצִּדְיקִים גְּבָרִים. דָּבָר אַחֲרַ הַרְאָה בְּשׂוֹשָׁגִים -
הַמְּנַהֵּג עֹלָמוֹ בְּשִׁישׁ שְׁנִים, וְהַשְּׁבִיעִית שְׁבַת לְהָ.

דָּבָר אַחֲרַ בְּשׂוֹשָׁגִים - בָּאוֹתָם שְׁשָׁגִים בְּתוֹרָה.

וּמְשָׁה הָיָה רָעָה אֶת צָאן יְתָרוֹ חִתְנוֹ כְּהֵן מֶדְין.
רַבִּי חִיא פָּתָח וְאָמַר, (תְּהִלִּים כו) מִזְמֹר לְדִיד
ה' רָעִי לֹא אֲחַסֵּר. בְּלוֹמֶר, ה' רָעִי - ה' הַרְוֹעָה
שְׁלִיל. מַה הַרְוֹעָה מְנַהֵּג אֶת הַצָּאן וּמַזְלִיכָם לְמִרְעָה
טוֹב, לְמִרְעָה שְׁמֹן, בָּמִקְוָם נְחִילִי מִים, מִינְשָׁר
הַלִּיבָּתָן בְּצָדָק וּבְמִשְׁפָט - אֲפִי הַקְדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא,

**בְּתוֹב בְּנֹאות דָּשָׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵמִנְחֹות יְנַהֲלִנִי
נֶפֶשִׁי יִשְׂזַב.**

**אמֶר רַבִּי יוֹסֵי, דָּרְךָ הַרְוֹעָה לְנַהֲגָה בְּצִדְקָה אֶת
צָאנו, לְהַרְחִיקָם מִן הַגּוֹל, לְהַנְהִינָם
בְּמִישָׁור, וְהַשְׁבֵט בְּיַדְוֹ שֶׁלָא יִטּוֹ יְמִין וַשְׁמָאל. כִּי
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רֹעָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַנְהִינָם
בְּמִישָׁור, וּבָכֶל עַת הַשְׁבֵט בְּיַדְוֹ שֶׁלָא יִטּוֹ יְמִין
וַשְׁמָאל.**

**דָּבָר אַחֲרֵי וַמֵּשֶׁה הָיָה רֹעָה - אָמֶר רַבִּי יוֹסֵי, תְּדֻע
לְהָ, שָׁבֵל זָמֵן שְׁהַרְוֹעָה חַבֵם לְנַהֲלָה אֶת צָאנו,
הָיָה מוֹבֵן לְקַבֵּל עַל מִלְכּוֹת שָׁמִים. אֲםִם הַרְוֹעָה
שׁוֹטָה, עַלְיוֹ נִקְרָא (מִשְׁלִי כ) תְּקֻנָה לְבִסְיל מִפְנָגָה.**

**אמֶר רַבִּי יְהוּדָה, מַשֶּׁה חַבֵם הָיָה, וּבָקֵי לְנַהֲגָה אֶת
צָאנו. בָא וָרְאָה מִדּוֹד, שְׁנָאָמֶר (שמואל-א ט)
וְהַגָּה רֹעָה בְּצָאן. לְלִפְנֵי שְׁהַדּוֹד (דָף ב א ע"א) חַבֵם גָדוֹל
הָיָה, וְהָיָה רֹעָה צָאנו פְּדִין וּבְשִׁירָה, לְפִיכְךָ עֲשָׂהוּ
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֶלֶךְ עַל כָל יִשְׂרָאֵל. וְלֹמַה צָאן
וְלֹא בְּקָר? אָמֶר רַבִּי יְהוּדָה, יִשְׂרָאֵל נִקְרָאים צָאן,**

שֶׁנֶּאָמַר (יחזקאל לד) **וְאַתָּן צָאִי צָאן מֶרְעֵיתִי אָדָם אַתָּם.** וּבְתוֹב בְּצָאן קָרְשִׁים בְּצָאן יַרְיְשָׁלָם.

מה הצאן, בשיירבו על המזבח, בשכילם זוכה לחיי העולם הבא - בך המנהיג לישראאל בדין ובשורה, בשכילם זוכה לחיי העולם הבא. עוד, הרוזעה את הצאן, בשחצאן יולדות, הרוזעה נוטל אותם טלאים בחייב, כדי שלא ילווי ויינגע, ומוליכם אחריו אמותם ומרחים עליהם - בך המנהיג לישראאל צרייך להנחייהם ברוחמים, ולא באכזריות. וכן אמר משיח, כי תאמר אליו, שיאהי בחייבך וגו'.

מה הרוזעה את הצאן, בשזהו רוזעה טוב, מציל את הצאן מן הזרים ומן האריות - בך המנהיג לישראאל, אם הוא טוב, מצילם מן העבו"ם, ומידין של מטה, ומידין של מעלה, מדריכם לחיי העולם הבא. בך משיח, רוזעה נאמן היה, וראה הקדוש ברוך הוא שכראי הוא לרעות את ישראל באותו הדין ממש, ש היה רוזעה את

הצאן לבקשיהם בפי הרاوي להם, ותגבורות בפי הרاوي להם.

ולפיכך בתוב ומשה היה רעה את צאן יתרו חתנו, ולא שלו, שאמר רבי יוסף, וכי מי שג吞 את צפורה בתו למשה, לא נתן לו צאן ובקר? והלא יתרו עשיר היה? אלא משה לא היה רועה את צאננו, כדי שלו יאמרו: בשビル ש היה צאננו עמו, היה רועה אותם בתוב. ולכון בתוב את צאן יתרו חתנו, ולא את שלו. הנה מדין - רבי תנחים אמר, אף על גב שעשה עזיר בזבבים ומולות, בשビル שעשה עמו חסד היה רועה צאננו בדין ובשורה, בתוב שעמו ודין.

וינהג את צאננו אחר המדבר. רבי יוסף אמר, משה, מיום שנולד, לא זה ממענו רוח הקדש. ראה ברוח הקדש שאותו מדבר היה קדוש, ומוכן לקבל על מלכות שמנים עליו. מה עשה? הנהיג את הצאן אחר המדבר. רבי יצחק אמר, אחר המדבר על כל פנים, ולא במדבר,

שְׁלָא רֶצֶח שִׁיבְגָּנוֹ בַּתּוֹכוֹ, אֶלָּא הַרְחִיקָם אַחֲרֵ הַמְּדָבָר.

וַיָּבֹא אֶת הַר הָאֱלֹהִים חִרְבָּה, הַיּוֹן לְבָדוֹ בֶּלֶא הַצָּאן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָבִו זֶה שְׁמַקְבָּלָת בְּרוּלָה, בְּשֶׁרֶזָה אָזְתוֹ, (מִחְטָא) **מִדְלָגָת עַלְיוֹ. כֵּה מֵשָׁה וְהַר סִינִי, בְּשֶׁגְרָאוּ זֶה עַם זֶה, דָלָג עַלְיוֹ. זֶה שְׁבָתּוֹב וַיָּבֹא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חִרְבָּה.**

אָמַר רַבִּי אָבָא, מִזְבְּנִים הֵyo מִשְׁשָׁת יִמְיִ בְּרָאשִׁית זֶה עַם זֶה, וְאַזְתוֹ הַיּוֹם נִתְרַגֵּשׁ הַהָר לְמַולֵ מֵשָׁה. וְכִיּוֹן שְׁרָאָהוּ שְׁגָבָנָם לְתֹבוֹ וְדָלָג בּוֹ, עָמַד הַהָר. מִלְמָד שְׁשִׁמְחִים הֵyo זֶה עַם זֶה.

אָמַר רַבִּי יְנָאי, יְוִידָע הִיה מֵשָׁה שְׁאַזְתוֹ הַר, הַר הָאֱלֹהִים הוּא, שְׁכָתּוֹב וַיָּבֹא אֶל הַר הָאֱלֹהִים. שְׁשָׁנִינוּ, מָה רָאָה מֵשָׁה בְּאַזְתוֹ הַר? רָאָה עֹזּוֹפּוֹת שְׁחִיוֹ פּוֹרְחִים וּפּוֹרְשִׁים בְּגַפְיָהֶם, וְלֹא הָיו גְּנָבִים בּוֹ.

רַבִּי יַצְחָק (אָמַר רַבִּי יַצְחָק) אָזָמָר, רָאָה הַעֹזּוֹפּוֹת פּוֹרְחִים וּפּוֹטָסִים מִשְׁם, וְנוֹפְלִים לְרִגְלֵיו שֶׁל

משה. מיד הרגע שבענין, והעמיד את הצען אחר המדבר, והוא נבנש לבודו.

וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הפה. רבי תנחים אומר, שעת המנחה היהת, שמדת הידין שולחת בו. רבי יוחנן אמר, והרי בתוב (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו. מדת חסד אמר, ולא מדת הידין. אמר רבי יצחק, מפשיוץ האור עד שנזוצה לרוח נקרא יום, והוא מדת חסד. משגוזה לרוח נקרא ערב, והוא מדת הידין. והינו שבחות (בראשית א) ונקרא אללים לאור יום.

אמר רבי יוחנן, שעת המנחה הוא משש שעות ולמיטה. שלמנון, רבי יצחק אומר, מהו שבחות (שמות טז) בין העربים תאכלו בשר ובבקר תששבעו לחם? בין העARBים, שהיה שעת הידין, תאכלו בשר. ובתוב הבשר עודנו בין שנייהם ואף ה' חרה בעם, מושום שבין העARBים, דין הפלכות שולט. ובבקר תששבעו לחם, מושום שאזת השעה נקרוות חסד, ובתוב (תהלים נב) חסד

אֵל בְּלַיּוֹם. וּבְתֻוב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לֵאֹר
יּוֹם. שֶׁהוּא מִהְבָּקָר.

רַبִּי תְּנַחּוּם אָמַר, זֶה אָרֶם וַיְהִי לְבָנָו. אָרֶם - בֵּין
הָעֲרָבִים, שְׁבָתוֹב (שמות טז) בֵּין הָעֲרָבִים תָּאַכְלוּ
בָּשָׂר. וְלֹבֵן בְּבָקָר, שְׁבָתוֹב וּבְבָקָר תִּשְׁבְּעוּ לְחַם.
רַבִּי יַצְחָק אָמַר, בְּתֻוב (שם יב) וְשָׁחַטוּ אֶתְךָ בְּלַקְהָל
עֲדרַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֲרָבִים וְגַו', שֶׁהִיא שְׁעָה לְעַשּׂוֹת
דִּין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לְמִדְנָנוּ מַשְׁנֵי בְּבָשִׂים שְׁבָכָל
יּוֹם - הָאַחֲרֵי מִתְקַרְבָּה בְּנֶגֶד מִדְתַּת הַחֶסֶד, וְהַשְׁנֵי
בְּנֶגֶד מִדְתַּת הַדִּין.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַהוּ שְׁבָתוֹב (שמות כט) אֶת
הַכְּבָשׂ הָאַחֲרֵי תְּعַשָּׂה בְּבָקָר, וְלֹא בְּתֻוב
אֶת הַכְּבָשׂ הַרְאַשְׁזָן? אֶלָּא אֶת הַכְּבָשׂ הָאַחֲרֵי,
מִיחָר, בְּנֶגֶד מִדְתַּת הַחֶסֶד. שְׁבָכָל מֶקוּם, שְׁנֵי לֹא
גַּאֲמֵר בֹּו בַּי טֻוב.

רַבִּי תְּנַחּוּם אָמַר, לְפִיכָּךְ יַצְחָק תָּקוֹן תְּפִלָּת
הַמִּנְחָה, שֶׁהִיא בְּנֶגֶד מִדְתַּת הַדִּין. אָמַר רַבִּי
יַצְחָק, מִבְּאֹן (ירמיה ו) אֹוי לְנוּ בַּי פְּנֵה הַיּוֹם בַּי יִגְּטוּ

אֶלְלֵי עַרְבָּה. בַּי פִּנְהָה הַיּוֹם - זֶה מִדְתָּת הַחֲסָר. בַּי יִגְטוֹ אֶלְלֵי עַרְבָּה - שֶׁכֶּבֶר גָּבָר מִדְתָּת הַדִּין. אֶבְרָהָם תָּקוֹן תִּפְלִת שְׁחִירִת בְּנֶגֶד מִדְתָּת הַחֲסָר.

שְׁנִי רְבּוֹתִינוּ, בָּאוֹתָה שְׁעָה שְׁעָלה מִשְׁמָה לְהַר סִינֵּי, מִה הַטְּעֵם הַתְּגֵלָה לוֹ בְּשַׁלְּהָבוֹת אִישׁ שַׁחֲרָה דִין? אָמַר רַبִּי יַעֲקֹב, (בְּעֵז) בְּעֵת הַשְׁעָה הַיִּתָּה (הַשְׁעָה) גּוֹרְמָתָה. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, הַכָּל לְגַזֵּע אֶחָד מִשְׁתְּרֵישׁ. בְּתוֹב וַיָּבֹא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חִרְבָּה, וּבְתוֹב (דְּנוּרִים ט) וּבְחִרְבָּה הַקְצִיפְתָּם אֶת הֵ. וּבְתוֹב וַיַּרְא מֶלֶךְ הֵ אֶלְיוֹ בְּלִבְתָּא אִשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנָה. מִתּוֹךְ שְׁהָם עֲתִידִים לְהִזְמָת בְּסֶגֶת, בֶּמוֹ זֶה שְׁבָתּוֹב (ישועה לע) קֹצִים בְּסֻוחִים בָּאִשׁ יִצְתָּג.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִכָּאֵן לְמִדְנוֹ רְחַמְנוֹתָו שֶׁל מִקּוּם עַל הַרְשָׁעִים, שְׁבָתּוֹב וְהִגָּה הַסְּנָה בְּעַר בָּאִשׁ - לְעֵשׂוֹת בָּהֶם דִין בְּרָשָׁעִים. וּהַסְּנָה אַיִּגְנוֹ אַכְּבָל - [לעשות] אֵין בָּהֶם בְּלִיה. בְּעַר בָּאִשׁ - עַל בָּל פָּנִים, רַמְוֹ לְאִשׁ שֶׁל גִּיהְנָם. אַכְּבָל הַסְּנָה אַיִּגְנוֹ אַכְּבָל - לְהִזְמָת בָּהֶם בְּלִיה.

הִבְרֵךְ אַחֲרֵי וַיַּרְא מֶלֶךְ ה' אֱלֹהִים בְּלֹבֶת אַשׁ, מָה הַטּוּם לְמַשָּׁה בְּלֹבֶת אַשׁ וְלַשָּׂאָר הַגְּבִיאִים לֹא? אָמַר רַبִּי יְהוּדָה, אֵין מַשָּׁה כַּשָּׂאָר הַגְּבִיאִים. שְׁנִינוּ, מַי שְׁקָרְבָּן לְאַשׁ, בְּהַ נְשָׁרָת, וּמַשָּׁה קָרְבָּן לְאַשׁ וְלֹא נְשָׁרָת, שְׁבָתוֹב (שמות כ) וּמַשָּׁה גְּנִישׁ אֶל הַעֲרָפֶל אֲשֶׁר שֵׁם הָאֱלֹהִים, וּבְתוּב וַיַּרְא מֶלֶךְ ה' אֱלֹהִים בְּלֹבֶת אַשׁ מִתּוֹךְ הַסְּגָנָה.

רַבִּי אָבָא אָמַר, זֶה שֶׁל מַשָּׁה, יִשְׁלַח לְהַסְתַּכְלֵל בְּזֶה כִּי מַשָּׁה עַלְיוֹנָה עַל מַה בְּתוּב בַּיּוֹם הַמִּינָם מִשְׁיַתְהָוָה. מַי שְׁגָמְשָׁךְ מִן הַמִּינָם, [דִין עַלְיוֹן] לֹא פּוֹחֵד מַיָּאַשׁ. שְׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִמְקוּם שְׁגִזּוֹר מַשָּׁה לֹא גִזּוֹר אִישׁ אַחֲרֵי. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּעָשָׂר דָּرְגוֹת נִתְקֹנוֹ, שְׁבָתוֹב (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נִאָמֵן הַזֹּא. וְלֹא נִאָמֵן בֵּיתִי. אֲשֶׁר יָחַקְוּ שֶׁל הָאִישׁ שְׁאַדוֹנוֹ מַעַיד עַלְיוֹן.

אָמַר רַב דִּימִי, וְתַרְיֵי בְּתוּב (בראים לד) וְלֹא קָם גְּבִיאָע עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל בְּמַשָּׁה. וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעָה בֶּן לְזִיו, בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם, אָבָל בְּאָמוֹת הַעוֹלָם קָם,

וְמִיהוּ? בַּל עָם. אָמֵר לוֹ, וְדֱאֵי יִפְהָ אָמְרָתָךְ. שְׁתָקָן.
בְּשֶׁבָּא רַבִּי שְׁמֻעוֹן בֶּן יוֹחָנָן, בָּאוּ וְשָׂאלוּ לִפְנֵינוּ
דָּבָר זה.

פָּתָח וְאָמֵר, אֲשֶׁר כֹּל שֶׁל זְפָת, יְתַעַרְבָּ בְּאַפְרֵסְמוֹן
טוֹב? חַם וְשַׁלּוּם! אֶלָּא וְדֱאֵי בְּךָ הוּא,
בְּאָמוֹת הָעוֹלָם קָם, וְמִיהוּ? בַּל עָם. מְשָׁה מְעִשָּׂיו
לְמַעַלָּה, וּבַל עָם לְמַטָּה. מְשָׁה הַשְׁתַּמְשָׁ בְּכָתָר
הַפְּלָךְ הָעָלֵיָז שְׁלַמְעַלָּה, וּבַל עָם הַשְׁתַּמְשָׁ בְּכָתָרִים
תְּחִתּוֹנִים לֹא קָדוֹשִׁים לְמַטָּה. וּבָאוֹתָה צְוָרָה מִמֶּשֶׁ
פָּתָוב, (יהושע י) וְאֵת בַּל עָם בֶּן בְּעֹור הַקּוֹסָם הַרְנוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֶרֶב. וְאֵם עַזְלָה עַל דְּעַתָּה יוֹתָר, לְהַ
שְׁאֵל אֶת אֶתְנוֹן. בָּא רַבִּי יוֹסֵי וְנַשְׁקֵף יָדָיו. אָמֵר,
הָרִי הַחִמְדָה (תיז) שְׁבָלְבִּי יֵצֵא הַחוֹצָה.

שְׁבָד מִשְׁמָעַ, שְׁיִשׁ עַלְיוֹנִים וְתְּחִתּוֹנִים, יִמְין
וּשְׁמָאל, רְחִמִּים וְדִין, יִשְׂרָאֵל וְעַזְבָּדִי
כּוֹכְבִים וּמִזְלֹות. יִשְׂרָאֵל מְשַׁתְּמִישִׁים בְּכָתָרִים
עַלְיוֹנִים קָדוֹשִׁים - עַזְבָּדִי כּוֹכְבִים וּמִזְלֹות בְּכָתָרִים
תְּחִתּוֹנִים לֹא קָדוֹשִׁים. אֶלָּה שֶׁל יִמְין, וְאֶלָּה שֶׁל

שמַאל. ועַל כל פנִים נפְּרִידִים נבְּיָאִים עלְיוֹנִים מנְבִיאִים תחַתּוֹנִים, נבְּיָאִי קדֵשׁ מנְבִיאִים שלֹא מקָדֵשׁ.

אמֶר רבְּיִי יְהוָה, במִזְמָה נבְּדָל מכָּל הנְבִיאִים בגְּבוּאָה קדוֹשָׁה עלְיוֹנָה, כה היִה בלְעָם נבְּדָל משָׂאָר הנְבִיאִים ומִכְשָׁפִים בגְּבוּאָה לא קדוֹשָׁה למִטָּה. ועַל כל פנִים משָׁה היִה למִעָלָה, ובְּלָעָם למִטָּה, וכֹּפֶה דرְגּוֹת ודָרְגוֹת מפְּרִידּוֹת בינֵיכֶם.

אמֶר רבְּיִי יוֹחָנָן אמֶר רבְּיִי יִצְחָק, משָׁה היִה מהַרְהָר ואוֹמֶר, שמָא חם ושְׁלוֹם ישְׁرָאֵל יכְּלוֹ בעֲבוֹדָה תקְשָׁה הוֹ, זהוּ שבְּתוּב ויִרְא בסְבָלוֹתָם, לפִּיכְךָ - ויִרְא מלְאָךְ ה' אלְיוֹ בלְבָת אשׁ ונוֹ, ויִרְא והִגְהָה הסְגָנָה בעָרָבָאָשׁ ונוֹ. בלֹוּמָר, משְׁעָבָדִים הם בעֲבוֹדָה קשָׁה, אכְּל והִסְגָּנָה איִגְנָנוּ אכְּל. אשְׁרֵירָהֶם ישְׁרָאֵל שחַקְדּוֹשׁ ברוֹךְ הוֹא הבְּדִילָם מכָּל העַמִּים וקָרָא להֶם בנִים, שבְּתוּב (דבְּרִים יו) בנִים אתָּתָם לה' אלְהִיכְבָּם.